

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL
OYUNLARLA EKONOMİ OKURYAZARLIĞI DENEYİMLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI ÖZEK

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HÜLYA ÇELİK

TEMMUZ 2024

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL
OYUNLARLA EKONOMİ OKURYAZARLIĞI DENEYİMLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI ÖZEK

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HÜLYA ÇELİK

TEMMUZ 2024

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak

sunmadığımı beyan ederim.

Aslı ÖZEK

ÖN SÖZ

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere toplumsal sorunları anlama, tarihsel olayları analiz etme, demokratik değerleri kavrama ve aktif bir vatandaş olarak katılım gösterme becerileri kazandırmayı hedefleyen önemli bir ders olup, ekonomi okuryazarlığı da bu beceriler arasında yer almaktadır.

Küreselleşme ile birlikte ekonomi kararları ve olaylar artık yerel sınırları aşarak küresel boyutta etkiler yaratmaktadır. Küresel etkiler sonucu bireylerin ve toplumların finansal kararları daha karmaşık hale gelmektedir. Ekonomi okuryazarlığı, bu karmaşıklığı anlamak ve etkili kararlar almak için bu noktada gereklidir. Ekonomiye dair temel kavramları kavramak, kişisel bütçe yönetimi becerilerini geliştirmek ve ekonomiye ilişkin süreçleri analiz etmek, bireylerin daha sağlam finansal temellere sahip olmalarına yardımcı olur. Finansal temellere sahip bireylerin hem kişisel refahlarını artırması hem de toplumsal kalkınmaya katkıda bulunması beklenir. Sonuç olarak, ekonomi okuryazarlığı günümüzde bireylerin ve toplumların refahı için kritik bir öneme sahiptir. Herkesin ekonomiye ilişkin süreçleri anlaması ve finansal kararlarını bilinçli bir şekilde alması, gelecekte daha sağlıklı ve sürdürülebilir ekonomi için temel gerekliliktir.

Bu çalışma, 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunlar aracılığıyla ekonomi okuryazarlığı becerilerini nasıl deneyimlediklerini incelemektedir. Çalışmada, Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerinin değişen ve gelişen dünyadaki ekonomiye uyum sağlamaları bağlamında onların görüşlerinin de alınacağı eğitsel oyunlarla deneyim oluşması bilgi, beceri ve davranışlarını kazandırması üzerinde durulmuştur.

Böyle bir çalışmanın ortaya çıkmasında pek çok kişinin katkısı olmuştur. Katkılarından dolayı bu kişilere teşekkür etmek istiyorum.

En başta çalışmanın gerçekleşmesinde emeği geçen desteği ve görüşleriyle katkı sağlayan, çok değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Hülya ÇELİK'e en içten duygularıyla teşekkürlerimi sunarım.

Kendilerinden ders almaktan onur duyduğum, çalışmamın gelişmesi ve alana katkı sağlaması açısından dönüt, düzeltme ve yeni fikirler veren Prof. Dr. Sevgi COŞKUN KESKİN ve Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KIRTEL ve tanışmaktan dolayı memnuniyet duyduğum, önerileriyle çalışmama yön veren Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÖZDEMİR hocalarıma teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmalarımı uygulamam için bana destek sağlayan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Erhan GÖZÜYUKARI hocama da teşekkür ederim.

Bana benden çok inanan ve bu zorlu süreçte benim elimi hiç bırakmayan, tüm süreç boyunca yanımda büyük bir moral ve destekleyici olan, canım annem Nilgün YAMAN'a kelimelerin ona olan minnettarlığımı belirtmekte yetersiz kaldığını söylemek isterim.

Çalışmam sırasında, kendisine ayırmam gereken zamandan fedakârlık yaptığım, bu süreçte büyük bir sabır gösteren, bana her zaman yardımcı olan sevgili eşim Emirhan ÖZEK'e teşekkür ederim.

Araştırmamın uygulama sürecine katılan öğrencilerime ve uygulamaya yardımcı olan okul yöneticilerine ve onları destekleyen öğretmenlerime teşekkürlerimi sunarım. Aynı zamanda burada benden desteğini esirgemeyen tüm değerli hocalarıma, aileme ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ediyorum.

Aslı ÖZEK

ÖZET

5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTSEL OYUNLARLA EKONOMİ OKURYAZARLIĞI DENEYİMLERİ

Aslı ÖZEK, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Hülya ÇELİK

Sakarya Üniversitesi, 2024.

Geçmişten günümüze artan önemiyle birlikte, özellikle bu yüzyılda dünyanın tüm ülkeleri üzerinde etkisini gördüğümüz ekonomi kavramı, tüm disiplinlerin paylaştığı bir konu olarak tartışılır. Ekonomi, ilk insandan bugüne bütün insanlığın bir şekilde hayatında yer edinmiştir. Takas usulünden başlayıp, finansal sistemlere kadar hayatımızın her alanında yerini almıştır.

Kişinin hangi yaş grubunda olursa olsun, yaşam standartlarını yükseltmek, ekonomi anlamında geleceğe daha güvenle bakmak, parasını yönetmek ve doğru yatırımlar yapmak için ekonomi bilgi ve becerisine sahip olması gereklidir. Bu beceriler, kişilerin finansal kararlarını bilinçli bir şekilde almasına yardımcı olur ve uzun vadeli finansal hedeflerine ulaşmalarını sağlar. Ekonomi biliminin artık hayatımızın bir parçası olduğu bilindiğinden, bireylere ekonomi eğitimi verilmesi, ekonomi eğitiminin müfredata dâhil edilmesini gerekli kılmıştır. Ekonomi eğitiminin ilköğretimden başlayarak okul programlarında yer alması öğrencilere zevkli ve kalıcı bir biçimde aktarılması gerekmektedir. Ekonomi eğitimi bireylere, ekonomi konularını daha derinlemesine anlama, ekonomiye ilişkin kararları alıp uygulamada başarılı olma ve toplumsal olarak daha etkili bir rol oynama becerisi kazandırmayı amaçlayan bir eğitim sürecidir. Ekonomi eğitimi, bireylerin ekonomiyle ilgili kavramları anlamalarını sağlayarak, onların günlük yaşamlarında ve iş hayatlarında daha bilinçli kararlar almasına yardımcı olur. Bireyler daha bilinçli şekilde ekonomi faaliyetlerine katılabilir ve toplumun ekonomi anlamında refahına katkıda bulunabilirler. Ayrıca ekonomi eğitimi, öğrencilerin üniversite öğrenimine hazır olmalarını sağlayarak, daha ileri düzeyde ekonomi bilgi ve becerilere sahip olmalarını hedefler. Bu sayede, bireyler hem kişisel hem de toplumsal olarak daha başarılı ve nitelikli hale gelirler. Türkiye'de ilkokul ve ortaokul düzeyindeki Sosyal Bilgiler dersleri, ekonomi konularını içermektedir. Özellikle, öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici olma becerilerini geliştirmeyi hedefleyen “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı, ekonomi okuryazarlığı becerilerinin kazanılmasına

odaklanmaktadır. Bu çalışmada, 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki “Üretim, Dağıtım, Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerine yönelik görüşlerinin de alınacağı eğitsel oyunlarla deneyim oluşması amaçlanmıştır. Çalışma, genelleme amacı güdülmeden ve araştırma alanının doğal yapısını bozmadan gerçekleştirilmiş, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “özgürleştirici/geliştirici/eleştirel eylem araştırması” desenine dayanmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı Marmara Bölgesinde uygulama için gerekli izinleri alınan bir devlet ortaokulunda 5. Sınıfa devam eden 37 öğrenci oluşturmuştur. Yaklaşık 80 dakikalık video kayıtları öğrenci söylemleriyle beraber uygulama etkinlikleri ve öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formları yazıya aktarılmış çalışmanın veri toplama araçları olmuştur.

Araştırmanın sonucunda öğrenci görüşleri, uygulanan etkinliklerin genel olarak olumlu bir etki yarattığı ancak belirli öğrencilerin beklentilerini karşılamada bazı zorluklarla karşılaşıldığı görülmüştür. Araştırma kapsamında çalışmaya katılan öğrencilerin, eğitsel oyunlar üzerinde ekonomi okuryazarlığına ilişkin olumlu deneyimler kazandıkları tespit edilmiştir. Bu etkinliklerin çeşitli öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanarak çocukların günlük hayata uyarlama noktasında da öncü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu şekilde, etkinliklerin daha etkili ve verimli olması sağlanmış ve öğrencilerin öğrenme deneyimlerinden daha fazla fayda sağlayabildikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ekonomi, Finansal Okuryazarlık, Ekonomi Okuryazarlığı, Eğitsel Oyun.

ABSTRACT

ECONOMIC LITERACY EXPERIENCES OF 5TH GRADE STUDENTS WITH EDUCATIONAL GAMES IN THE SOCIAL STUDIES COURSE

Aslı ÖZEK, Master's Thesis

Advisor: Assoc. Dr. Hülya ÇELİK

Sakarya University, 2024.

The concept of economy which has seen its effect in all countries of the world, especially in this country, with its increasing importance from past to present, is discussed as a subject shared by all disciplines. Economy has somehow taken a place in the lives of all humanity since the first human being. It has taken its place in every aspect of our lives, beginning from the barter procedure to financial system.

No matter what age group a person is in, it is necessary to have economic knowledge and skills in order to raise their living standards. Look to the future with more confidence, manage their money and make the right investments. These skills help people make informed financial decisions and enable them to achieve their long-term financial goals. Since it is known that economics is now a part of our lives, providing economics education to individuals has necessitated the inclusion of economics education in the curriculum. Economic education should be included in school programs beginning from primary education and should be conveyed to students in an enjoyable and permanent way. Economics education is an education process that aims to provide individuals with the ability to understand economics issues more deeply, to be successful in making and implementing economic decisions, and to play a more effective role in society. Economics education helps individuals understand economic concepts and help them make more conscious decisions in their daily and business lives. Individuals can participate in economic activities more consciously and contribute to the economic well-being of society. Besides, economics education aims to supply that students have more advanced economic knowledge and skills by supplying that they are ready for university education. Thus individuals become more successful and qualified both personally and academically. In Turkey, Social Studies courses at primary and secondary school levels include economics subjects. Especially, the 'Production, Distribution and Consumption' learning area, which aims to develop students' skills in becoming entrepreneurs and conscious consumers focuses on the acquisition of economic literacy

skills. The aim of this study is to evaluate the participation of 5th grade students in activities aimed at increasing their economic literacy skills in the 'Production, Distribution, Consumption' learning field in the social studies course, from their perspectives. In this context, firstly activities were prepared to enable students to experience economic literacy skills in line with the activities of the 5th Grade Social Studies course 'Production, Consumption and Distribution' learning area, and expert opinions were received. After implementing these activities regarding the students' economic literacy experiences, they were asked to evaluate the activities and their self-evaluations using questionnaires that received expert opinions. This study was carried out without the aim of generalization and without disturbing the natural structure of the research area.

It is based on the 'emancipatory/ enhancing/ critical action research' pattern, which is one of the qualitative research consisted of 5th grade students studying at a public secondary school in the province of Sakarya in the 2022-2023 academic year, where the necessary permission was obtained for the application. Questionnaires for application activities and self-evaluations, on which expert opinions were taken, are the data collection tools of the study.

As a result of the research; student opinions showed that the implemented activities generally had a positive effect, but some difficulties were encountered in meeting the expectations of certain students. Within the scope of the research, it was determined that the students participating in the study were effective in gaining economic literacy skills through educational games. It has been concluded that these activities are pioneers in adapting children to Daily life by using various teaching methods and materials. In this way the activities were ensured to be more effective and efficient and it was observed that the students were able to benefit more from their learning experiences.

Keywords: Social Studies, Economy, Financial Literacy, Economic Literacy, Education Game.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iiiv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLAR LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GÖRSELLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xivv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem durumu	1
1.2. Araştırmanın amacı.....	2
1.3. Alt problemler	3
1.4. Araştırmanın önemi	3
1.5. Araştırmanın sınırlılıkları	4
1.6. Tanımlar	4
1.6.1. Ekonomi	4
1.6.2. Ekonomi okuryazarlığı	5
1.6.3. Eğitsel oyun	5
1.6.4. Sosyal Bilgiler	5
1.6.5. Finansal okuryazarlık	5
BÖLÜM II.....	6
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Sosyal Bilimlerde ekonomi disiplini	6
2.2. Ekonomi- eğitim ilişkisi	7
2.3. Okuryazarlık kavramı ve çeşitleri.....	9
2.3.1. Finansal okuryazarlık ve ekonomi okuryazarlığı	10
2.3.2. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ekonomi okuryazarlığı	11
2.4. Eğitsel oyunlar.....	12
2.4.1. Eğitsel oyun yöntemiyle ekonomi okuryazarlığı.....	15
2.5. İlgili araştırmalar	16
2.5.1. Yurtiçinde yapılan çalışmalar	16
2.5.2. Yurtdışında yapılan çalışmalar	23

BÖLÜM III	26
YÖNTEM	26
3.1.Araştırma modeli	26
3.1.1.Eylem araştırma süreci.....	30
3.1.1.1. Problem durumunun belirlenmesi	30
3.1.1.2. Etkinlik planının hazırlanması.....	31
3.1.1.3. Etkinlik uygulanma aşaması.....	33
3.1.1.3.1 Araştırma aşaması uygulanma süreci	33
3.1.1.3.2. Ders sürecinin uygulanması.....	33
3.2. Çalışma grubu.....	37
3.3. Veri toplama aracı	38
3.4. Verilerin işlenmesi.....	38
3.5. Verilerin analizi	39
3.6. Geçerlilik ve güvenilirlik.....	39
3.6.1. Ders aşaması verilerinin incelenmesi	41
3.6.2. Soru Formları Aşaması Verilerinin İncelenmesi	41
BÖLÜM IV	42
BULGULAR	42
4.1. Ders süreci etkinliklerine yönelik elde edilen bulgular	42
4.2. Ekonomi okuryazarlığı becerisine ilişkin oyun ve etkinlikler.....	43
BÖLÜM V	97
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	97
5.1. Sonuç ve tartışma	97
KAYNAKÇA	112
EKLER	125

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Kutu Oyunu Kapsamında Ekonomik Faaliyetlere Yönelik Cevapları.....	45
Tablo 2. Öğrencilerin Bölgelere Göre Meslek Gruplarını Belirleme Etkinliğine Verdikleri Cevaplar.....	53
Tablo 3. Ekonomik Faaliyetlerin İnsanların Sosyal Yaşamına Etkisini Belirleme Etkinliğine Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar	57
Tablo 4. Ekonomik Faaliyetlerin İnsanların Sosyal Yaşamına Etkisini Belirlemede Hikaye Yazma Etkinliğine Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar	63
Tablo 5. Öğrencilerin Market Alışverişi Sırasında Sergiledikleri Davranışlar	67
Tablo 6. Öğrencilerin Kule-Denge Oyunu Kapsamında Ekonomik Faaliyetlere Yönelik Cevapları.....	72
Tablo 7. Etkinliklere İlişkin Duygu Düşünce Tablosu	75
Tablo 8. Kazanımlara İlişkin Etkinlik Öncesi Bildiklerimin Etkinlikleri Uygulama İçin Yeterlilik Tablosu	77
Tablo 9. Etkinliklerin Kazanımlar İçin Yeterlilik Tablosu.....	80
Tablo 10. En İlginç Etkinlik Tablosu	84
Tablo 11. Etkinlik Eleştiri Tablosu.....	87
Tablo 12. Etkinliklerin Uygulamamış Olma Durumu Tablosu	91
Tablo 13. Etkinliklerin Beklentiyi Karşılama Tablosu.....	92
Tablo 14. İlave Ekleneceler Tablosu	94

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Eylem araştırma planı.....	30
Şekil 2. Eylem planı uygulama süreci.....	32
Şekil 3. Ders sürecinde uygulanan eğitsel oyun ve etkinlikler.....	44

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1. Ders süreci.....	34
Görsel 2. Ders süreci.....	35
Görsel 3. Ders süreci.....	35
Görsel 4. Ders süreci.....	36
Görsel 5. Ders süreci.....	36
Görsel 6. Ders süreci.....	37
Görsel 7. Kutu oyunu etkinliği	45
Görsel 8. Torba oyunu etkinliği.....	53
Görsel 9. Hikaye etkinliği.....	57
Görsel 10. Hikaye etkinliği örneği.....	65
Görsel 11. Hikaye etkinliği örneği.....	66
Görsel 12. Hikaye etkinliği örneği.....	67
Görsel 13. Hikaye etkinliği örneği.....	67
Görsel 14. Market alışverişi etkinliği.....	68
Görsel 15. Market alışverişi etkinliği	69
Görsel 16. Market alışverişi etkinliği.....	71
Görsel 17. Market alışverişi etkinliği	72
Görsel 18. Market alışverişi etkinliği.....	72
Görsel 19. Kule-Denge oyunu etkinliği.....	73
Görsel 20. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	77
Görsel 21. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	78
Görsel 22. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	79
Görsel 23. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	80
Görsel 24. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	80
Görsel 25. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	81
Görsel 26. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	83
Görsel 27. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	83
Görsel 28. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	84
Görsel 29. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	87
Görsel 30. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	87
Görsel 31. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	89

Görsel 32. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	90
Görsel 33. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	92
Görsel 34. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	92
Görsel 35. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	94
Görsel 36. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	94
Görsel 37. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	96
Görsel 38. Değerlendirme sorusu örnek cevap kağıdı.....	97

KISALTMALAR

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

TDK: Türk Dil Kurumu

TYÇ: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde

SBDÖP: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

SB: Sosyal Bilgiler

UNESCO: United Nations Educational, Scientific And Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu kısımda, araştırmanın problemi, hedefi, önemi ve sınırlılıkları ele alınmıştır.

1.1.Problem durumu

Günümüzde ekonomiye ilişkin kararlar, insan hayatında günlük yaşamdan küresel ekonomiye kadar geniş bir yelpazede etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, ekonomiye dair bilgi sahibi olmak önemlidir. Her yaş grubundan insan için, ekonomi okuryazarlığı hayati öneme sahiptir. Gökmen (2012, s.39)’e göre bireylerin yaşamlarında ekonomiye ilişkin karar alma sürecinin temelleri çocuklukta atılmakta ve ilerleyen yaşlarda da devam etmektedir. Bu sebeple erken yaşta alınacak ekonomi eğitiminin bireylerin öğreneceği ekonomi bilgilerini davranışa dönüştürmesinde daha etkili olacağı söylenebilir.

2018 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı (MEB, 2018) ekonomiye ilişkin birçok konu içermektedir. Programda ekonomi okuryazarlığı doğrudan vurgulanmasa da gerek içerdiği kazanımlar gerekse öğrenme alanlarıyla öğrencilere ekonomi okuryazarlığı becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir yaklaşım benimsediği söylenebilir. Bu sayede, öğrencilere ekonomi konularında daha derinlemesine bilgi verilmesi ve ekonomiye ilişkin kararlarını daha bilinçli bir şekilde alabilmeleri hedeflenmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programında birçok öğrenme alanı ve kazanımı ekonomiyle ilişkilendirilmiştir. Programda yer alan *Kültür ve Miras* öğrenme alanından “SB.6.2.5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar”; *İnsanlar, Yerler ve Çevreler* öğrenme alanından “SB.6.3.3. Türkiye’nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir”; *Üretim, Dağıtım ve Tüketim* öğrenme alanından “SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır”; *Küresel Bağlantılar* öğrenme alanından “SB.7.7.2. Türkiye’nin ilişkide olduğu ekonomik bölge ve kuruluşları tanır” kazanımları ekonomi okuryazarlığı ile doğrudan ilgilidir. Bu bağlamda, amaçlanan, günümüzde sürekli değişen ve ilerleyen ekonomi alanlarıyla ilgili olarak bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri ve geleceğe dair kararlar alabilmeleri için ekonomi hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgiyi

hayatları boyunca etkin bir şekilde kullanabilmeleridir. Akhan'a (2010, s. 228) göre, Sosyal Bilgiler dersinin önemli bir hedefi de öğrencilerin ekonomiye ilişkin kararlarla yüzleşmelerini, tasarruflu tüketiciler olmalarını, doğru kararlar almalarına yardımcı olacak bilgi ve beceri donanımlarını sağlamaktır.

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının 2. ve 8. Maddelerinde yer alan

2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,

8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları (MEB, 2018, s.8)

ifadeleriyle ekonomi eğitimiyle ilgili hedefler açıkça belirtilmektedir.

Ayrıca, programda öğrencilere kazandırılması planlanan temel becerilerden biri olan “finansal okuryazarlık” da vurgulanmaktadır. Bu hedefler ve beceriler, Sosyal Bilgiler dersinin bir öğrenim hedefinin de öğrencilere ekonomiyle ilgili kavramların öğretilmesi olduğunu göstermektedir (MEB, 2018, s. 8).

Bu çalışmadaki temel problem ise 5.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunlar yoluyla ekonomi okuryazarlığı becerilerine ilişkin deneyimleri ve uygulanan etkinlikleri nasıl algıladıklarını ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada, 5.sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerinin değişen ve gelişen dünyadaki ekonomiye ayak uydurmaları bağlamında onların görüşlerinin de alınacağı eğitsel oyunlarla deneyim oluşması amaçlanmıştır. “5.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunlar yoluyla ekonomi okuryazarlığı becerilerine ilişkin deneyimleri ve bu konudaki farkındalıkları” temel sorusundan yola çıkılarak alt problemler oluşturulmuştur.

1.3. Alt problemler

- 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerinin eğitsel oyunlarla öğretimine yönelik etkinliklere ilişkin değerlendirmeleri nelerdir?
- 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerinin eğitsel oyunlarla öğretimine yönelik etkinliklere ilişkin öz değerlendirmeleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın önemi

Ekonomi, ilk insandan bugüne bütün insanlığın bir şekilde hayatında yer edinmiştir. Takas usulünden başlayıp, finansal sistemlere kadar hayatımızın her alanında yerini almıştır. Hangi yaş grubu hangi birey olursa olsun, bireylerin ekonomi bilgi ve becerisine sahip olması, hayatlarını daha etkin bir şekilde yönetmelerine ve geleceğe yönelik daha güvenli adımlar atmalarına yardımcı olur. Ekonomi okuryazarlığı, bireylerin gelirlerini yönetme, tasarruf etme, borçlanma, yatırım yapma ve finansal riskleri yönetme konularında bilgi sahibi olmalarını sağlar. Bu durum onların finansal güvenliklerini ve ekonomi refahlarını artırır. Ayrıca, ekonomi bilgi ve becerisine sahip bireyler, ekonomiye ilişkin kararlarında daha bilinçli ve bilgili bir şekilde hareket ederler, dolayısıyla da ekonomi kaynakları daha etkin bir şekilde kullanabilirler. Bu nedenle, ekonomi bilgi ve becerisinin geliştirilmesi, bireylerin ve toplumların genel refahını artırmak için önemli bir adımdır. Ekonominin yaşamımızdaki kritik önemi, bu konunun bireylere eğitimleri sırasında öğretilmesi gerekliliğini de doğrulamaktadır. Çünkü günümüzün öğrencileri, ileride yetişkin bireyler olarak, hayatlarındaki zorluklarla başa çıkarken karmaşık ekonomi konularıyla karşılaşacaklardır.

Değişim ve gelişim gösteren dünya içinde yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersiyle birlikte ekonomi okuryazarlığı becerisi tasarruf değeriyle ilişkilendirilmiştir. Programda (MEB, 2018) yer alan “finansal okuryazarlık” becerisiyle bireylerin kaynaklarını etkili bir şekilde yönetme, bütçe yapma, akıllıca yatırımlar yapma ve israfı önleme becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilere verilen ekonomi eğitimi tasarruf yapma, bütçe yönetimi, doğru yatırım yapma gibi kararları bilinçli bir şekilde almalarına yardımcı olacaktır. Ekonomi okuryazarlığının güçlenmesi, bireylerin ve toplumların genel refahını

artırarak ekonomi sürdürülebilirliğine de katkıda bulunacaktır. Bu şekilde, bireylerin kendi kişisel ekonomilerini güçlendirmeleri ve ülkenin ekonomi ilerlemesine katkıda bulunmaları hedeflenir. Ekonomi okuryazarlığını tasarruf değeriyle ilişkilendirerek, öğrencilerin erken yaşlarda finansal bilinç geliştirmeleri bağlamında önem arz eder. Bu yaklaşım, bireylerin ekonomi refahını artırma ve israfı önleme konusunda yenilikçi bir eğitim stratejisi sunar. Ayrıca bu becerinin Sosyal Bilgiler dersine entegre edilmesi, iki disiplinin bir arada ele alınmasını sağlar. Bu yaklaşım, müfredatın daha bütüncül bir şekilde değerlendirilmesini teşvik eder.

Eğitsel oyunlar aracılığıyla öğrencilere ekonomi bilgilerini aktarmak, teorik bilgilerin somut deneyimlerle desteklenmesini sağlar. Eğitsel oyunlar, öğrencilerin konuları daha eğlenceli ve etkili bir şekilde öğrenmelerini sağladığı için, bu yaklaşım, ekonomi okuryazarlığı eğitimi açısından yenilikçi bir yöntem olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan bu çalışma, ekonomi eğitiminin ilköğretimden başlayarak okul programlarında yer alması öğrencilere etkinlikler yoluyla kalıcı bir biçimde aktarılması kapsamında büyük önem taşır. Öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı becerileriyle ilgili deneyimlerini ve algılarının incelenmesi, öğrenci merkezli bir yaklaşımı benimseyerek özgün bir perspektif sunar.

1.5. Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırma bulguları, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerine yönelik olarak araştırmacı tarafından hazırlanan etkinliklerin uygulama sürecine katılan 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Marmara Bölgesinde bulunan bir devlet okulunda 5. Sınıfa devam eden 37 öğrenci ve onlardan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ekonomi: Bir ülkede, bölgede veya genel olarak dünyada, mal ve hizmetlerin üretilmesi, dağıtılması, takası, tekrar üretilmesi ve tüketilmesi gibi süreçlerin gerçekleştiği bir sistemdir (TDK, 2007).

Ekonomi okuryazarlığı: Bireylerin tasarruf, enflasyon, faiz oranları, para politikası ve kredi gibi ekonomi kavramları hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bu bilgileri hem özel hem de iş yaşamlarında etkin bir şekilde kullanabilme yeteneğini ifade eder. Bu yetenek, bireylerin ekonomi olaylarının olumlu veya olumsuz etkilerini anlamalarını ve bu etkiler doğrultusunda bilinçli kararlar almalarını sağlar. Ekonomi okuryazarlığı, bireylerin ekonomi sistemlerin işleyişini ve bu sistemlerin kişisel finansal durumları üzerindeki etkilerini kavrayarak, finansal planlama, tasarruf yönetimi ve yatırım stratejileri gibi konularda daha etkili ve bilinçli hareket etmelerini destekler. (Şantaş ve Demirgil, 2015, s.47).

Eğitsel oyun: Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmelerine ve pekiştirmelerine olanak tanıyan, belirli kazanımlar ve hedefler doğrultusunda oluşturulan kurallara sahip, planlı ve amaca yönelik etkinliklerdir (Demirel, 2010; Çangır, 2008).

Sosyal Bilgiler: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2005 öğretim programında Sosyal Bilgiler dersi, bireyin toplumsal varoluşunu desteklemeyi amaçlayarak, tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını içeren; öğrenme alanlarını bir araya getirerek insanın sosyal ve fiziksel çevresiyle etkileşimini geçmiş, günümüz ve gelecek bağlamında inceleyen; toplu öğretim anlayışından yola çıkılarak oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005, s. 51; 2018, akt. Çağlar, 2022, s.8).

Finansal okuryazarlık: Bir bireyin gelir ve harcamalarını yönetirken sağlıklı ve doğru kararlar almasını sağlayan finansal bilgiye sahip olması ve bu kararları uygulayarak bireysel ve toplumsal refahı artırma kapasitesine sahip olmasıdır (Çelikten, 2020, s. 19).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde öncelikle araştırmanın kuramsal çerçevesi alt başlıklar halinde incelenmiş, ardından ise araştırma konusuna ilişkin önceki çalışmalara atıfta bulunulmuştur.

2.1. Sosyal Bilimlerde ekonomi disiplini

Ekonomi bilimi, genel anlamda kısıtlı kaynaklarla karşılanmaya çalışılan sınırsız insan ihtiyaçlarını hedefleyen bir sosyal disiplindir (Ertek, 2006, s.3). Tarih boyunca, insanların toplumsal yaşamlarındaki etkileşimlerini, diğer bireylerle, çevreleriyle ve farklı kurumlarla inceleyen bir dizi disiplin ortaya çıkmıştır. Bu disiplinlerin tamamı sosyal bilimler çatısı altında yer almaktadır (Dönmez, 2003, s.41). Her bir disiplin, kendi teorisini ve araştırma yöntemlerini geliştirmiştir. Türkiye'de en yaygın kabul gören görüş ise sosyoloji, tarih, coğrafya, psikoloji, siyaset bilimi, ekonomi, hukuk, antropoloji, eğitim, halk bilimi, iletişim, etnoloji, sanat tarihi ve arkeoloji disiplinlerinin sosyal bilimleri oluşturduğudur (Bilgili, 2008). Ekonomi bilimi, "makroekonomi ve mikroekonomi" başlıkları altında çeşitli soruları yanıtlamaya çalışır. Makroekonomi, bir ülkenin ve dünya ekonomisinin genel ekonomi olaylarını araştırır ve analiz eder. Bu alan; istihdam, işsizlik oranları, ekonomi anlamında büyüme veya krizler, ülke enflasyonu, kamu dengesi, dış ticaret ve ödemeler dengesi gibi konularla ilgilenir (Johnsen ve Drevland, 2016, s.24 akt. Tufan, 2019, s.9,10). Genellikle insanlar ekonomi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve bazı kavramların soyutluğu nedeniyle anlaşılması zor bir sosyal bilim disiplini olarak görürler. Hatta çoğu insan, ekonominin sadece para konularıyla ilgili olduğunu düşünür. Oysa ekonomiyle ilgili kararlar, günlük yaşamda üretici, tüketici, vatandaş istekleri gibi konularla yakından ilişkilidir (Schug, 1996, s.84). Ekonomi, insanların neden karar verdiklerini ve bu kararların hem bireyleri hem de toplumu nasıl etkilediğini inceler. Bu perspektiften bakıldığında, ekonomi paradan çok daha fazlasıyla ilgilidir. Ekonomi bilimi, ilk olarak Adam Smith'in "Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme" kitabıyla ortaya çıkmıştır (Akyüz, Çelik, 2019, s.40). Ekonomi, ürünlerin üretimi, dağıtımı ve tüketimiyle

ilgilenen bir çalışma alanıdır. Smith bu eseriyle, sınırlı kaynakların sınırsız istekleri karşılması için ürünlerin “ne kadar üretileceği”, “nasıl dağıtılacağı” gibi konulara bilimsel bir bakış açısıyla yaklaşarak ekonomi biliminin doğuşuna katkıda bulunmuştur (Smith, 2000, s.247, akt. Akyüz, Çelik, 2019, s.41,42).

2.2. Ekonomi- eğitim ilişkisi

Ekonomiye ilişkin basit düzeyde kavramlar, ilköğretim öğrencilerine öğretilmesi gereken ilk temeller arasında olmalıdır. (Farris, 2007 s.472). Çünkü takas usulünden başlayıp, finansal sistemlere kadar günlük yaşamımızın önemli bir parçasıdır ve birçok kararımızı etkiler. Bireyin hangi yaş grubundan olursa olsun hayat şartlarını olduğundan daha yüksek seviyeye çıkarabilmesi, ekono mi anlamında geleceğe yönelik daha emin adımlar atabilmesi, parasını yönetebilmesi ve doğru yatırımlarda bulunabilmesi için ekonomi bilgi ve becerisine sahip olması gerekmektedir. Birçok ülkede ekonomiye yönelik artan ilgi, ekonomi göstergelerinin ve finansal piyasaların karmaşıklığının artmasıyla birlikte gelmektedir. Ancak, bu ilgi genellikle yeterince bilgi sahibi olmadan veya tam anlamıyla anlamadan gelir. Bu durum, insanların ekonomiyle ilgili konuları daha iyi anlamaları ve ekonomi kararlarını daha bilinçli bir şekilde alabilmeleri için daha fazla eğitim ve bilinçlendirme gerektiğini göstermektedir.

Ekonomiye ilişkin bilgi ve anlayışın artması, insanların kişisel finans yönetimi, tasarruf, yatırım ve tüketim kararları gibi günlük yaşamlarında daha sağlam ekonomi temellerine sahip olmalarını sağlayabilir. Bu nedenle, ekonomiye ilişkin temel kavramların ve ilkelerin daha geniş kitlelere ulaştırılması ve ekonomi eğitiminin yaygınlaştırılması önemlidir. Bu şekilde, insanlar ekonomi konularıyla daha etkili bir şekilde başa çıkabilir ve ekonomi refahlarını artırabilirler.

Değişen dünyadaki küreselleşmeyle birlikte ekonomi alanında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Özellikle, dış ticaret engellerinin kalkması ülke ekonomisi içerisinde yer alan tüm sektörleri etkilemiştir (Aytekin, 2013). Bu nedenle, ekonomi konusunda bilgi sahibi olmak bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri ve geleceğe yönelik doğru kararlar almaları için son derece önemlidir. Ekonomi eğitimi, kişilerin gelirlerini yönetme, harcamalarını planlama, tasarruf yapma, borçları yönetme, yatırım yapma ve emeklilik gibi finansal hedeflere ulaşmalarına yardımcı olur. Ayrıca ekonomi eğitimi, bireylerin tüketici haklarını korumasına, ekonomi konularındaki riskleri anlamasına ve toplumsal ekonomi konuları

hakkında bilinçli bir şekilde katkıda bulunmalarına olanak tanır. Ekonomi eğitimi, hayat boyu süren bir öğrenme sürecidir ve bireylerin her aşamada bu bilgiyi kullanabilmeleri için desteklenmelidir. Ekonomi anlamında okuryazar olmayan ve kafasında ekonomi muhakeme becerilerini kuramayan bireyler, hayatlarının tüm basamaklarında karşılarına çıkacak olan ekonomi sorunlarında zorlanacak, bu sorunları her zaman karışık bulacaklardır. Bu nedenle ekonominin artık hayatımızın bir parçası olduğu bilindiğinden, bireylere ekonomi eğitimi verilmesi, ekonomi eğitiminin müfredata dâhil edilmesini gerekli kılmıştır.

Eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biri, bireyi iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir (Erden, 1998, s.4). Bu işlevi yerine getiren eğitim kurumları hem bireyin mutluluğunu ve üretkenliğini hem de toplumun sürekliliğini sağlarlar. Ülkelerin eğitim sistemlerinin genel amaçları arasında iyi vatandaş yetiştirmek, toplumun refahını artırmak ve toplumu çağdaş uygarlık seviyesine yükseltmek gibi hedefler bulunmaktadır. Eğitimin bu amaçlarına ulaşabilmesi için belirlenen hedefler, öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıkları içerir. Hedef belirleme sürecinde öğrencinin ilgisi, isteği, ihtiyaçları ve yetenekleri göz önünde bulundurulurken, ekonominin ve toplumun talep ve beklentileri de dikkate alınır. Türk Eğitim Sistemi'nin genel ve özel amaçları üzerinde ekonominin etkisi görülebilir. Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Milli Eğitiminin amaçları da bireyin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırarak onları mutlu ve üretken birer vatandaş olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Tupper, 2008, s.71). Eğitimin bu amaçlarını gerçekleştirebilmesi için toplumsal ve ekonomi gelişimine katkıda bulunacak bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda ekonomi, etkili vatandaşlık için genel eğitimin bir parçası olarak müfredatta yer almalıdır (Seiter, 1989).

Ekonominin yaşamımızda büyük bir öneme sahip olması, bu alandaki eğitimin bireylere küçük yaşlardan itibaren kazandırılmasının önemini vurgular niteliktedir. Zira günümüzde eğitim alan gençler, ilerleyen yaşlarda karşılaştıkları ekonomi konularıyla tek başlarına başa çıkma gerekliliğiyle karşı karşıyadırlar. Ekonomi eğitimi almış olan bireyler, günlük hayatlarındaki ekonomi kararlarını daha etkin bir biçimde verebilirler. İstenilen davranış değişikliklerinin oluşturulmasında en etkili araçlardan biri eğitimidir. Ekonomi eğitiminin sadece ileri yaşlarda değil, aksine bireylere erken dönemlerde verilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Erken yaşlarda ekonomi eğitimi alan çocukların, problem çözme becerilerinin geliştiği vurgulanmaktadır (Staubs, 2007, s.13). Küçük yaşlardan itibaren ekonomi eğitimi alan çocukların, daha bilinçli tüketiciler, üreticiler ve seçmenler olacakları

ifade edilmektedir (Yıldırım, 2016, s.68). İlköğretim için hazırlanan ekonomi programlarından biri olan İlköğretim İktisat Programı Projesi'nin, 1960-1970 yılları arasında 4. 5. ve 6. sınıf öğrencileri için etkili olduğu gözlemlenmiştir (Uygur ve Erdoğan, 2005). Çocukların, ekonomiyle ilgili temel kavramlarla erken yaşta tanışmaları, bu kavramları ilerleyen yaşlarında daha iyi kavramalarını ve uygulamalarını sağlayabilir (Korkmaz, 2018, s.29). Bu nedenle, geleceğin vatandaşlarının ekonomi sorunlarıyla daha tatmin edici çözümler bulabilmeleri için ekonomi eğitiminin erken yaşlarda okullarda verilmesi oldukça önemlidir.

Ekonomi, doğru seçimler yapabilme ve karar verme sürecidir. Ekonominin temel prensiplerini anlamak ve günlük yaşamdaki rollerini kavramak, öğrencilerin sorumluluk duygularını geliştirmelerine yardımcı olabilir ve hayatlarını etkileyecek kararlar için ekonomi yetkinliklerini artırabilir (Murphy ve Walsh, 1989, s.6,7). Bireyin yaşadığı çağa ayak uydurabilmesi ve bu uyumla birlikte gelecek olan özgüven ile daha donanımlı olması da bu sürecin sonunda beklenen bir kazanımdır. Bu sebeple çeşitli alanlarda okuryazarlar yetiştirmek 21. Yüzyılda önem verilen konulardan biri olmuş, ülkemizde de buna yönelik olarak öğretim programlarına çeşitli okuryazarlık becerileri eklenmiştir.

2.3. Okuryazarlık kavramı ve çeşitleri

Bugünün modern dünyasında, gelişmişliğin önemli bir göstergesi olan okuryazarlık, devletlerin eğitim politikalarında merkezi bir rol oynamaktadır. Toplumsal yaşamda çeşitli bağlamlarda kullanılan bu terim, geniş anlamıyla yazı yazma ve okuma becerisine sahip olan, eğitim almış bir bireyi ifade etmektedir (TDK, 2010). Okuryazarlık, bireyin düşüncelerini, isteklerini ve duygularını yazılı ve sözlü olarak eksiksiz ve doğru bir şekilde ifade edebilmesini ve bu süreçte kişisel yeteneklerini ve bilgisini kullanabilmesini içerir. Okuryazar olmayan bireyler ise toplumda genellikle bilgisiz veya eğitimsiz olarak değerlendirilir. (Aşıcı, 2009). Yenilenen öğretim programında öğrencilere kazandırılmak istenen beceriler arasında bazı okuryazarlıklar yer alır. Öğretim programlarında Sosyal Bilgiler, Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri derslerinde birçok okuryazarlık becerilerine yer verildiği görülmüştür (Uluçay, 2019, s.29).

Sosyal Bilgiler dersinde ele alınan okuryazarlık türleri şunlardır (MEB, 2018): Çevre Okuryazarlığı, Dijital Okuryazarlık, Finansal Okuryazarlık, Harita Okuryazarlığı, Hukuk Okuryazarlığı, Medya Okuryazarlığı ve Politik Okuryazarlık.

Türkçe dersinde yer verilen okuryazarlık türleri; Bilgi Okuryazarlığı, Bilişim Okuryazarlığı, Çoklu Okuryazarlık, Dijital Okuryazarlık, Eleştirel Okuryazarlık, Teknoloji Okuryazarlığı.

Matematik dersinde yer verilen okuryazarlık türleri; Finansal Okuryazarlık, Matematiksel Okuryazarlık.

Fen Bilimleri dersinde yer verilen okuryazarlık türleri; Fen Okuryazarlığı.

Sonuç olarak, öğretim programlarında çeşitli derslerde okuryazarlık becerilerine geniş yer verilmesi, öğrencilerin çok yönlü bilgi ve beceri edinmelerine olanak sağlamaktadır. Bu çeşitlilik, öğrencilerin bilgiye erişme, anlama, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Özellikle dijitalleşen dünyada, dijital ve medya okuryazarlığı gibi becerilerin önemi giderek artarken, finansal okuryazarlık gibi temel ekonomi becerilerinin de öğrencilere kazandırılması, onların gelecekte daha bilinçli bireyler olmalarına yardımcı olacaktır. Bu kapsamda, okuryazarlık türlerinin dersler bazında ayrıştırılması ve eğitime entegre edilmesi, bireylerin hem akademik hem de sosyal yaşamlarında başarılı olmalarını desteklemektedir. (Uluçay, 2019, s.29).

2.3.1. Finansal okuryazarlık ve ekonomi okuryazarlığı

Finansal okuryazarlık, bireylerin yaşamlarında para yönetimini etkili bir şekilde gerçekleştirmelerine olanak sağlayan ve bilgi ile desteklenen bir beceridir (Uluçay, 2019, s.36). Günümüzde ekonomi koşullarının gerekliliği nedeniyle, bireylerin doğru ve zamanında kararlar almaları büyük bir önem arz etmektedir. Ekonomi okuryazarlığı kavramı ise insanların ekonomi anlamında değişimleri ve gelişmeleri anlama ve yorumlama yeteneğini ifade eder. Bu nedenle literatürde, ekonomi okuryazarlığı finansal okuryazarlıkla yakından ilişkilendirilen bir kavram olarak değerlendirilmektedir (Şantaş ve Demirgil, 2015, s.47).

Öğrencilere ekonomi okuryazarlığını öğretmenin temel amacı, onların ekonomiyle ilgili konuları anlamalarını, yorumlamalarını ve gelecekleri için planlar yapmalarını sağlamaktır. Bugünün öğrencileri, yetişkin bireyler olduklarında, kendi yaşamlarını etkileyecek kararları

alırken daha karmaşık ekonomi konularıyla karşılaşacaklardır (Akhan ve Hayta 2014, s.209).

Finansal ve ekonomi okuryazarı bireylerin yetiştirilmesi, girişimci ruha sahip, risk alabilen ve finansal yatırımlar yapabilen bireyler olarak gelişmelerini sağlar. Bu okuryazarlık sayesinde, üretim ve tüketim dengesini bilen, akılcı yatırımlar yaparak geleceğe dair öngörülerde bulunabilen bireyler yetiştirilir. 2018 Sosyal Bilgiler dersi, öğretim programı içinde “Finansal Okuryazarlık” becerisini kazandırmayı amaçlayarak, öğrencilere paranın etkin bir şekilde kullanımını ve finansal kaynaklarını ihtiyaçları doğrultusunda aktif olarak yönetmeyi öğretmektedir (Uluçay, 2019, s.37).

2.3.2. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ekonomi okuryazarlığı

Sosyal Bilgiler dersinin özel hedefi, öğrencilerin ekonomi kararlarıyla yüzleşmesini, tasarruflu tüketiciler olmalarını ve ekonomi alanında doğru kararlar vermelerini sağlamaktır (Akhan, 2013, s.29). Bu kapsamda, ekonomi eğitimi, ekonomiye hâkim olan, ekonomiye ilişkin kararlar alma ve uygulama konularında başarılı, nitelikli vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim olarak tanımlanabilir. (Akhan, 2010, s.228). Bu tanım, Sosyal bilgiler dersinin önemi ve amacında da açıkça belirtilmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin özel amacı, öğrencileri ekonomi konularının hakkında bilinçlendirerek, öğrencilerin ekonomi kararlarını daha bilinçli bir şekilde vermelerini sağlamaktır. Öğrencilere verilen ekonomi eğitimiyle, ekonomi okuryazarı becerisi yüksek öğrenci yetiştirmek de hedeflenmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin ekonomi konularını anlamalarına, bu konularda karar vermeye ve uygulamaya yönelik becerilerini geliştirmeye onların tasarruflu tüketiciler olmaları noktasında ilerlemelerine odaklanır. Böylece, ekonomi bilgisine sahip olan bireyler, aynı zamanda ekonomi okuryazarlığı becerisi verilmek istenen bireylerdir. Yetiştirilen bu bireylerden kendilerinin ve toplumunun refahını artırmak için daha bilinçli seçimler yapabilmeleri beklenmektedir. Bu yaklaşım, Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilere sadece akademik bilgiler değil, aynı zamanda günlük yaşamlarında kullanabilecekleri pratik beceriler kazandırmayı hedeflediğini göstermektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda dersin hedefleri arasında yer alan 27 temel beceri içinde "finansal okuryazarlık" becerisi de bulunmaktadır. Bu beceri, öğrencilere ekonomi alanında bilgi ve

anlayış kazandırmayı amaçlamaktadır. "Finansal okuryazarlık" terimi ilk olarak matematik dersiyle ilişkilendirilebilir, ancak ekonomi bilimi aynı zamanda sosyal bilimlerin bir parçasıdır (Güvenç, 2017, s.941). Ekonomiye ilişkin konular Sosyal Bilgiler dersinde özellikle “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yoğunlaşmıştır. Bu alan, öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarını ayırt edebilme, çevrelerindeki ekonomik faaliyetleri tanıyarak bilinçli tüketiciler olmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle 4. sınıf düzeyinde, doğrudan aktarılabilecek değerler arasında “sorumluluk” ve “tasarruf” kavramları ön plandadır. Ayrıca, “öz denetim”, “karar verme” ve “finansal okuryazarlık” gibi beceriler de vurgulanmaktadır. Bu öğrenme alanının amacı, öğrencilere çevre bilincini geliştirmek ve ülkenin ekonomisinin kalkınması için üretim ve bölüşüm süreçlerini anlatmaktır.

Öğretim programına göre, finansal okuryazarlık becerisi özellikle tasarruf değeriyle ilişkilendirilmiştir. Programda, finansal okuryazarlık kavramı, bireylerin kaynaklarını etkili bir şekilde kullanmalarını, akıllı yatırımlar yaparak ilerlemeye katkı sağlamalarını ve israftan kaçınarak kaynaklarını korumalarını vurgulamaktadır (MEB, 2018).

Sosyal Bilgiler (MEB, 2018) öğretim programına göre ekonomi okuryazarlığı ile ilişkili kazanımlar incelendiğinde, öğrencilerin kaynaklarını verimli kullanabilme, doğru yatırım kararları alabilme ve israfı önleme gibi beceriler kazandıkları görülmektedir. Ekonomi eğitiminin içeriği ve yöntemleri, eğitim seviyesine göre değişiklik göstermelidir. Öğrencilerin yaşlarına, bilişsel gelişim seviyelerine ve eğitim seviyelerine uygun bir şekilde ekonomi konularını öğrenmelerini sağlamak için eğitsel oyunlar kullanılabilir.

Sonuç olarak, finansal okuryazarlık ve ekonomi eğitimi, öğrencilere erken yaşlardan itibaren kazandırılması gereken önemli becerilerdir. Eğitim programlarının bu becerileri etkili bir şekilde geliştirecek şekilde tasarlanması ve eğitsel oyunlar gibi uygun yöntemlerin kullanılması, öğrencilerin finansal ve ekonomi konularını daha iyi anlamalarını ve uygulamalarını sağlayacaktır. Bu, bireylerin gelecekte daha bilinçli tüketiciler, üreticiler ve yatırımcılar olmalarına katkı sunacaktır.

2.4. Eğitsel oyunlar

Eğitsel oyun öğrenilen bilgilerini pekiştirilmesini ve tekrar edilmesini sağlayan aktiviteler olarak tanımlanır (Demirel, 1999). Eğitsel oyunlar, öğrenmeyi amaçlar ve sınıf içinde ve

dışında uygulanabilir. Eğitsel oyun yönteminin ders sırasında kullanılması öğrencilerin ilgilerini çekebilmektedir. Önceden iyi planlanmış bir eğitsel oyunda öğrencilerin hem derse katılımları hem hazırbulunuşluk düzeyleri hem de dersin sürekliliği ideal eğitim ortamına evrilmektedir. Eğitsel oyunlar, çocukların fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlayan, aynı zamanda onlara iyi davranış ve alışkanlıklar kazandıran etkinliklerdir. Bu planlı oyunlar, çocukların zihinsel ve bedensel yeteneklerini geliştirmeyi ve öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesini hedefleyen bir yaklaşımdır (Varışoğlu, vd., 2013, s.1061).

Birçok öğretim yöntemi zamanla etkisiz hale gelirken, bazıları eğitimciler ve öğrencilere fayda sağlamaya devam etmektedir (Moffatt, 1957, s.74 akt. Altunel, 2022, s.30). Günümüzde uygulanan öğretim metotları ve tekniklerinin çeşitlenmesi; eğitim sürecindeki kapsam ve konu alanlarında meydana gelen değişikliklerle, teknolojinin eğitim sistemine daha fazla entegre edilmesiyle ve öğrenmeyi daha keyifli ve eğlenceli hale getirme arzusuyla ilişkilidir (Karabacak, 1996, s.7 akt. Altunel, 2022, s.30).

Oyunlar, insan gelişimi açısından önemli bir role sahiptir ve tarih boyunca toplumların kültürel ve sosyal yapılarının bir parçası olmuştur. Farklı yaş gruplarındaki bireyler için oyunlar, günlük yaşamın çeşitli alanlarındaki problemleri deneyimleyerek çeşitli becerilerin gelişmesine ve değerlerin öğrenilmesine olanak sağlar. Özellikle çocuklar için oyunlar, öğrenme ve sosyal etkileşim süreçlerinin temel bir parçası olarak kabul edilir. Çocukluk dönemi, bireyin kişisel ve sosyal gelişiminin temellerinin atıldığı önemli bir dönemdir. Bu dönemde oynanan oyunlar, çocukların problem çözme becerilerini geliştirmelerine, duygusal ve sosyal becerilerini pekiştirmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda, oyunlar aracılığıyla çocuklar toplumsal normları, değerleri ve kuralları öğrenirler. Oyunlar, sadece çocukluk dönemiyle sınırlı kalmaz, yetişkinler için de önemli rol oynar. Yetişkinler için oyunlar, stresin azaltılması, yaratıcılığın teşvik edilmesi ve sosyal bağların güçlendirilmesi gibi faydalar sağlayabilir. Ayrıca, iş birliği ve liderlik gibi önemli becerilerin geliştirilmesine de katkıda bulunabilir. Sonuç olarak, oyunlar insan gelişimi ve toplumsal uyum açısından önemli bir yere sahiptir. Hem çocuklar hem de yetişkinler için oyunlar, öğrenme, eğlenme ve kişisel gelişim için önemli bir araçtır. Bu nedenle, oyunların toplumun her kesimi için erişilebilir ve teşvik edici olması önemlidir. (Koçyiğit vd., 2007). Çocuğun gelişiminde olumlu, hayata sağlıklı ve doğru hazırlanmasında, doğru alışkanlıklar edinmesinde oyunun vazgeçilmez bir etkisi olduğu bilinmektedir. İyi planlanan eğitsel oyunlar çocukların karşılaştığı problemlerle başa çıkabilmesine ve yaşadığı topluma ait değerlerin kazanılmasına olanak sağlayabilir. (Keskin, 2022)

Günümüz eğitim siteminde eğitim aracı olarak da görülen oyun, temel eğitimin öğretim metodu ve bir öğretim aracı olarak kullanılmaktadır. Oyun ile gerçekleştirilen eğitim sonunda kalıcı öğrenme, çok yönlü düşünme, karar verme becerisini geliştirme ve olumlu davranışlar sergileme gibi olgular yer almaktadır (Aracı, 2004). Çocuklar, oyun oynarken iyi ilişkiler kurar, yeni bilgiler öğrenir, olumlu alışkanlıklar edinir ve tecrübe sahibi olurlar, yaşamda var olan bazı sosyal rolleri anlar, kavrar ve pekiştirirler. Bu sayede de ilerleme gösterirler. Çocuk oyun oynarken kendi yeteneklerini keşfedebilir, bu sayede çocuğa doğru yönlendirme yapılarak çocuğun gelişimine katkı sağlanabilir (Çoban ve Nacar, 2008).

Eğitici oyunları, öğrenilecek içeriğin oyunlaştırılarak hedeflenen davranışların kazanılmasını ve eğlendirerek öğretilmesini sağlayan oyunlar olarak ifade etmek mümkündür (Hesapçıoğlu, 1998 akt. Güven, 2008).

Eğitsel oyunlar, öğretim sürecini daha etkili hale getirerek hedeflenen öğrenme kazanımlarına ulaşmayı destekleyen önemli bir öğretim tekniğidir. Bu oyunlar, dersin sıradanlığını kırar ve öğrencilerin ilgisini çekerek dikkatlerini artırır. Aynı zamanda motivasyonlarını yükselterek öğrenmeyi daha keyifli hale getirir ve yeni bilgilerin keşfedilmesine olanak tanır. Öğrencilere öğrenme sürecinde aktif bir rol alma fırsatı sunar ve bu şekilde öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırır. Eğitsel oyunlar, öğrencilerin sıkılmasını engelleyerek ders zamanlarını daha verimli hale getirir. Ayrıca, öğretmenler için de önemli faydalar sağlar. Farklı oyunlar aracılığıyla öğrencilerin farklı zekâ alanlarına ulaşmalarına olanak tanır, kişisel farklılıklarını gözlemlemeye ve öğrencilerin derse daha etkin katılımını sağlamaya yardımcı olur. Ayrıca, öğretmenlerin öğrencilerle birlikte eğlenerek öğretme ortamı oluşturmaya imkân tanır. Sonuç olarak, eğitsel oyunlar öğrencilerin öğrenme deneyimini zenginleştirir, öğretim sürecini daha etkili hale getirir ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik eder. Hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin öğrenme sürecinden daha fazla keyif almasını sağlar ve bu şekilde daha başarılı bir öğrenme ortamı oluşturur. (Hazar, Altun, 2018).

Sosyal bilgiler dersinde de hayatın içerisinde birçok iz bulunmaktadır. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersi için daha fazla öğrenci ilgisi beklenmektedir. Fakat ilköğretim çağındaki öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında soyut düşünme becerileri tam anlamıyla gelişmemiştir. Sosyal bilgiler dersinde sözel bilgilerin fazla olması bu dersin ezber ile öğrenilmesi anlamına gelmemekle birlikte dersin öğretiminde eğitsel oyunlardan da faydalanılarak öğrenmenin kalıcılığı devamlılığı arttırılabilir. Farklı oyunlar ile öğretim faaliyetleri etkin hale getirilebilir (Pehlivan, 1997 akt. Keskin, 2022).

Her derste olduğu gibi sosyal bilgiler dersinde de eğitsel oyunların kullanımının, dersin öğrenciye vermeyi hedeflediği kazanımlarını gerçekleştirmede fazlasıyla katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Kazanımların pekiştirilmesinde, tekrar edilmesinde ve yanlış öğrenmeleri düzeltmede eğitsel oyunlardan faydalanılabilir.

2.4.1. Eğitsel oyun yöntemiyle ekonomi okuryazarlığı

İnsanlar sınırlı kaynakları olan bir dünyada yaşadıkları için ihtiyaçlarını karşılamak için seçim yapmak zorundadırlar. Tüketim ve üretim kararlarıyla ekonomiyi etkileyen birçok karar verirler. Bu kararlar, bireylerin ve toplumun ekonomi refahını etkiler ve dolayısıyla ekonomi sistemine katkıda bulunur (Akhan, 2013).

Ekonomi okuryazarlığı gençlerin dünyadaki ekonomi olaylarını daha iyi anlamalarını ve küresel ekonomi sistemine daha iyi değerlendirmelerini sağlayarak, gelecekleri için daha iyi hazırlanmalarına yardımcı olur. Bu nedenle, ekonomi okuryazarlığı gençlerin yaşamlarında ve toplumlarına katkılarında önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin ekonomi konularını anlamaları ve içselleştirmeleri, özellikle ilköğretim düzeyinde zorlu olabilir (Akhan, 2013).

Öğrencilerin bu konuları öğrenmelerine yardımcı olmanın en etkili yollarından biri, onları ders içeriğine aktif bir şekilde dahil etmektir. Eğitsel oyunlar içeren ders programları, öğrencilerin karar verme ve problem çözebilme becerilerinin gelişmesine olanak tanır. Böylece ekonomi eğitimi her yaş grubuna ve eğitim seviyesine uygun bir şekilde yapılandırılarak öğrencilerin ekonomiyle ilgili temel kavramları anlamaları ve gelecekte ekonomi kararlarını daha bilinçli bir şekilde alabilmeleri sağlanabilir. Öğretmenler, ekonomi konularını öğretirken çeşitli yöntemler kullanabilirler. İnsanların ekonomik faaliyetleri oldukça çeşitlidir ve karmaşıktır. Bu nedenle, çocukların anlamakta zorlandığı ekonomi bilgileri ile büyük ve karmaşık ekonomi konuları arasındaki iletişimi kurarken doğru bir yaklaşım belirlemek önemlidir (Preston, Herman, 1974, akt. Akhan, 2013).

Ekonomi dersleri etkileşimli bir yapıya sahip olmalıdır. Öğrencilerin sınıf içinde aktif bir şekilde hareket etmelerini ve öğrenme sürecine katılımlarını teşvik eden simülasyonlar, rol oyunları ve küçük grup etkinlikleri, ekonomi okuryazarlığı gelişimine katkı sağlar (Leet, Charkins, Lang, 1998, akt. Akhan, 2013).

Ekonomi konularını günlük yaşamla ilişkilendirerek, öğrencilerin ders içeriğini gerçek dünya deneyimleriyle bağlantı kurmalarını teşvik etmek önemlidir. Bu, soyut kavramların somut örneklerle açıklanmasını sağlar ve öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarını kolaylaştırır. Ekonomi eğitimi, çocukların somut deneyimlerine odaklanarak başlamalıdır. Ekonomi öğretimini güçlendirmek için en uygun etkinlikler yaratıcı yazma becerileri, basit tartışmalar, doğal sınıf olaylarını kullanarak karar verme pratikleri, gerçek dünya ile paralellik gösteren etkinlikler ve eğitim gezileridir (Schug, Armento 1985, akt. Akhan, 2013).

Ekonomi ile ilgili kavramları uygulamalı bir şekilde öğretmek için oyunlar kullanmak, öğrencilerin öğrenmeyi eğlenceli hale getirmelerini ve gerçek dünya senaryolarını deneyimlemelerini sağlar. Bu yöntemler, öğrencilerin ekonomi konularını anlamalarını ve yaşamları içindeki ekonomiye ilişkin olayları daha iyi yorumlamalarını sağlayarak, onların ekonomi okuryazarlığını geliştirmeye yardımcı olabilir (Akhan, 2013).

2.5. İlgili araştırmalar

Ülkemizde ekonomi eğitime yönelik yapılan akademik çalışmaların sınırlı sayıda olması ve bu konuya verilen önemin artması oldukça önemlidir. Ekonomi eğitimi, bireylerin ekonomik yaşamda bilinçli kararlar alabilmesi, ekonomi okuryazarlığı düzeyinin ve ekonomi refahının artırılması açısından kritik bir role sahiptir. Bu bölümde tez konusu ile doğrudan ilgili olan yurtiçi ve yurtdışı ekonomi okuryazarlığı, eğitimin farklı boyutları ve eğitsel oyunlarla ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

2.5.1. Yurtiçinde yapılan çalışmalar

Karabacak (1996) tarafından yürütülen "*Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunların Öğrencilerin Başarı Düzeyine Etkisi*" başlıklı çalışmada, 4. sınıf öğrencilerinin başarı düzeyine eğitsel oyunların etkisi araştırılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desenin kullanıldığı çalışmada, 46 öğrenciye çoktan seçmeli testler uygulanmış ve elde edilen veriler t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, eğitsel oyunların öğrencilerin başarı düzeyini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Pehlivan (1997) tarafından gerçekleştirilen "*Örnek Olay ve Oyun Yoluyla Öğretimin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme Düzeyine Etkisi*" adlı araştırma ise, Sosyal Bilgiler dersinde oyun ve örnek olay yoluyla öğretimin öğrencilerin öğrenme düzeyine etkisini araştırmayı amaçlamıştır. 4. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmada, 3 farklı gruba deney modeli uygulanmıştır. Birinci grupta örnek olay, ikinci grupta eğitsel oyun ve üçüncü grupta ise geleneksel öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, eğitsel oyun uygulanan grup ile geleneksel yöntemin kullanıldığı kontrol grubu arasında ve örnek olay yönteminin kullanıldığı grup arasında eğitsel oyun lehine anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır.

Sert, (2002)'in "*İlköğretim Öğrencilerinin Tüketici Davranışları*" başlıklı çalışmasında 8. sınıf öğrencilerinin tüketici davranışlarına odaklanılmıştır. Ankara'nın farklı sosyoekonomik bölgelerinde yaşayan öğrencilerle yapılan araştırma, anket tekniği ve betimsel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin çoğunluğu (%70,3), tüketici eğitimi almadıklarını belirtmiştir. Tüketimle ilgili eğitim almış olan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%83,7), bu eğitimi okullarında aldıklarını ifade etmiştir. Okullarında tüketiciyi koruma kulübünün varlığı hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin oranı (%23,6), bu kulübün olmadığını belirtenlerin oranıyla (%27,6) hemen hemen eşittir. Okullarında böyle bir kulübün varlığından haberdar olmayan öğrencilerin oranı (%48,8) ise neredeyse öğrencilerin yarısına denk gelmektedir. Öğrencilerin %60,5'i tüketici haklarını bildiklerini ifade ederken, geri kalan %39,5'i ise bilmediklerini belirtmiştir. Satın aldıkları bir ürünün hatalı çıkması durumunda ne yapmaları gerektiğini bilmeyenlerin oranı %4,2 iken, kısmen bilenlerin oranı %95,8'dir. Okullarda tüketici eğitimi için ayrı bir dersin olmaması ve bu konuların farklı derslerin bazı ünitelerinde öğrencilere aktarıldığı, eğitsel kulüp etkinliklerinin öğrencilerin dikkatini çekmeye yetmediği ve gereken önemin verilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, tüketici eğitime yönelik ayrı bir dersin bulunmaması ve tüketici eğitimi konularının farklı derslerin bazı ünitelerinde öğrencilere aktarıldığı belirlenmiştir.

Odabaş, (2003)'ün "*Tüketici olarak ilköğretim öğrencilerinin tüketim faaliyetleri sırasındaki çevre bilinci düzeylerinin incelenmesi ve bir eğitim modelinin uygulanması*" başlıklı çalışması ekonomi eğitimini tüketici eğitimi ile bağlantılandırmıştır. 11 ile 15 yaşları arasındaki 120 öğrenci üzerinde yapılan araştırma, öğrencilerin tüketim faaliyetlerinde çevre bilinci düzeylerini belirlemeyi ve bu konuda bir eğitim modeli uygulamayı hedeflemiştir. Araştırmanın sonuçları, bu tür bir eğitimin olumlu etkilerinin olduğunu ortaya koymuştur.

Ersoy, (2005)'un “İlköğretim öğrencilerinin tüketici eğitime yönelik bilgi ve tutum düzeyleri” başlıklı çalışması, Tüketici Eğitimi Modülünü 6., 7. ve 8. sınıflarda okuyan çocuklarda ve farklı sosyoekonomik düzeydeki okullarda 1 ay boyunca uygulamıştır. Bu araştırmada, tüketici eğitiminin örgün eğitim kurumları tarafından verilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Ertürk, (2006)'ün “*Ders kitaplarında toplum, yurttaşlık, vatanseverlik ve ekonomi anlayışının dönüşümü: 1997 ve 2004 ilköğretim Sosyal Bilgiler ders kitapları üzerine bir içerik analizi*” başlıklı çalışmasında, 1997 ve 2004 yıllarına ait Sosyal Bilgiler ders kitapları incelenmiş ve ekonomi konularının içerik analizi yapılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, son yıllarda Türkiye'de Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ekonomi kavramlarına daha fazla yer verildiği ve ekonomi eğitime verilen önemin arttığı belirtilmiştir. Bu bulgu, ekonomi konularının eğitim programında daha belirgin bir şekilde yer almasının ve ekonomi konularının daha ayrıntılı bir şekilde öğretilmesine yönelik çabaların arttığını göstermektedir. Bu da öğrencilerin ekonomiyle ilgili temel kavramları daha iyi anlamalarına ve ekonomi konularının hakkında daha fazla düşünmelerine katkı sağlayabilir.

Öktem, (2006)'in “İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan Kavramları Anlama ve Kazanma Düzeyleri” adlı araştırmasında, 2004-2005 öğretim yılında sosyal bilgiler programlarını inceleyerek ilköğretim 4. ve 5. sınıfların programında bulunan ekonomiyle ilgili kavramların anlaşılma ve öğrenme düzeylerini araştırmıştır. Araştırmanın temel amacı, ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgilerde öğretilen ekonomi kavramlarını ne kadar anladıklarını belirlemektir. Öğrencilerden, ekonomiyle ilgili kavramları tanımlamaları ve bu kavramları eşleştirmeleri istenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin ekonomi konularıyla ilgili bilgi düzeyinin oldukça düşük olduğu tespit edilmiş, hiçbir öğrencinin %70'lik alt sınırı geçmediği belirtilmiş, öğrencilerin "üretim", "hizmet", "mal", "eşya", "gereksinim", "bütçe", "para" gibi kavramların doğru tanımlarını veremediği ve yeterli düzeyde eşleştiremedikleri görülmüştür. Araştırmada amaçlanan, öğrencilerin yeni ilköğretim sosyal bilgiler ders programında geçen ekonomiyle ilgili kavramları tanıma başarısına tam olarak ulaşamadığı belirlenmiştir.

Altınbulak, Emir ve Avcı (2006)'nın “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitsel Oyunların Erişkiye ve Kalıcılığa Etkisi*” adlı çalışmalarını iki ilköğretim okulunun 5. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirmiştir. Sosyal bilgiler dersinde kontrol grubuna geleneksel öğretim yöntemleriyle, deney grubuna ise eğitsel oyunlar aracılığıyla öğretim uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, eğitsel oyunların etkili bir öğretim tekniği olarak kabul edildiğini

göstermektedir. Eğitsel oyunların, öğrencilerin derslere aktif katılımlarını sağlama ve derslerden zevk almalarını sağlama konusunda etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Bayhan, Yükselen ve Kaysılı (2007) tarafından gerçekleştirilen “*Çocukların Ekonomiyle İlgili Kavramlara Yönelik Algılarının Yaşlara Göre İncelenmesi*” adlı çalışma, çocukların oyunlarında ve sosyal yaşamlarında sıklıkla ekonomiyle ilgili kavramları kullandıkları göz önünde bulundurularak, çocukların ekonomiye yönelik algılarını yaş gruplarına göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada altı, sekiz ve on yaş grubundan toplam 240 çocuğun ekonomi ile ilgili kavramları nasıl algıladıkları, dokuz hikâye sunularak değerlendirilmiştir. Çocukların ekonomiyle ilgili kavramları algılamalarını değerlendirmek için hikayeler kullanılmıştır. Hikayeler üç ayrı deney şeklinde düzenlenmiştir. İlk deneyde istem, miktar, güdülenme, ahlak ve reklam değişkenleri; ikinci deneyde ahlakın ekonomi durumu üzerindeki etkisi; üçüncü deneyde ise alım gücü, tutumluluk, pahalılık-ucuzluk değişkenleri ele alınmıştır. Çocukların bu hikayelerdeki değişkenlere verdiği cevaplar yaş gruplarına göre incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, ekonomiye yönelik kavramları algılama becerisi yaşa bağlı olarak değişmektedir. Bu değişim, somut kavramlardan soyuta, özelden genele doğru bir gelişim göstermektedir. Ayrıca, yaş ilerledikçe ekonomiye yönelik bilgi düzeyinin arttığı ve "bilmiyorum" cevabının azaldığı belirlenmiştir.

Akyüz'ün (2009) “*İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Tüketim Davranışları ve Tüketici Bilinç Düzeyi*” adlı çalışmasında, ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin tüketici bilinç düzeyini ölçmek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %61,2'si alışverişe çıkmadan önce piyasa araştırması yaptıklarını, piyasa araştırması yapmalarının en önemli nedeninin bütçelerine uygun olup olmadığını anlamaktır. Alışverişe çıkmadan önce liste yapan öğrencilerin oranı %60,6'dır ve listenin hazırlanmasındaki ana neden, gereksinim duyulan bir ürünü unutmamaktır. Ekonomi davranışı öğrenciler için önemli olduğu ve çoğunluğunun bütçelerine göre alışveriş yaptığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin önceden hazırladıkları alışveriş listesine bağlı kaldıkları ve plansız alışveriş yapma oranlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin tüketici bilinç düzeylerinin sınıflarına ve sosyo-ekonomik düzeylerine bağlı olarak farklılık gösterdiği, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan özel okullardaki altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflar arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre, tüketici bilinç düzeyinin de farklılık gösterdiği ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan özel okullardaki kız öğrencilerin bilinç düzeyinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Akhan (2010)'ın *“İlköğretim sosyal bilgiler öğrencilerinde ekonomi okuryazarlığının durumu ve geliştirilmesi”* adlı çalışması, Sosyal Bilgiler dersi çerçevesinde 7. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin ekonomi okuryazarlık düzeylerini geliştirmeyi amaçlayan bir programı içermiştir. Bu çalışma, Sosyal Bilgiler dersleri aracılığıyla ekonomi eğitiminin nasıl gerçekleştirilebileceğine dair bir model sunarak, bu alandaki uygulamalara yeni bir bakış açısı getirmiştir.

Ruben'in (2012) *“İktisat Öğretimi Üzerine Bir Yazın Taraması”* adlı çalışmasında, klasik yöntemlerle öğretilen ekonomi derslerine kıyasla yeni hazırlanan ekonomi programlarının öğrenci başarısını artırdığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, ekonomi eğitimi alanında birçok program geliştirme çalışması yapılmış ve bu programların değerlendirilmesi geri bildirimlerle sağlanmıştır. Ekonomi eğitimine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilen bir araştırmada, kavram haritaları kullanılmış ve bu yöntemin öğrencilerin ekonomi bilgilerine etkisi değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, bu teknikle ekonomi derslerine katılan öğrencilerin daha başarılı oldukları ve yüksek notlar aldıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle, kavram haritaları ekonomi eğitimi için alternatif bir yöntem olarak düşünülebilir. Bu sonuçlar, ekonomi derslerinde öğrenci başarısını artırmak ve konuları daha iyi anlamalarını sağlamak için farklı öğretim yöntemlerinin kullanılmasının önemini vurgulamaktadır.

Toy'un (2012) *“İlköğretim öğrencilerinin ekonomiyle ilgili eğitsel nitelikler hakkındaki görüşleri”* adlı çalışmasına göre, ülkemizde verilen ekonomi eğitimi ilköğretim düzeyinde Fen ve Teknoloji, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi dersleri kapsamında başlamaktadır. Bu derslerde, ekonomiye ilişkin temel kavramlar, tüketim alışkanlıkları, tasarruf, bütçe yönetimi gibi konular işlenerek öğrencilere ekonomiyi düşünme becerileri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşımın, öğrencilere ekonomi bilinci kazandırma ve günlük yaşamlarında ekonomi kararları almalarına yardımcı olma açısından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yeşilkaya (2013)'ın *“7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Zaman İçinde Bilim Ünitesinin Eğitsel Oyun Yöntemiyle Öğretimi”* adlı çalışmasında, derste kullanılan eğitsel oyun yönteminin öğrencilerin dersle ilgili tutumlarına ve akademik başarılarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel modelin uygulandığı araştırmada, veriler tutum ölçeği ve başarı testi kullanılarak toplanmış ve t testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, deney grubunun tutumlarında olumlu yönde anlamlı bir değişiklik gözlenmiş ancak başarı testi sonuçlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Akhan ve Hayta (2014)'ın “*İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Ekonomi Okuryazarlığının Geliştirilmesi*” başlıklı araştırması, Ankara'nın Çankaya, Yenimahalle ve Mamak ilçelerinde bulunan üç ilköğretim okulundaki 132 adet 7. sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, öntest-sontest-kalıcılık testi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar, ekonomi okuryazarlığı olmayan ve ekonomi kavramları anlama ve analiz etme yeteneği gelişmemiş çocukların, ileride karşılaşacakları ekonomi sorunlarıyla başa çıkmakta güçlük çekebileceklerini göstermektedir. Bu nedenle, ilköğretim seviyesindeki öğrencilerin, ekonomi olaylarının bireylerin, toplumların, ülkelerin ve dünya üzerindeki etkilerini anlamalarının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu bilginin, öğrencilerin gelecekteki karar alma süreçlerini etkileyebileceği ve ekonomi açıdan sağlam bir temel oluşturabileceği belirtilmektedir.

Ünal, Düğer ve Söylemez (2015)'in “*Ekonomi Okuryazarlığı ve Kredi Kartı Tutumunun Rasyonel Kredi Kartı Kullanımına Etkisi*” başlıklı çalışmada, Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı Meslek Yüksekokulu'nda kredi kartı sahibi olan öğrencilere yönelik bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, ekonomi okuryazarlığı seviyesi yüksek olan bireylerin finansal karar alma süreçlerinde daha mantıklı ve bilinçli davrandıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, ekonomi okuryazarlığının mali karar alma süreçlerindeki kritik önemini vurgulamaktadır. Ekonomi okuryazarlığına sahip olan kişilerin, mali konularda daha bilinçli ve doğru kararlar aldıkları gözlemlenmiştir.

Karabağ ve Aydoğan (2015)'in “*Oyun Yöntemi ile Tarih Öğretimini Öğrenci Erişimine ve Kalıcılığa Etkisi*” adlı araştırmasında, 9. sınıf tarih derslerinde oyun temelli öğretimin öğrencilerin başarı ve bilgi kalıcılığı üzerindeki etkilerini belirlemeyi hedeflemişlerdir. Araştırmada öntest-sontest, kalıcılık testli, kontrol grubuyla karşılaştırmalı yarı deneysel bir yöntem benimsenmiş, başarı testi ve kalıcılık testi uygulanarak elde edilen veriler t-testi ve SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, oyun temelli öğretimin uygulandığı deney grubunun, kontrol grubuna kıyasla öğrenme başarıları ve bilgi kalıcılığı açısından daha etkili olduğunu göstermektedir.

Şantaş ve Demirgil (2015)'in “*Ekonomi okuryazarlığı düzeyinin belirlenmesine ilişkin bir araştırma*” adlı çalışmada, bir devlet üniversitesinin iktisadi ve idari bilimler fakültesinde okuyan öğrencilerin ekonomi okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi ve akademik literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu çerçevede, İktisat, Kamu Yönetimi, Maliye, Çalışma Ekonomisi ve İşletme bölümlerinde eğitim gören 900 birinci ve dördüncü sınıf öğrencisine anket uygulanmış ve 704 geçerli ve kullanılabilir anketin verisi analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, ekonomi ve finansal gelişmeleri takip etme sıklığının dördüncü sınıf öğrencileri, beş veya daha fazla ekonomi dersi alanlar ve erkekler arasında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların ekonomi okuryazarlık alt boyutlarına (ekonomi bilgisi, ekonomi anlamında akılcılık, toplumsal ekonomi etkileri ve bireysel ekonomi planlamasına) ilişkin ortalamalarının yaş, cinsiyet, sınıf seviyesi gibi çeşitli faktörlere göre değiştiği bulunmuştur. Araştırma, öğrencilerin ekonomi okuryazarlık alt boyutlarında orta ve yüksek seviyelerde olduğunu göstermektedir.

Yıldırım'ın (2015) *“Eğitsel Oyun ve Dönüt-Düzeltilmenin Öğrenme Düzeyi ve Kalıcılığa Etkisi”* adlı yüksek lisans tezinde, 6. sınıfta on hafta süren bir araştırma yapılmıştır. Araştırmacı, Fen Bilimleri dersi kapsamında "Elektrik ve Sistemler" konularını eğitsel oyunlar ve dönüş-düzeltilme yöntemlerini kullanarak öğretmiştir. Araştırmaların, eğiticiyel oyunların, yapılan öğretimin öğrenme düzeyinde olumlu etkisi gösterilmiştir. Ayrıca eğiticiyel oyunlar ve dönüştürme-düzeltilme yöntemi ile yapılan öğretimin bilgilerin kalıcılığı üzerinde olumlu sonuçlar elde edildiği belirlendi.

Yıldırım (2016) tarafından yazılan *“Vatandaşlık Yeterlikleri Bağlamında Ortaokul Ekonomi Okuryazarlığı Standartlarının Belirlenmesi ve Öğretim Programlarındaki Yerinin İncelenmesi”* olarak adlandırılan, ekonomi konusunun vatandaşlık yeterlikleri kapsamında ele alınması ve ortaokul düzeyinde ekonomi okuryazarlığı standartlarının belirlenmesi ile öğretim programlarındaki yerinin değerlendirilmesi. Araştırmada, toplamda 116 ekonomi ve sosyal bilgiler eğitimi uzmanı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin sunumuyla tarama yöntemiyle anket formül doldurmaları istenmiştir. Yıldırım'ın bu çalışması, ekonomi okuryazarlığı ve eğitimi ile ilgili genel yayınları, ekonomi okuryazarlığının yeterliklerine katkısını, ortaokul ekonomi öğretimi standartlarını ve bu doğal ilköğretim ve ortaöğretim programlarının mevcut rol belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma sonuçları, Türkiye'deki ekonomi öğretiminin çeşitli düzeylerdeki gelişmelerinin ekonomi okuryazarlığının anlamı ve şekline yönelik yaklaşımlarını somut bir içerikle ortaya koymuş ve ortaokul kademesi sonuna kadar basit eğitime belirli bir rol atfetmiştir.

Erkan (2019)'un *“İlkokul 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Eğitsel Oyun ve Dijital Oyun Öğretiminin Öğrencilerin Başarı ve Tutumlarına Etkisi”* adlı araştırmasında eğitsel ve dijital oyunların öğrenci başarısı üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, eğitsel oyun ve dijital oyun yöntemlerinin kullanıldığı derslerin öğrencilerin sosyal bilgilere karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği ancak istatistiksel olarak anlamlı bir

farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu uygulamaların öğrencilerin derslere olan tutumlarını iyileştirdiği görülmüştür.

Çalışkan ve Biter (2019)'in “*Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunlar ile Değerler Eğitimi: Bir Eylem Araştırması*” adlı çalışmasında 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde "Birey ve Toplum" öğrenme alanı içerisinde saygı, sorumluluk ve özgürlük değerlerinin eğitsel oyunlar aracılığıyla kazandırılmasına yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Eylem araştırması deseni kullanılarak gerçekleştirilen araştırmaya 7. sınıfta eğitim gören 26 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonucunda, eğitsel oyunlarla oluşturulan öğretim ortamının sürece olumlu katkılar sağladığı gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmaların özgürlük, farklılıklara saygı ve sorumluluk değerlerinin geliştirilmesine ve kalıcılığına destek olduğu sonucuna varılmıştır.

Keskin (2022)'in “Bilgisayar Destekli Eğitsel Oyunlarla Gerçekleştirilen Sosyal Bilgiler Dersinin Akademik Başarıya Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde amaç, sosyal bilgiler dersinde bilgisayar destekli eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin akademik performanslarına olan etkisini incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını Ağrı il merkezindeki 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur; bunlardan 10'u deney grubu, 12'si ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, sosyal bilgiler dersinde bilgisayar destekli eğitsel oyunların kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı belirlenmiştir.

2.5.2. Yurtdışında yapılan çalışmalar

Saunders ve ekibinin (1991) “*Eleştirel Düşünme ve Karar Verme – İktisadi Eğitim Yoluyla Beceri Verme*” başlıklı çalışmasında, ilkokula devam eden 10-13 yaş arası öğrencilerin karar verme yeteneklerini geliştirmeye yönelik bir program geliştirilmiştir. Bu program, öğretmenlere sağlanan belgelendirme ile öğrencilerin eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini artırmada önemli bir rol oynamaktadır. İlkokul çağındaki çocukların ekonomi bilgilerini artırmak amacıyla hazırlanan ekonomi programıyla yapılan deneysel çalışmalarda, deney gruplarının elde ettiği sonuçların önemli bir fark oluşturduğu belirtilmiştir.

Makela ve Peters (2004)'ün “*Tüketici Eğitimi: Botswana'daki Ergenler Arasında Tüketici Farkındalığı Yaratmak*” başlıklı çalışması, gençlerde tüketici bilincinin oluşturulmasında tüketici eğitiminin rolünü belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamında, ikinci düzey ilkokul öğrencilerinin tüketici hakları ve sorumlulukları konusundaki bilgi düzeyleri

ölçülmüştür. Araştırma bulgularına göre, tüketim bilinci cinsiyetlere göre farklılık göstermiş; tüketici olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla tüketim bilincine sahip oldukları, alışverişlerinde fiyat ve nitelik açısından karşılaştırmalar yaptıkları, ürünlerin son kullanma tarihine dikkat ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu (%80), temel tüketici haklarını bildiklerini ifade etmişlerdir.

Chee, Mehrotra ve Liu (2013)'ün “*Yeni Medya Çağında Etkili Oyun Temelli Vatandaşlık Eğitimi*” başlıklı çalışmalarında, oyun temelli Statecraft X programının geleneksel öğretim yöntemine göre öğrenme çıktıları açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Singapur'daki bir ortaokulda okuyan 42 öğrencinin katıldığı araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde Statecraft X programı uygulanmıştır. Kontrol gruplu deneysel çalışmada, deney grubunun kontrol grubundan daha iyi performans gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Su, Cheng ve Lin (2014)'ün “*İnsan İmmünolojisinin Nasıl Düzenlendiğini Öğrenmek İçin Bir Eğitim Kartı Oyununun Etkinliğinin Araştırılması*” adlı çalışmalarında, eğitim kartı oyununun etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. On birinci sınıftan 72 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel yöntemin kullanıldığı nicel kısımda öğrenci görüşmeleri, çoktan seçmeli 30 sorudan oluşan bir bilgi testi ve Öğrenci Algı Anketi aracılığıyla veriler toplanmıştır. Analizde kovaryans analizi ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada eğitsel oyun yöntemiyle gerçekleştirilen öğrenmenin geleneksel derslere göre çok daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler, eğitsel oyun yönteminin motivasyonu artırdığını ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

Staftel, Pass ve Schnabel (2016) 'nın “*Ergenler İçin Matematik Oyunları*” adlı çalışmalarında Carlos adlı bir öğrenci üzerinde odaklanmışlardır. Carlos, okul ile ilgili sorunlar yaşayan ve okuldan ayrılmak isteyen bir lise öğrencisidir. Öğretmeni tarafından tasarlanan bir oyun aracılığıyla, öğrenci gerçek hayatta karşılaştığı problemlerin ve maddi kaygıların aslında önemsiz olduğunu kavramıştır. Araştırmacılar, eğitsel oyunlar aracılığıyla zorluklarla boğuşan ve hafif düzeyde engelli bireylerin eğitiminde ilerleme kaydedilebileceği sonucuna varmışlardır.

Iten ve Petko (2016)'nın “*Ciddi Oyunlarla Öğrenme: Oyun Oynamak Eğlenceli ve Öğrenme Başarısının Belirleyicisi midir?*” adlı çalışmalarında, oyunların motivasyon ile öğrenme kazanımları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma, beş ilkokuldan 74 çocukla gerçekleştirilmiştir. Öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılarak

elde edilen veriler, çoklu doğrusal regresyon analiziyle analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda deney grubu lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Qian ve Clark (2016)'ün “*Oyun Temelli Öğrenme ve 21. Yüzyıl Becerileri: Son Araştırmalara Genel Bakış*” başlıklı çalışmalarında, eğitsel oyun temelli öğrenmeyle ilgili son araştırmaları incelemişlerdir. Araştırma kapsamında 137 çalışma incelenmiştir. Analiz sonuçları, eğitsel oyunların 21. yüzyıl becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu, oyun temelli öğrenmenin büyük ilgi gördüğünü, eğitsel oyunların öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini ve araştırmacıların öğrenci becerilerini artırmaya yönelik eğitsel oyunlar geliştirdiğini göstermiştir. Oyunların, öğrencilerin beceri gelişimini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Jakos ve Verber (2017) “*Eğitsel Oyunlar ile Temel Programlama Becerilerini Öğrenme: Slovenya’da Bir İlkokul Örneği*” adlı çalışmalarında eğitimde kullanılan oyunların etkililiğini ortaya koymayı hedeflemişlerdir. Araştırmada, Alahattin’in uçan halısı adlı oyun, sınıf ortamında 107 altıncı sınıf öğrencisi üzerinde denenmiştir. Yarı deneysel yöntem kullanılan çalışmada, öğrencilerin çoğunun hedeflenen bilgi standartlarına ulaştığı sonucuna varılmıştır.

Sosyal Bilgiler dersi eğitsel oyunlar ve ekonomi okuryazarlığı becerileri öğretimine ilişkin yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara bakıldığında, tüketim bilincine sahip olma, ders kitapları içeriğindeki ekonomi anlayışı ve temel ekonomi kavramlarını tanıma, ekonomi okuryazarlığı programı, ekonomi okuryazarlığı düzeyleri ve standartları, eğitsel oyunların etkisi, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında eğitsel oyunların etkisi vb. konularına yoğunlaşıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmaların daha çok tüketici davranışları, tüketici öğretimi, tüketimler sırasında çevre bilinci, ders kitaplarındaki ekonomi anlayışlarının analizi, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında ekonomi kavramlarının algılanma düzeyleri, Sosyal Bilgiler dersinde ekonomi okuryazarlığı programı, ekonomiyle ilgili eğitsel nitelikler, ekonomi okuryazarlığı ve kredi kartı kullanımı, ekonomi okuryazarlık düzeyleri, öğretim programlarında ekonomi okuryazarlığı, eğitsel oyunların etkisi, sosyal bilgiler derslerinde eğitsel oyunların etkisi, oyun temelli öğrenme vb. konusuna yönelik olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda tez konusu olan öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı becerileriyle ilgili deneyimlerini ve algılarının incelendiği çalışma eğitsel oyunlarla, öğrencilerin konuları daha eğlenceli ve etkili bir şekilde öğrenmelerini sağladığı için, bu yaklaşım, ekonomi okuryazarlığı eğitimi açısından yenilikçi bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu kısımda; çalışmanın tasarımı, katılımcılar, veri toplama yöntemleri, veri toplama süreci ve veri analizi için kullanılan yöntemlerle ilgili detaylı açıklamalar bulunmaktadır.

3.1.Araştırma modeli

Araştırma, doğası gereği nitel araştırma yöntemiyle modellendirilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırmalar, araştırmaya katılanların doğal ortamlarında gözlemlenmesi, onlarla röportaj yapılması veya elde edilen bulgular üzerine belgelerin analiz edilmesi gibi tekniklerle gerçekleştirilir. Çünkü bu yöntem insan davranışlarının altında yatan nedenleri ve toplumsal etkileşimleri anlamak için etkili bir tekniktir (Baltacı, 2019, s.383).

Araştırma, doğal ortamı bozmadan gerçekleştirildiğinden nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Alanyazında nitel araştırmalar ve araştırmacılar için birçok ifade vardır. Gözlem, görüşme, doküman ve söylem analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanılmasının yanında nitel araştırmalar, farklı disiplinleri birleştirme özelliğine sahiptir (Hatch, 2002 akt. Merriam ve Grenier, 2019). Golafshani, (2003) ise nitel araştırmayı, araştırmacının özel betimlemelerini içerirler şeklinde ifade etmektedir. Malterud, (2001) göre ise nitel araştırmacı, olayları yorumlarken insanların onlara yüklediği anlamlara odaklanır. Shenton (2004) ve Silverman, (2016) nitel araştırmaların öznel boyutuna odaklanır. Buna bağlı olarak araştırmacının kendi görüşlerinden etkilenebildiğini savunur. Miles ve Huberman, (1994) ise bu görüşlerin aksine nitel araştırmacıların olayların gerçekliğini bozmadan anlatmakla yükümlü olduğunu, olayların gerçekliklerinden çıkarılamayacağını vurgular.

Bu çalışma, ortaokul 5. Sınıf öğrencileriyle yapılan bir araştırmadır. Çalışmada öğrencilerden alınan tüm veriler video kaydı, etkinlikler ve soru formları ile

desteklenmektedir. Bunun yanı sıra araştırmacı, öğrencileri doğal ortamda yani kendi sınıflarında öğretmen gözetimiyle birlikte etkinlikler uygulanmış ve gerekli kayıtlar almıştır.

Araştırmada belirli bir zaman diliminin ele alınması, sürecin aşamalı olarak ilerlemesi, sınıfın doğal ortamını bozmadan öğretimin gerçekleşmesi ve uygulama sürecinin araştırmaya dahil edilmesi gerektiğinden, bu çalışmaya ek bir yöntem olarak bir de eylem araştırması seçilmiştir. Eylem araştırması, araştırma ve uygulama bir arada yürütülmekte ve araştırma sonuçlarının iyileştirilmesini kolaylaştıran bir araştırma yaklaşımıdır. Yıldırım ve Şimşek (2013, s.334), eylem araştırmasını, uygulama sürecindeki ortaya çıkmasını ve bu sorunların çözümüne yönelik veri toplama ve analiz etme süreçlerini içeren bir araştırma yaklaşımı olarak yürüttüğünü belirtmektedirler.

Eylem araştırması bir okulda çalışan yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı gibi bizzat uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği bir uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hâlihazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik sistematik veri toplamayı ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Mills (2003, s. 25)'e göre, eylem araştırması, öğrenme ortamındaki öğreticiler veya ilgili araştırmacılar tarafından, öğrencilerin nasıl daha iyi öğrenebileceği ve öğreticilerin öğretimi nasıl etkili bir şekilde sağlayabileceği konusunda bilgi toplama sürecidir. Taylor (2002, s.7) ise eylem araştırmasını, öğretim ve öğrenmede kullanılan uygulamalı bir araştırma türü veya sosyal bir durumun incelenmesi olarak tanımlar.

Tezcan, Ada ve Baysal (2016, s.137,138)'a göre eylem araştırması özellikleri şöyle ifade edilir:

İnsan Odaklı Yaklaşım: İnsanların perspektifine dayanarak, gelecekteki sistemlerin insanlara fayda sağlaması gerektiği vurgulanır. Yani, araştırma süreci, insanların ihtiyaçları ve görüşleri temel alınarak yürütülür.

Rehberlik Edici Değişim: Değişim, rehber uygulamalarla gerçekleştirilir. Yani, belirlenen hedeflere ulaşmak için yönlendirici ve planlı bir şekilde adımlar atılır.

Eylem ve Değerlendirme: Hem eylemi gerçekleştirmeyi hem de sonuçları değerlendirmeyi içerir. Bu, sürecin hem uygulanmasını hem de etkilerinin değerlendirilmesini kapsar.

İş birliği Temellidir: Eylem araştırmacısı ile süreçte yer alanlar arasında iş birliği yapılır. Katılımcıların deneyimleri ve görüşleri önemsenir.

Varolan Durumu Değiştirebilir veya Yeni Sistem Geliştirebilir: Eylem araştırması, varolan bir durumu iyileştirmek, değiştirmek veya yeni bir sistem geliştirmek için kullanılabilir. Bu, mevcut pratikleri geliştirmek veya daha etkili alternatifler aramak anlamına gelir.

Araştırmacı Müdahalesi: Araştırmacı, sorunu anlamak ve çözümlemek için doğrudan müdahale eder. Bu, pratik değişiklikler yaparak sürecin yönlendirilmesi anlamına gelir.

Bilgi Kullanımı, Test Edilmesi ve Değiştirilmesi: Eylem araştırmalarında elde edilen bilgi, kullanılabilir, test edilebilir ve gerektiğinde değiştirilebilir. Bu, sürecin esnek ve adaptif olmasını sağlar.

Tezcan, Ada ve Baysal, (2016, s.137,138)'çalışmalarında eylem araştırmasının özelliklerini şu şekilde özetlemiştir: Uygulama süreci içerisinde karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarına gidilmesi amacıyla gerçekleştirilen bir araştırma yöntemidir. Bu süreç, veri toplama ve analiz etme aşamalarını da içerisinde barındırır. Eylem araştırması tamamen, uygulama odaklı ve çözüm odaklı bir yaklaşımdan yanadır. Bu sebeptendir ki, uygulayıcıya pratik çözümler konusunda oldukça etkili bir araştırma yaklaşımı olarak bilinir.

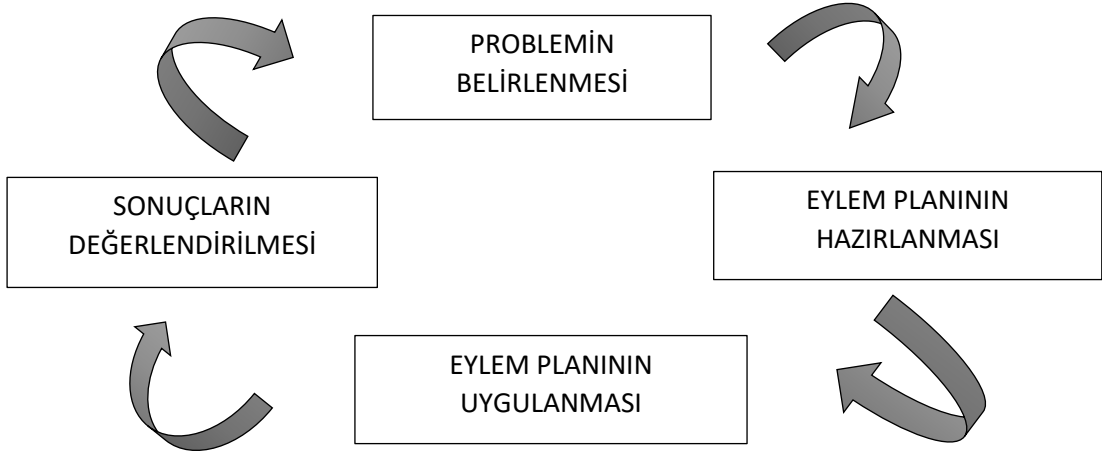
Alanyazında Taylor, (2002, s.7) 'a göre eylem araştırması, öğretim ve öğrenim süreçleri içerisindeyken yapılan değişimlere yardımcı olan uygulamalı bir araştırmadır. Bu araştırma türünde, eğitim ortamlarındaki belirli bir sosyal durumun incelenmesi ve bu durumun içindeki eylemin kalitesini iyileştirmek amaçlanır. Bu süreç, eğitimciler, yöneticiler, danışmanlar ve ilgili diğer paydaşların iş birliği yaparak eğitim pratiklerini geliştirmesine olanak tanır. Bu şekilde, eğitim süreçleri daha etkili ve verimli hale getirilebilir. Bu amaçla; araştırmacı, uygulama okulunu finansal anlamda veli gelir düzeyleri alt, orta ve üst düzeyde olan bir devlet okulu olduğu için tercih etmiştir.

Mills (2003, s. 25)'e göre, eylem araştırması, eğitim ortamlarında gerçekleştirilen bir araştırma türüdür ve öğretmenler, yöneticiler, okul danışmanları ve ilgili araştırmacılar tarafından yürütülür. Temel amacı, öğrencilerin daha iyi nasıl öğrenebileceği ve öğretimin nasıl daha etkili hale getirilebileceği konusunda bilgi toplamaktır. Bu süreç, eğitimcilerin eğitim uygulamalarını gözden geçirip iyileştirmeler yapmalarına yardımcı olur. Bu sayede, öğrencilerin öğrenme deneyimleri geliştirilir ve eğitim kalitesi artırılır. Bu bağlamda, "5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunlarla Ekonomi Okuryazarlığı Deneyimleri" başlıklı bu çalışmanın deseni, eğitsel oyunlarla yoğunlaştırılmış bir öğretimle, özgürleştirici/geliştirici/eleştirel eylem araştırması türlerinden biriyle örtüşmektedir.

Eylem araştırması, geliştirici, eleştirel ve yapılandırmacı bir araştırma deseni olarak nitelendirilir. Bu, araştırmayı yapan öğretmenlerin, araştırma süreci boyunca kendi becerilerini ve anlayışlarını geliştirebilecekleri ve araştırmaya katkıda bulunabilecekleri anlamına gelir. Bu yöntem, uygulayıcıların eğitim pratiklerini değerlendirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, mevcut durumu eleştirel bir gözle incelemelerine ve yapılandırmacı bir yaklaşımla çözüm yolları aramalarına olanak tanır. Bu sayede eğitim alanında etkili değişiklikler yapılabilir ve öğrenme deneyimleri iyileştirilebilir. Norton (2009)'a göre eleştirel bir bakış açısı gerektiren bu yaklaşım (özgürleştirici/geliştirici/eleştirel eylem araştırması), uygulayıcının kendi çalışmalarını eleştirel bir gözle değerlendirmesini ve yeni bilgiler, beceriler ve deneyimler edinmesini amaçlamaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2016)'e göre, bu modelde, uygulayıcı ve araştırmacı aynı kişi olmalıdır. Uygulayıcı, kendi uygulamalarını bir sorun çözme süreci olarak görmeli ve bu süreçte sürekli olarak kendi rolünü sorgulamalıdır. Bu şekilde, eleştirel düşünme becerisini geliştirerek kendi uygulamalarına eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmayı ve uygulamada sık karşılaşılan sorunlara rasyonel çözümler getirmeyi öğrenir. Nitekim, etkinlikleri hazırlayan ve uygulama sürecinde gözlemci olarak yer alan öğretmen, araştırmasını tercih ettiği okulda araştırmacı kimliğiyle yürütmüştür.

3.1.1. Eylem araştırması süreci

Eylem araştırmasının çeşitli araştırmacılar tarafından geliştirilen döngüleri bulunmaktadır. Ancak, eylem araştırması, gerçekleştirilecek araştırma ve çalışma gruplarına göre esnek bir yapıya sahiptir. Eylem araştırması döngüsü, iki yönlü bir süreç sergiler. Bu süreç, en iyi uygulamaya ilişkin teoriler ve araştırmalar ile sınıf ortamında gözlemlenen ve anlaşılan durumları bir araya getirir. Aynı zamanda, bu veriler, en iyi uygulamaya yönelik teorileri ve araştırmaları anlamak ve bilgi sağlamak amacıyla kullanılır (Johnson, 2015: 23). Bu doğrultuda araştırmanın gereklilikleri çerçevesinde araştırmacı, kendi döngüsünü oluşturarak araştırmayı bu döngü üzerinden yürütmüştür.

Şekil 1. Eylem Araştırma Planı

3.1.1.1. Problem durumunun belirlenmesi

Günümüz toplumlarında tüketici bireyler ve yatırımcılar açısından düşünüldüğünde ekonomi olayların dışında kalmak söz konusu değildir. Son yıllarda, ekonomi eğitiminin önemine dair makaleler hem popüler medyada hem de akademik çalışmalarda artış göstermekte ve bu konunun önemi sıklıkla vurgulanmaktadır. Etkin vatandaşlık için ekonomi bilgisinin ve eğitime olan gereksinimin farkına varılmasıyla birlikte, bu alandaki araştırmalar da çoğalmıştır. Bu ilgi ve araştırmaların artışı aynı zamanda ekonomi okuryazarı kavramının da önemini artırmıştır. Bu sebeple alınan ekonomiye ilişkin kararlar herkes için önemlidir. Toplumun her kesimi ve her yaş grubu için ekonomi eğitimi önemli ve gereklidir. Ders içeriklerinde aktarılmaya çalışılan ekonomi okuryazarlığı, onların finansal bilinçlerini geliştirmek ve gelecekte daha iyi finansal kararlar alabilmelerini sağlamak için oldukça önemlidir. Bu tür eğitimler, genç nesillerin ekonomi sistemleri, para yönetimi, tasarruf, yatırım ve tüketici hakları gibi konularda bilinçlenmesini hedefler. Çocuklara ekonomi okuryazarlığını erken yaşlarda öğretmek, onların finansal geleceklerini güçlendirmelerine ve finansal sorumluluklarını daha iyi yerine getirmelerine yardımcı olabilir.

Ülkemizde ekonomi öğretimi, 2018 yılına kadar ortaokul seviyesindeki programların hedefleri arasında sıkça yer almasına rağmen genellikle uygulanmayan bir konu olarak kalmıştır. 2018 Sosyal Bilgiler Programı ile bu konunun önemi anlaşılmış ve "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" adıyla ayrı bir öğrenme alanı oluşturularak ekonomi konularının

öğretimine yer verilmiştir. Bu program; birey ve toplum, kültür ve miras, insanlar, yerler ve çevreler, bilim, teknoloji ve toplum, üretim, dağıtım ve tüketim, etkin vatandaşlık, küresel bağlantılar olmak üzere toplam yedi öğrenme alanından oluşmaktadır. 2018 yılına kadar var olan Sosyal Bilgiler öğretim programları, "ekonomi okuryazarlığı" becerilerini öğrencilere kazandırmada yetersiz kalmıştır. Bu nedenle, 2018 yılında hazırlanan yeni öğretim programı, öğrencilere "finansal okuryazarlık" adı altında daha kapsamlı beceriler kazandırmayı hedeflemiştir. Yeni program kapsamında ilkokul ve ortaokul sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılması amaçlanan "finansal okuryazarlık" kavramı, sosyal bilgiler eğitimi açısından önemli bir alan olarak değerlendirilmektedir.

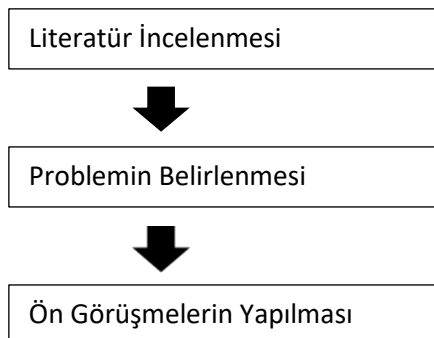
Bu nedenle “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanıyla yola çıkılarak öğrencilerden, değişen ve gelişen dünyamızdaki ekonomiye ayak uydurmaları bağlamında onların görüşlerinin de alınacağı etkinliklerle bir deneyim oluşması için bu çalışmaya gerek duyulmuştur.

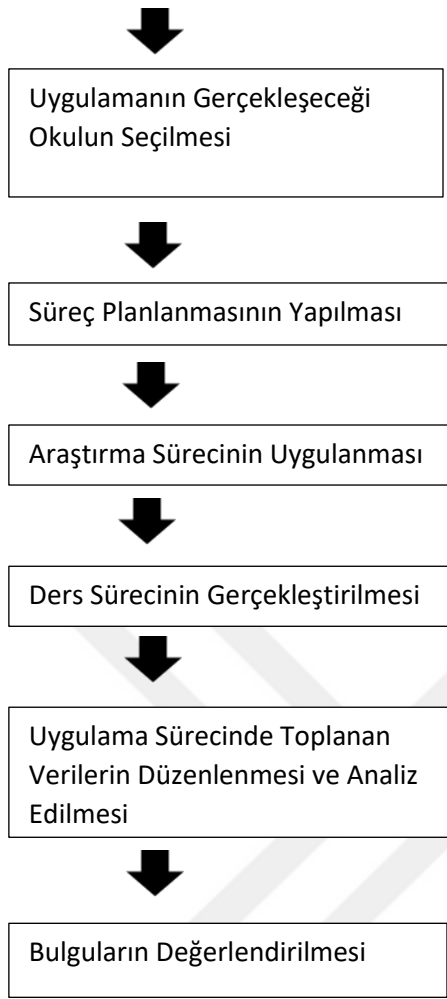
Problem durumunu belirleme sürecinde, gerekli uzman görüşleri alınmış ve görüşmelerden elde edilen öneriler doğrultusunda eylem planı hazırlanmıştır.

3.1.1.2. Etkinlik Planının Hazırlanması

Problem durumu belirlendikten sonra, fikir alışverişi yapılarak eylem sürecinin planlanması aşamasına geçilmiştir. Eylem araştırma sürecini hazırlarken, öncelikle öğrencilere değişen ve gelişen dünya ekonomisine uyum sağlamaları için temel ekonomi kavramları hakkında bilgi verilmiştir. Bu kavramlardan bazıları uygulamalarda kullanılmak üzere seçilmiştir. Ardından, uygulama aşamasında kullanılacak veri toplama araçları belirlenmiş ve eylem planı oluşturulmuştur.

Eylem Planı Uygulama Süreci

Şekil 2. Eylem planı

3.1.1.3. Etkinliklerin uygulanma aşaması

Araştırmacı, çalışmayı 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Nisan ayı Marmara Bölgesinde bulunan bir devlet okulunda ve ekonomi anlamında veli gelir düzeyleri alt, orta ve üst seviyede olan, başarı düzeyleri yüksek bir sınıfta gerçekleştirmiştir. Eylemin uygulanmasında yıllık plan esas alınmış, sınıf düzeni ve konu içeriğinde değişiklik yapılmamıştır. Eylemin başlamasından önce uzman kişilerle gerekli planlamalar yapılmıştır.

3.1.1.3.1 Araştırma aşaması uygulanma süreci

Araştırma aşamasında, öğrencilerin ekonomi okuryazarlığını nasıl algıladıklarını kendi başlarına ortaya koyabilmeleri için araştırmacı tarafından herhangi bir rehberlik yapılmamış ve öğrencilere yönerge verilmemiştir.

3.1.1.3.2. Ders sürecinin uygulanması

Ders sürecinin uygulanmasından önce, dersin aşamaları planlanmış ve uzman görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda ders süreci oluşturulmuştur. Her etkinlik için sürecin planlanmasının ardından gerekli materyaller hazırlanmıştır. Ders uygulama sürecine geçildiğinde, planlanan şekilde kazanımlar ders saatinde işlenmiştir. Sonrasında, ders sürecinde edinilen bilgiler temel alınarak değerlendirme etkinlikleri yapılmıştır. Ders sonunda ise öğrencilere ev ödevi verilmiştir.

SB.5.5.1. Yaşadığı bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirler. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 1’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

5.5.1. Yaşadığı bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirler.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	İnsanlar niçin üretim yapmak zorundadır?
Ekonomik faaliyetlerin coğrafi koşullara göre şekillenmesi konusunun öğrencilere aktarılması	Ekonomi ve ekonomik faaliyet nedir, örnek vererek açıklayınız?
Ekonomik faaliyetlerle ilgili kutu oyunu oynatılması	Çevrenizde hangi ekonomik faaliyetler yapıldığını biliyor musunuz?
Kavram haritası etkinliği yaptırılması	
Derse geçiş yapılır, bölgelerdeki coğrafi özelliklere göre ekonomik faaliyetler ve ekonomik faaliyetlerin coğrafi koşullara göre şekillenmesi üzerinde durulur, örneklerle dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Konu kavrama etkinliği olarak öğrencilerden, kazanım kapsamında araştırmacının hazırladığı üzerlerinde ekonomik faaliyetler yazılı olan kutuların içerisine ekonomik faaliyetlerin çağrıştırdığı kelimeleri yazıp atmaları istenir. En son kutular tek tek açılarak içindekiler sınıfta okunur. Ders aşaması sonlanırken öğrencilere ev ödevi olarak dağıtılan kavram haritaları değerlendirme etkinliği verilir.	

Görsel 1. Ders Süreci

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 2’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	İnsanlar neden çalışırlar, Meslek nedir? Örnek veriniz? Hangi mesleği seçmek istiyorsunuz? Meslek seçimi yaparken size rehberlik eden biri var mı?
Meslekler, çalışma hayatı, bölgelere göre meslek grupları ve çalışma hayatı konusunun öğrencilere aktarılması	
Torba oyunu etkinliğinin yaptırılması	
Derse geçiş yapılır, bölgelerin en çok ihtiyaç duyulan veya öne çıkan meslek grupları hakkında dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Konu kavrama etkinliği olarak öğrencilerden, kazanım kapsamında araştırmacının hazırladığı torbadan çekilen meslekleri öne çıkan veya ihtiyaç olan bölgeye, Türkiye Bölgeler Haritası üzerine asmalarını isterin.	

Görsel 2. Ders Süreci

SB. 5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 3’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	Bölgemizde hangi ekonomik faaliyetlerin yapıldığını biliyor musunuz? İklim, yer şekilleri, ulaşım gibi coğrafi özellikler iklimi nasıl etkiler?
Bölgelerimizdeki gelişen ekonomik faaliyetlerden ve çevremizde gelişen ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamlarına etkisi konusunun öğrencilere aktarılması	
Çalışma kâğıdı etkinliği yaptırılması	
Hikâye yazma etkinliği yaptırılması	
Derse geçiş yapılır, bölgelerimizdeki ekonomik faaliyetlerden ve yaşadığımız yerdeki ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamlarına etkisi üzerinde durulur. Dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Kazanım kavrama etkinliği olarak, araştırmacının hazırladığı ekonomik faaliyetlerin sosyal hayata etkisi çalışma kâğıdı yaptırılır. Değerlendirme etkinliği olarak da öğrencilerden, kazanım kapsamında bir ekonomik faaliyet seçmeleri ve bu ekonomik faaliyetin insan hayatını nasıl etkilediği ile ilgili hikâye yazmaları istenir.	

Görsel 3. Ders Süreci

SB. 5.5.4. Kullandığı temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 4’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

5.5.4. Kullandığı temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	Yiyeceklerin üretim süreci hakkında bilginiz var mı? Örneğin, makarna, bisküvi ve çikolatanın üretim aşamalarını biliyor musunuz? Ham madde, işgücü ve sermaye ne demektir?
Kullanılan eşyalar, tüketilen yiyeceklerin üretim, dağıtım, tüketim ağına öğrencilere aktarılması	
Market ziyareti yapılması	
Öğrencilerin, alışveriş öncesi, alışveriş anı ve alışveriş sonrası video kaydına alınması	
Derse geçiş yapılır, Kullanılan eşyalar, tüketilen yiyeceklerin üretim, dağıtım, tüketim ağı üzerinde durulur. Dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Değerlendirme etkinliği olarak öğrencilerden, edindikleri bilgilerden yola çıkarak uygulama yapmaları amacıyla, araştırmacının önceden anlaşıma yaptığı okul yakınlarında bulunan bir zincir markete ziyaret yapılmıştır. Öğrencilerden, alışveriş öncesi, alışveriş sırası ve alışveriş sonrasında yapmaları gerekenler şeklinde sınıf içerisinde öğrendiklerini sınıf dışı etkinlikte uygulamaları istenmiştir.	

Görsel 4. Ders Süreci

SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 5’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	Elinizde imkân olsaydı hangi alanda iş yapmak isterdiniz? Kendinize ait bir iş kurmak için ya da para kazanabileceğiniz bir fikriniz var mı? Bununla ilgili düşünceleriniz nelerdir?
İnsanların ekonomideki önemli faktörü girişimcilik ve geçmiş dönemlere ait önemli girişim projeleri ve önemli girişimlerde bulunan insanların işlenmesi	
Kule denge oyunu oynatılması	
Derse geçiş yapılır, insanların ekonomideki önemli faktörü girişimcilik ve geçmiş dönemlere ait önemli girişim projeleri ve önemli girişimlerde bulunan insanlar üzerinde durulur. Dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Öğrenciler, KULE DENGİ OYUNU'nu oynamak için bahçeye çıkartılır. Öğretmen, öğrencileri 9'arlı, 4 gruba bölerek her bir gruba renk verir ve grupların renkleriyle onlar için hazırlanmış kartları cevaplamalarını ister. Sorularını doğru cevaplayan grup yerlerini alarak kulesini dikmeye başlar önce kulesini dikebilen grup şampiyon olur.	

Görsel 5. Ders Süreci

SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır. Kazanımı kapsamında ders planı aşağıda Görsel 6’de verilmiştir.

Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri

SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	
Ders Süreci Materyal ve Etkinlikleri	Hazırlık Soruları
Derse hazırlık sorularının çözülmesi	Tüketici nedir? Günlük hayatta neler tüketiyoruz?
Tüketici olarak bilinmesi gereken hakların işlenmesi	Ürün aldığınızda hasarlı, defolu veya bozuk olduğunu fark ettiğinizde ne yapıyorsunuz?
Görevlendirme etkinliği yapılması	
Derse geçiş yapılır, insanların tüketici olarak bilmesi gereken hakları üzerinde durulur. Dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Değerlendirme etkinliği olarak öğrencilere okul içerisinde yapabilecekleri haklarını ve bilinçli tüketici için gerekli bazı görevler verilir. Görevleri tamamlarken video veya fotoğraf çekmeleri istenir. Bu etkinlikte beraber ders süreci bitirilmiştir. Ders ve etkinlik aşaması bitirdikten sonra öğrencilerden, kendilerini ve uygulama sürecini değerlendirdikleri araştırmanın hazırladığı formu doldurmaları istenmiştir.	

Görsel 6. Ders Süreci

3.2. Çalışma grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt (Kriter) örnekleme, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Ölçüt araştırmacı tarafından oluşturulur ya da daha önceden hazırlanmış ölçütler listesi kullanılabilir (Marshall & Rossman, 2014).

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Marmara Bölgesinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim gören 5. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada bu okulun seçilmesinin temel sebebi, ekonomi anlamında veli gelir düzeyleri alt, orta ve üst düzeyde olan bir devlet okulu olmasıdır.

Araştırmaya okuldaki 5-G sınıfından 17 kız, 20 erkek olmak üzere toplam 37 öğrenci katılmıştır. Araştırma ders işleniş sürecinde ekonomi etkinliği çalışmaları, uygulama etkinlikleri ve öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formları değerlendirmeleri olarak 2 aşamadan oluşmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerden araştırma sürecinde 7 öğrencinin dosyalarını teslim etmediklerini tespit edilmiş. Bu nedenle 30 öğrencinin çalışması değerlendirilmeye alınmıştır.

3.3. Veri toplama aracı

Veri, etrafımızda rastgele bulunan bir bilgi yığını değildir. Bilgi, sınıf ortamında yapılan araştırmalar sonucunda elde edildiğinde genellikle somut ve ölçülebilir olurken, duygular üzerinde çalışıldığında ölçülmesi zor veya soyut olabilir. Bilginin veri olarak kabul edilip edilmeyeceği, araştırmacının ilgisine, incelediği konuya ve bakış açısına bağlı olarak değişir (Merriam, 2015: 83).

Bu bağlamda, veriler farklı kaynaklardan ve çeşitli yöntemlerle toplanabilir (Balcı, 2013). Eliot (1991), eylem araştırmasında kullanılabilecek veri toplama araçlarını günlükler, dokümanlar, fotoğraflar, video kayıtları, dış gözlemci, görüşmeler ve kontrol listeleri olarak belirtmektedir.

Çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler programındaki “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanıyla yola çıkılarak öğrencilerden değişen ve gelişen dünyamızdaki ekonomiye ayak uydurmaları bağlamında onların görüş ve algıları alınmış, etkinliklerle de bir deneyim oluşturulmaya çalışılmıştır. Yaklaşık 80 dakikalık video kayıtları öğrenci söylemleriyle beraber uygulama etkinlikleri ve öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formları yazıya aktarılmış çalışmanın veri toplama araçları olmuştur.

3.4. Verilerin işlenmesi

Verilerin işlenmesi, nitel araştırmalar açısından büyük önem taşır. Çünkü nitel araştırmalarda veri toplama araçları oldukça çeşitlidir ve bu çeşitlilik, verilerin işlenmesini zorlaştırabilir. Bu sebeple, öncelikle toplanan verilerin kategorilere ayrılması gereklidir. Verilerin hızlıca işlenmesi, analiz ve bulgu sürecine önemli katkılar sağlar. Bu işleme sürecinde en önemli adım, video kayıtlarının yazıya dökülmesidir. Araştırma eylem araştırması olarak tasarlandığı ve tüm süreç boyunca video kayıtları alındığı için, bu kayıtların yazıya aktarılması gereklidir.

Yazıya dökme işlemi, uygulamalar sırasında video kaydına alınan eylemlerin, bireysel ve grup görüşmelerinin yazılı hale getirilmesidir. Bu süreç, transkripsiyon olarak adlandırılmaktadır. Yazıya dökme, oldukça zahmetli bir süreçtir, ancak güçlü bir yorumlama için vazgeçilmezdir. Yorumlama tekniklerinin çoğu yazıya dökme işlemi üzerine kuruludur

(Mayring, 2011, s.93). Araştırma sonucunda elde edilen yaklaşık 80 dakikalık video kaydı, her etkinliğin ardından yazılı formata dönüştürülmüştür. Yazıya dökme işlemi sırasında "Times New Roman" yazı tipi ve "12 punto" boyutu kullanılmıştır.

3.5. Verilerin analizi

Veri analizi, verinin anlamını açığa çıkarma sürecidir. Bu süreç, insanların ne söylediğini, araştırmacının gözlem ve okuma yoluyla elde ettiği bilgileri birleştirip indirgemeyi ve yorumlamayı ve anlamlandırmayı içerir. Veri analizi, somut veri parçaları ile soyut kavramlar, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri, tanımlama ve yorumlama arasında ileri geri adım atmayı içeren karmaşık bir süreçtir. Merriam'a (2015, s. 168) göre, verinin anlamını açığa çıkarma süreci, araştırma sorularınıza yanıt bulmak için kullanılan bir yöntemdir.

Eylem araştırmasında verinin analiz edilip yorumlanması, verinin güvenli bir şekilde aktarılması kadar önemlidir. Farklı veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin güvenli ve eksiksiz bir şekilde analiz edilmesi aşamalı bir süreçtir. Bu veri toplama araçları ile toplanan veriler, veri toplama doğasına sadık kalınarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın verilerini yaklaşık 80 dakikalık ders süreci sonundaki uygulama etkinlikleriyle beraber öğrenci söylemleri ve öğrencilerin öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formlarından elde edilen bulgular oluşturmaktadır. Veriler betimsel analiz ve aynı zamanda içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek, (2016)'a göre araştırmada nitel veri toplama teknikleri ile elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmasına betimsel analiz denir. İçerik analizi ise genellikle incelenen konuları genel özelliklerini belirlemeyi ve değişiklikleri yönlendirme planlamasını içerir (Ütkay ve ark., 2021). İçerik analizinde, çeşitli metinlerde yer alan terimler, kavramlar veya cümleler belirlenir, bölümlere ayrılır ve bölünebilir şekilde dönüştürülür (Kızıltepe, 2021). İncelenen veri seti detaylı bir şekilde analiz edilir ve bu süreçte temalar, kodlar ve kategoriler ortaya çıkar. Ortaya çıkan temalar, kodlar ve kategorilere dayanarak karşılaştırmalı olarak yorumlanır. Elde edilen bulgular ile ilgili sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmada uygulanan etkinlikler esnasında gerçekleştirilen konuşmalarda ve uygulama etkinliklerinde ilk olarak çocukların isimler kodlanmıştır. Ardından konuşmalar soru-cevap

formuna getirilmiştir ve öğrencilerin verdikleri cevaplar yorumsal analize tabi tutularak temalalaştırılmıştır. Zamanlama yorumlamacılığının pek çok farklı biçimi ortaya çıkar ve bunların toplamı, insani verileri, içerikleri ve belirli bir biçimde ya da daha geniş bir kültür içinde anlamayı sağlar (Glesne, 2011:11). Öğrencilerle gerçekleştirilen konuşmalar soru-cevap şeklinde formlaştırılmış ve temizlenmiş yorumsal analize tabi tutularak değerlendirilmiştir.

Eylem araştırmasının temel belirsizliklerinden biri olan açıklamalardır. Bu söylemleri analiz etmek ve yönlendirmek, nitel yorumsal teknikler kullanarak araştırmayı gerçekleştiren kişinin sorumluluğundadır (Mayring, 2011).

3.6. Geçerlilik ve güvenilirlik

Nitel bulgularında geçerlik ve güvenliğin sürdürülmesi, üretilen etik bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Herhangi bir alandaki teori veya uygulama üzerinde etkili bir şekilde değişiklik yapmak için tüm araştırmaları planlayıp planlıyor; okuyuculara, hücrelere ve diğer araştırmacılara doğru ve geçerli kavrayışlar ve sonuçların sunulması gereklidir. Olasılık ve güvenilirlik, öğrenme türü ne olursa olsun, kavramsal çerçevenin genişletilmesi, saklanması, analizi ve yorumlanması ile yeteneklerin gelişiminin aşamalarını kapsayan önemli özellikleridir (Merriam, 2015, s. 200).

Akademik incelemelerde önemli bir kriter olan güncellik ve yayımlanma, Sharan (2015) tarafından belirtilenlere göre, verilerin analitik verilerinin verileri, veri toplamanın koordinasyonu, verilerin yayınlanması, yorumlanması ve iletilmesi süreci olarak öne çıkar.

Yıldırım, (2016)' a göre, verilerin toplandıktan sonraki basamağı olan veri analiz sürecinin ortaya konulmasına geçerlilik denir. Güvenirlik ise, yapılan aynı çalışmalarda farklı araştırmacıların ya da farklı yöntemlerle aynı sonuçlara ulaşılması durumudur.

Geçerlik, iç geçerlik ve dış geçerlik olmak üzere ikiye ayrılır. Sharan, (2015)'a göre Dış geçerlik bir çalışmada sonuçlarının farklı durumlarda nasıl uygulanabileceğini ifade ederken, iç geçerlik ise araştırma bulgularının gerçeklik ile bağlantısıdır.

Güvenirlik türleri de geçerlilik türü gibi iç ve dış güvenirlik olarak sınıflandırılır. Özdemir, (2016)'e göre dış güvenirlik, karşılaştırılan araştırmalarda benzer ortam sağlandığında aynı

sonuca ulaşılabilmek, i guvenirlik ise aynı veriler kullanıldığında farklı araştırmacıların da aynı sonuca ulaşabilmesidir.

Araştırmada dış guvenirlik unsuruna yönelik olarak araştırmacının, araştırmanın yöntemlerini ve bütün aşamalarını açık ve ayrıntılı bir şekilde tanımladığı düşünülmektedir. Bu araştırmada, veri toplama süreçleri ve yöntemleri, verileri işleme ve analiz etmeve bulgularlandırma konusunda neler yapıldığı açık bir biçimde anlatılmıştır. Ayrıca verilerin guvenirliğine mahal vermemek adına araştırmacı, etkinlikleri uygulayıcı olarak sınıfta bizzat kendisi bulunmuştur. Araştırmanın ham verileri kamera kayıtları ve uygulama etkinlikleri ile saklanmış araştırmanın danışmanı ve alanında uzman Sosyal Bilgiler ğretmenleri tarafından incelenmiştir.

Araştırmada geçerliği sağlamak için, araştırmacıların bir tutum sergilemesi ve araştırma detaylarını paylaşmaları, ayrıca genel erişime açık bilgilerin ortaya çıkması gerekmektedir. Benzer şekilde, dağılıma yönelik değerlendirme sorularında, etkinlik uygulama sürecinin fotoğrafları ve video bölümlerinin kullanımıyla çalışma grubu görüşlerinden doğrudan yararlanılarak öğrenilenler artırılmıştır.

Araştırmada i geçerliğin sağlanması amacıyla analiz edilen verilerden elde edilen kodlar iki ayrı kişi (araştırmacı ve uzman) tarafından kodlanmış ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir.

Benzer şekilde çalışmada i guvenirliğin sağlanması amacıyla kodlamalar ve veri analizleri iki farklı kişi (araştırmacı ve uzman) tarafından geekleştirilmiş ve ortaya çıkan kodlamalar uzman görüşü ile değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin kişisel bilgilerinin ve mahremiyetinin korunmasını sağlamak amacıyla çalışmada öğrencilerin gerçek isimleri kullanılmamıştır. Bunun yerine öğrencilere ilişkin bulgu ve ifadeler KO1, KO2, EO3 vb. kod adları kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde öğrencilerin sınıf görüntülerinde tanınmamaları için yüzlerinin gizlenmesine de zen gösterilmiştir.

Yıldırım ve şimşek'in (2005) alışmalarına göre, guvenirlik formülü kullanılarak yapılan hesaplamalar sonucunda, %70 düzeyinde bir sonuca ulaşıldığında değerlendiriciler arası guvenirliğin sağlandığı kabul edilmektedir. Kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi ise şu formüle göre belirlenmiştir: $\text{Guvenirlik} = (\text{Görüş birliği sayısı} \times 100) / (\text{Toplam görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı sayısı})$ (Miles ve Huberman, 2014, akt. Karadeniz, 2019).

Güvenirlik analizi sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyum %80 olarak hesaplanmıştır.

3.6.1. Ders aşaması verilerinin incelenmesi

Çalışmanın ilk aşamasında SB.5.5.1. Yaşadığı bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirler. (4 ders saati). SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır. (3 ders saati). SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder. (3 ders saati). 5.5.4. Kullandığı temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder. (3 ders saati). SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir. (3 ders saati). SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır. (3 ders saati). Sürelerinde yukarıda verilen kazanımlara uygun ilgili konular işlenmiştir. Öğrencilere kazanımlarla ilgili ilişkili hazırlık soruları her dersin başında sorulmuştur. Ders sürecinde yapılan etkinlikler uygulanmış süreç video kaydı ve fotoğraflarda desteklenmiştir. Verilerin incelenmesi aşamasında geriye dönük video ve fotoğraflar incelenmiş, betimsel ve içerik analizleri yapılarak belirli temalara ayrılmıştır. Ekonomi okuryazarlığı ana temalarının altında alt temalar oluşturulmuş kodlar ve frekanslar çıkarılmıştır. Kodlamalar uzman tarafından kontrol edilmiştir.

3.6.2. Soru Formları Aşaması Verilerinin İncelenmesi

Çalışmanın ikinci aşamasında öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı deneyimlerine ilişkin bu etkinlikler uygulandıktan sonra etkinliklere ve öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formları ile değerlendirme yapmaları istenmiştir. Ekonomi Okuryazarlığı ana temalarının altında alt temalar oluşturulmuş kodlar ve frekanslar çıkarılmıştır. Kodlamalar uzman tarafından değerlendirilmiştir. Güvenirlik analizi sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyum %80 olarak hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde; Sosyal Bilgiler dersinde beşinci sınıf öğrencilerinin “Üretim, Dağıtım, Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerdeki deneyimlerini onların bakış açısıyla değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Ana problem ve alt problemler çerçevesinde, oluşturulan etkinliklerin uygulama süreçleri, uygulamalardan elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizlerine tabi tutulmuştur. Etkinlik verileri analiz edilirken araştırmanın; “5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerinin eğitsel oyunlarla öğretimine yönelik etkinliklere ilişkin değerlendirmeleri nelerdir?”, “5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında ekonomi okuryazarlığı becerilerini eğitsel oyunlarla öğretimine yönelik etkinliklere ilişkin öz değerlendirmeleri nelerdir?” şeklinde iki alt problem aynı başlıklar halinde verilmiştir. Problemlere ilişkin elde edilen verilere ait bulgular, Sosyal Bilgiler eğitiminin doğasına uygun olarak ayrı temalar altında ele alınarak verilmiştir.

Veriler ders süreci sonundaki, uygulama etkinlikleri ve öz değerlendirmelerine ilişkin uzman görüşü alınmış olan soru formlarından elde edilen bulgulardan oluşturmaktadır. Bu bölümde veriler iki başlık altında incelenecektir. Birinci bölümde, ders aşamasında öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı becerilerine yönelik etkinlikleri nasıl değerlendirmişlerdir. İkinci bölümde, öğrenciler ders aşamasından sonra, soru formunda etkinlikleri, kendilerini ve tüm bu süreci nasıl değerlendirmişlerdir.

4.1. Ders süreci etkinliklerine yönelik elde edilen bulgular

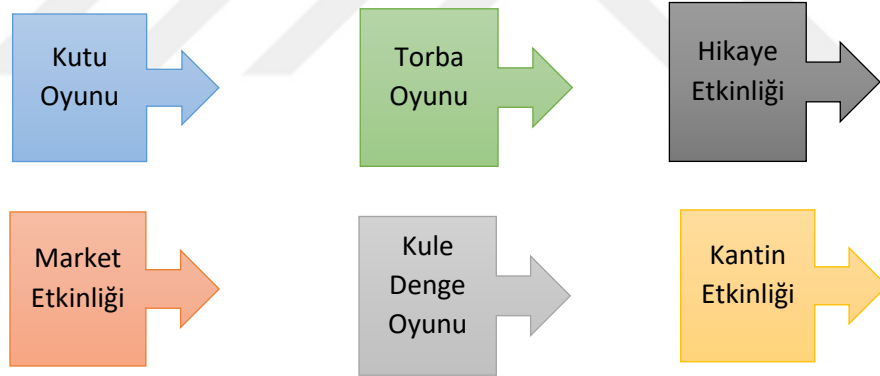
Araştırmada ekonomi becerisi SBDÖP’de 5.sınıf kazanımları içerisinde yer alan:

- *SB.5.5.1. Yaşadığı bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirler. (4 ders)*
- *SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır. (3 ders)*

- *SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder. (3 ders)*
- *5.5.4. Kullandığı temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder. (3 ders)*
- *SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir. (3 ders)*
- *SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır. (3 ders)*

Kazanımlarıyla ilişkilendirilmiş, kazanım ve kazandırılması hedeflenen beceriler toplamda 19 ders saati süresinde verilmiştir. Dersin işleniş sunuş tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Eğitsel oyunlar kullanılarak ilgili kazanımlar ile ilişkilendirilen ekonomi okuryazarlığı becerisinin öğrencilere kazandırılması hedeflenmiştir. Ekonomi okuryazarlığı becerisini konu alan oyun ve etkinlikler sunulmuştur.

4.2. Ekonomi okuryazarlığı becerisine ilişkin eğitsel oyun ve etkinlikler

Şekil 3. Ders Sürecinde Uygulanan Eğitsel Oyun ve Etkinlikler

Kutu Oyunu Etkinliği

Görsel 7. Kutu Oyunu Etkinliği

Bu aşamada öğrencilere, ilk kazanım kapsamında bölgelerdeki coğrafi özelliklere göre ekonomik faaliyetler ve ekonomik faaliyetlerin coğrafi koşullara göre şekillenmesi anlatılır. Örneklerle dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Konu kavrama etkinliği olarak öğrencilerden, kazanım kapsamında araştırmacının hazırladığı üzerlerinde ekonomik faaliyetler yazılı olan kutuların içerisine ekonomik faaliyetlerin çağrıştırdığı kelimeleri yazıp atmaları istenir. En son kutular tek tek açılarak içindekiler sınıfta okunur.

Öğrencilerin kutu oyunları kapsamında “ekonomik faaliyetlerin çağrıştırdığı kelimelere verdikleri cevaplar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1

Öğrencilerin Kutu Oyunu Kapsamında Ekonomik Faaliyetlere Yönelik Bulguları

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Turizm	İstanbul'daki eski binaları ziyaret	4	26
		İstanbul'da gezilecek yer çok	2	
		İstanbul yabancıların merak ettiği şehir	2	
		Konya Mevlâna Türbesi	2	
		Antalya yaz turizmi	2	
		İstanbul'da turist çok	2	
		İzmir büyük bir şehir	2	
		Şanlıurfa'daki Balıklıgöl	2	
		Çanakkale'deki şehitlik, Çanakkale'deki kültür turizmi	2	
		İzmir liman şehri, turist çok	2	
		Memleketim Sinop'taki eski cezaevi	2	
		Ege'deki tarihi yapı	1	
		Bodrum	1	
		Doğal Turizm	1	
		Bursa'daki kültür turizmi, görülecek tarihi eserlerin çok olması	1	
		Nevşehir Kapodakya ve doğal güzellikleri	1	
		Pamukkale	1	
		Eskişehir	1	
			1	

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Tarım	Organik tarım	2	16
		Seracılık	2	
		Trabzon, çay tarlaları	2	
		Malatya’da yetişen elma, kayısı	2	
		Ankara	1	
		Sıcak iklimde yetişen karpuz	1	
		Isparta’da çiftçilik yapan	1	
		Arkadaşımın babaannesi	1	
		Ordu’da yetişen fındık	1	
		Marmarada bulunan önemli	1	
		Tarım alanları	1	
		Tahıl ambarı İç Anadolu Bölgesi	1	
		Giresun’da yetişen fındık	1	
		Rize’de yetişen çay	1	

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Hayvancılık	Arıcılık	2	11
		Büyükbaş hayvancılık D. Anadolu	2	
		Büyükbaş-küçükbaş hayvancılık	2	
		Barınak	1	
		Sivas kangalı	1	
		Yeşil ve engebeli Karadeniz	1	
		Ardahan- büyük-küçükbaş hayvancılık	1	
		Kümes hayvancılığı	1	
	Balıkçılık	Karadeniz Bölgesindeki hamsi	3	10
		Trabzon'daki balık çeşitliliği	2	
		İstanbul'daki balık tutan amcalar	1	
		Samsun limanı	1	
		Giresun'da yaşayan babaannemin evinde her akşam yenilen balık	1	
		Sapanca Gölü	1	
		Trabzon limanı	1	
	Sanayi	İzmir	2	6
		Sakarya'daki fındık fabrikası	1	
		Sakarya'daki tekstil fabrikası	1	
		Sakarya'daki şeker pancarı fabrikası	1	
		Trabzon'da Trabzon bezi üretimi	1	

	Ulaşım	İstanbul geniş alanlara sahip, kavşak nokta, istanbul Kocaeli'deki havaalanı ve limanı Başkent Ankara Bisiklet tamiri için bile otobüs kullandığım Sakarya	3 1 1 1	6
	Ticaret	Liman şehri İzmir Başkent Ankara Marmara Bölgesi Para Tekstil Pazarcılık	1 1 1 1 1 1	6
	Madencilik	Zonguldak kömür madeni Bor-Petrol D.Anadolu Bölgesindeki petrol-kömür	2 2 1	5
	Ormancılık	Kalem Kâğıt Yağışlı bölge Karadeniz	1 1 1	3

Tablo 1’e göre öğrencilerin ekonomik faaliyetlere çağrışım yapan kelimelere ait cevaplarının sekiz kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. 26 kişi “turizm”, 16 kişi “tarım”, 11 kişi “hayvancılık”, 10 kişi “balıkçılık”, 6 kişi “sanayi”, 6 kişi “ticaret”, 6 kişi “ulaşım”, 5 kişi “madencilik”, 3 kişi “ormancılık”, kategorisini seçmiştir.

Sınıfta bulunan 37 öğrencinin tamamı etkinliğe katılım sağlamıştır. Birçoğu etkinliğe dair birden fazla kavram yazmıştır. Öğrencilerin genel olarak birbirlerinden etkilendikleri, etkinlikte yapacakları çağrışımlarla ilgili sınırlama olmamasına rağmen verilen cevaplar çoğunlukla birbirine benzer nitelikte olup, şehirler ve bölgeler üzerinden gerçekleşmiştir.

“Tarım ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ13 “Türkiye’nin tahıl ambarı olduğu için İç Anadolu Bölgesi.” Oldukça makul bir cevap olabilir. İç Anadolu Bölgesi, Türkiye’nin önemli tarım bölgelerinden biridir. Bu bölgedeki geniş tarım arazileri, verimli topraklar ve iklim koşulları tarımın şartları açısından uygundur.

KÖ4 “seracılık.” Oldukça anlamlı bir yanıt olmuştur. Çünkü seracılık, tarım sektöründe önemli bir ekonomik faaliyet olarak kabul edilir. Seralar kontrollü sebze, meyve ve diğer bitkisel ürünlerin yetiştirilmesi ve mevsim dışında üretim yapılmasına olanak sağlar. Bu cevap ile öğrencideki tarım algısının sadece geleneksel tarım arazileri ile sınırlı olmadığını, modern tarım uygulamalarından da haberdar olduğunu gösteriyor.

“Sanayi ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ1 “Sakarya’daki fındık fabrikası.” Öğrencinin bu bağlamda cevap vermesi, Sakarya’daki fabrikaların cevaba yön verdiğini, öğrencinin de bu bölgedeki sanayi faaliyetlerine vurgu yaptığını bize gösteriyor. Bu durum öğrencinin, henüz yerel düzeyde düşünme özgürlüğüne ulaştığının da göstergesi olabilir. Sakarya, Türkiye’de önemli bir sanayi bölgesi olarak bilinir ve birçok endüstriyel tesis ve fabrikaya ev sahipliği yapar.

KÖ35 “Trabzon’da üretilen Trabzon bezi.” yanıtının verilmesi ilginç ve özeldir. Trabzon bezi, geleneksel bir el dokuma kumaş türü ve bu kumaşın üretimi Trabzon’da uzun bir geçmişe sahiptir. Öğrencinin bu yanıtı, yerel ekonomi yapısına odaklanarak ve geleneksel bir ürün olan Trabzon bezi üzerinden düşüncelerin geliştirerek sanayi gelişiminin sürdürüldüğünü gösteriyor. Aynı zamanda kültürel ve tarihsel bir zenginliğin temsili olan bir cevap olmuş. Bu tür yanıtlar, insanların sadece büyük endüstriyel tesisler değil, aynı zamanda küçük farklılıkların geleneksel üretimlerini de düşünmelerini sağlar. Öğrencinin bu

şekilde düşünmesi, sadece sanayinin öğrenilebilmesiyle değil, aynı zamanda kültürel ve bölgesel ekonomi bağlamların da değerlendirilmesini teşvik eder.

“Turizm ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ19 “Bodrum.” Bu cevapla öğrencinin zihninde turizmin belli bir bölgeyle yayıldığını göstermektedir. Bodrum, Türkiye’de özellikle turistik ve tarihi zenginlikleri ile bilinen bir şehir olup, turizm sektöründe önemli bir yere sahiptir. Bu tür bir cevap, öğrencinin turizm ekonomik faaliyetini anlamalarına ve yerel düzeyde düşünmelerine bir örnek teşkil eder.

KÖ2 “büyük bir şehir olduğu için İzmir.” İzmir’de olumlu anlamda yaşanan gelişmeler, büyümekte oldukları önemli bir şehir olarak İzmir’i görmelerini yansıtabilir. İzmir, tarihi ve kültürel zenginlikleri, sahil bölgeleri ve ulaşım olanaklarıyla Türkiye’nin önemli turistik şehirlerinden biridir. Bu cevap İzmir’in turizm açısından önemine vurgu yaparak ülkelerin yerel ekonomik faaliyetlerini ve turizmin ekonomiye katkısını düşünmelerini sağlayabilir.

“Hayvancılık ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ36 “barınak.” Barınaklar, hayvanların barındığı ve korunduğu yerler ve hayvancılık faaliyetleri için önemli bir alandır. Bu cevap, hayvancılığın ekonomik faaliyetlerini, çevresel yaşam koşullarını ve bakımı gibi önemli unsurları sakladıklarını gösteriyor. Aynı zamanda hayvan refahı gibi konulara da dikkat çekiyor olabilir.

KÖ6 “yeşil ve engebeli olan bir yeri Karadeniz bölgesi.” Cevabını verirken, hayvancılık faaliyetlerinin belirli bir bölgesel bağlamda düşündüğünü gösteriyor. Karadeniz Bölgesi, iklim ve konut özellikleri ile yeşil ve engebeli bir alan olarak bilinmektedir. Bu cevap, hayvancılığın sadece ekonomik bir faaliyet olarak değil, aynı zamanda coğrafya, iklim ve sıcaklık faktörleriyle bağlantılı olarak yoğunlaştığını gösteriyor.

“Ulaşım ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ3 “geniş ekonomi alanlarına sahip olduğu için İstanbul.” Bu cevap, ulaşımın sadece bir fiziksel hareketliliğin olmadığını, aynı zamanda ekonomi faaliyetlerinin ve ticaretin şekillendirilmiş bir faktörünün olduğunu gösteriyor. İstanbul’un geniş ekonomi bölgelerine sahip olması, ulaşımın bu bölge arasında mal ve hizmet alışverişini kolaylaştırdığı ve ekonomi anlamında büyümeyi içermesi söz konusudur.

EÖ14 “Sakarya. Çünkü Sakarya’da bisiklet sürerken ani bisiklet arızasında bisikletimle beraber otobüse binip ulaşım araçlarını bolca kullanmış oluyorum.” Yanıtıyla Sakarya’da bisiklet kullanırken yaşadığı bir durumu paylaşarak ulaşım araçlarının günlük hayatta ne kadar önemli olduğunu vurguluyor.

“Ticaret ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ20 “para.” yanıtının verilmesi, ticaretin temel amacının ve değerini ifade edildiğini gösteriyor. Para, ticaretin bir aracıdır ve ekonomik sistemin bir parçası olarak kullanılır. Bu cevap, öğrencinin ticaretin ekonomik varlığını anladığını ifade ettiğini gösteriyor. Ticaret, mal ve hizmetleri alım-satımı üzerinden ekonomik büyümeyi sağlayan önemli bir faaliyettir.

KÖ5 “şehirde liman bulunduğu için İzmir.” yanıtı, ticaretin şehirler ve limanlar aracılığıyla nasıl şekillendiği konusunda güçlendiğini gösteriyor. İzmir, Türkiye’nin önemli liman ticaretin yoğun olarak gerçekleştiği bir merkezdir. Bu cevap, öğrencinin ticaretinin fiziksel yani limanlar gibi faktörlere odaklandığını ve ticaretin sadece mal ve hizmet alışverişi olmadığını, aynı zamanda ulaşım alt yapısını güçlendirdiğini göstermektedir.

“Madencilik ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ15 “kömür ve petrolden dolayı Doğu Anadolu Bölgesi.” Bu yanıtla madencilik faaliyetlerinin belli bir bölge ile özdeşleştirildiğini gösteriyor. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye’de madencilik işlemlerinin yoğun olarak toplanmasının bir parçasıdır.

EÖ16 “taş kömüründen dolayı Zonguldak.” yanıtı ile madencilik faaliyetlerini belirli bir bölge ile ayırdıklarını ve Zonguldak’ın özellikle taş kömürü üretimi açısından ekonomik rolünü anladıklarını gösteriyor. Bu cevap, ekonomik faaliyetlerinin yerel düzeyde düşünmelerini sağlar. Zonguldak, Türkiye’deki taş kömürü rezervleri nedeniyle mevcut ve ekonomi açıdan önemli bir madencilik bölgesidir.

“Balıkçılık ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ21 “balık tutan amcalardan dolayı İstanbul.” günlük hayatta gözlemlediği ve İstanbul’daki denizcilik kültürünün ortaya çıktığı gösteriliyor. İstanbul, tarih boyunca balıkçılıkla iç içe olan ve denizle sıkı bir bağ bulunan bir şehirdir. Bu tür bir cevap, öğrencinin ekonomik faaliyetlerinin kişisel deneyimleriyle çoğaldığını ve balıkçılığın bir

şehirdeki kültürel ve ekonomik gelişimini anladığını gösteriyor. Bu tür bağdaştırmalar, ekonomik kavramların daha somut bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olabilir.

EÖ25 “Giresun’da yaşayan babaanneme gittiğimizde neredeyse her akşam balık yediğimiz için Giresun’u hatırlatıyor.” verilen cevap, öğrencinin kişisel deneyimlerine dayalı bir mantıksal düşünmesini yansıtır. Bu tür kişisel mantıksal tepkiler, günlük yaşantılarını, seyahat deneyimlerini ve aileleriyle birlikte tutulan zamanları ekonomik faaliyetlerle birleştirilmesini yansıtılabılır. Balıkçılık, Giresun gibi kısa sürede önemli bir ekonomik faaliyet olabilir ve bu özgün öğrenciler, yerel ekonominin bir parçasıyla ilişkilendirilmiş olabilir.

“Ormancılık ekonomik faaliyeti deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna öğrenciler aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ22 “kâğıt kelimesine çağrışım yapıyor.” yanıtını vermeleri, ormancılığın odak noktalarından biri olan ağaçların kâğıt dağıtımını ifade ediyor. Bu cevap, ormancılık faaliyetini, ormanlardan elde edilenlerin nasıl işlendiğini ve ekonomiye nasıl katkıların izlendiğini gösteriyor. Kâğıt üretimi, ormancılık sektörünün bir parçası olarak endüstriyel varlığı ile kullanılabilir.

KÖ31 “kalem kelimesine çağrışım yapıyor.” Kâğıt gibi, kalem de orman ürünleriyle ilişkilendirilebilir ve ormancılık sektöründe işlenen ürünler arasında yer almaktadır. Kalem üretimi, orman ürünleri üretiminin bir parçasıdır ve ormancılık faaliyetlerini kapsayan geniş bir ekonomik sektördür. Ormancılık, sadece odun üretmekten ziyade çok farklı ürün üretimine katkıda bulunan bir sektördür.

Torba Oyunu Etkinliği

Görsel 8. Torba Oyunu Etkinliği

İkinci kazanım kapsamında bölgelerin en çok ihtiyaç duyulan veya öne çıkan meslek grupları hakkında dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Konu kavrama etkinliği olarak öğrencilerden, kazanım kapsamında araştırmacının hazırladığı torbadan çekilen meslekleri öne çıkan veya ihtiyaç olan bölgeye, Türkiye Bölgeler Haritası üzerine asmalarını istenir.

Tablo 2

Öğrencilerin Bölgelere Göre Meslek Gruplarını Belirleme Etkinliği Bulguları

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Marmara	Kasiyer	memleketim	1	11
	Çiftçi	Çanakkale	1	
		elma yetiştirmek	1	
	Postacı	fazla insandan dolayı	1	
		fazla mesajlaşma		
	İpek böcekçiliği	Bursa	1	
		Güvenlik görevlisi	ailemin yaşadığı	
	Dış hekimi	yer	1	
		Öğretmen	imkân ve gelişmiş	
	Terzi		şehirler	
	Fabrika işçisi	gelişmiş sanayi	1	
		Hemşire	iş imkânı fazla	
	Bankacılık		İstanbul'daki	
		gelişmiş sanayi		
		hastane çok fazla		
	banka çok fazla			

Karadeniz	Orman mühendisi	ormanlar fazla	1	6
	Maden işçisi	Zonguldak-taş kömürü	1	
	1	çay-mısır-fındık yetiştirmek	1	
	Çiftçi	ormanlar fazla	1	
	1	ormancılık-hayvancılık fazla	1	
	Marangoz	1	1	
	Kasaplık	otel ve turist fazla	1	
Akdeniz	Balıkçılık	1	1	4
	Orman işçisi	ormanların bakıma ihtiyacı var	1	
	Otel işletmecisi	turizm faaliyetleri fazla	1	
	Turist rehberliği	turist fazla	1	
İç Anadolu	Otel hizmetlisi	otel ve turist fazla	1	1
	Çiftçi	buğday-arpa gibi tahıl ürünleri fazla	1	
G.Doğu Anadolu	Tesisatçı	çok fazla tamir çalışması var	1	1
Doğu Anadolu	Fırıncı	memleketim Elazığ'da çok fazla fırın var	1	1

Tablo 2'ye göre öğrencilerin bölgelere göre meslek gruplarını belirlemeye yönelik yapılan etkinlik altı kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Bu kategoriler 11 kişi “Marmara”, 6 kişi “Karadeniz”, 4 kişi “Akdeniz”, 1 kişi “İç Anadolu”, 1 kişi “Doğu Anadolu”, 1 kişi “Güneydoğu Anadolu” kategorileridir.

Sınıfta bulunan 24 öğrencinin tamamı etkinliğe katılım sağlamıştır. Etkinlikte öğrencilerin verdikleri cevaplardan daha çok söylem kısımları üzerinde durulmuştur. Verilen cevapların doğru veya yanlış olması üzerinde durulmamıştır. Öğrenciler genel bağlamda konfor alanlarından kopmak istemedikleri için yaşadıkları, bildikleri bölgelerden, kendilerine kolayca iş imkânı sağlayabileceği yerleri örnek göstermişlerdir.

“Sen bir orman mühendisisin, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ1 “Karadeniz Bölgesinde, çünkü bu bölgede ormanlar fazladır.” Orman mühendisi olması durumunda en uygun bölge Karadeniz'de olduğunu belirtmiş ve bu tercihini bölgede fazla orman varlığına dayandırmıştır. Karadeniz Bölgesi, doğal zenginlikleri ve geniş orman alanlarıyla bilinir, bu nedenle orman mühendisleri için uygun bir çalışma ortamı sunabilir.

“Sen bir kasiyersin, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ2 “Her yerde olur ama benim memleketim Çanakkale olduğundan özellikle Marmara Bölgesini tercih ederdim.” Verdiği cevap, öğrencinin mesleki tercihini kişisel olarak düşünmesini yansıtmaktadır. Öğrenci, kasiyer olarak çalışmak için onun yerine uygun olduğunu belirtmiş, ancak özellikle memleketi Çanakkale olduğu için Marmara Bölgesini tercih ederdi. Bu yanıt, öğrencinin kasiyer olarak çalışmasının bakış açısını ve aynı zamanda kişisel bağlarına olanın güçlendiğini vurgulamaktadır. Ayrıca öğrencinin tercihini memleketine ve Marmara Bölgesine odaklaması, kişisel ve duygusal bağların mesleki tercihlerinde etkili olacağını gösterir.

“Sen bir çiftçisin, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ3 “İç Anadolu Bölgesi'nde, çünkü Türkiye'nin arpa, buğday gibi tahıl ürünleri İç Anadolu Bölgesinde fazla.” Çiftçilik mesleğini yapmak için uygun bir bölge İç Anadolu Bölgesi olduğunu belirtmiş ve bu tercihi bölgede fazla arpa, buğday gibi ürünlere dayanmıştır. Bu yanıt, öğrencinin ortaya koyulan bilgilerden haberdar olduğunu göstermektedir.

“Sen bir tesisatçısın, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

KÖ4 “Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, çünkü orada tamir edilecek daha çok şey vardır.” Öğrenci, tesisatçılık mesleğini Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapmak istemesinin, bölgede daha fazla tamir edilmesi gerekenlere dayandırılmıştır. Bu yanıt, öğrencinin mesleki tercihini iş potansiyeli ve talep açısından değerlendirdiğini göstermektedir.

“Sen bir güvenlik görevlisin, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ15 “Marmara Bölgesi, çünkü ailem burada yaşıyor.” sorunun cevabını, kişinin kimliğini belirleyenken ailesiyle yakın olmayı ve ailevi bağları göz önünde bulundurmaya tercih ettiğini gösteriyor. Öğrenci, güvenlik görevlisi olarak çalışmak için uygun bir bölge olan Marmara Bölgesi'ni kullanmış ve bu tercihi ailesinin yaşadığı bölgede yakınlık üzerine kurmuştur. Bazen kişisel bağlar ve ailevi durumlar da önemli bir rol oynar. Bu nedenle meslek seçimi bireyin kendi tercihleri ve yaşam tarzıyla da ilgili olabilir.

“Sen bir turist rehberisin, mesleğini yapman için sana en uygun bölge neresi olabilir?” sorusuna öğrenci aşağıdaki gibi cevaplar vermişlerdir.

EÖ12 “Akdeniz Bölgesi, çünkü turistler daha çok burada.” Bu tür bir yanıt, turist rehberliği gibi turizmle ilgili mesleklerin, turist bölümlerinin yüksek olduğu bilgilerin daha fazla talep görebileceği bilinci yansıtılmaktadır. Turistik bölgeler genellikle tur rehberlerine ve turizmle ilgili diğer meslek sahiplerine iş fırsatları sunabilir. Bu cevabı, öğrencinin mesleki tercihini talep ve popülerlik faaliyetlerine göre değerlendirdiğini göstermektedir.

Hikaye Etkinliği

Görsel 9. Hikâye Etkinliği

Üçüncü kazanım kapsamında bölgelerimizdeki ekonomik faaliyetlerden ve yaşadığımız yerdeki ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamlarına etkisi hakkında dersin anlatım aşamasının sonuna gelinir. Kazanım kavrama etkinliği olarak, araştırmacının hazırladığı ekonomik faaliyetlerin sosyal hayata etkisi çalışma kâğıdı yaptırılır. Değerlendirme etkinliği olarak da öğrencilerden, kazanım kapsamında bir ekonomik faaliyet seçmeleri ve bu ekonomik faaliyetin hayatlarını nasıl etkilediği ile ilgili hikâye yazmaları istenir.

Tablo 3

Ekonomik Faaliyetlerin İnsanların Sosyal Yaşamına Etkisini Belirleme Etkinliğine Dair Bulgular

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOP LA M
------	-------------	--------	---	----------------

Girişimcilik	Turizm- Hizmet- Ticaret	Turizm ve ulaşım gelişirken esnaf, aşçı, araba tamircisi, otel işletmecisi, garson, resepsiyonist, bñfe, çekici, otobñs şoförü meslekleri etkilenmiştir.	1	10
		Yolların düzeltilmesi, pansiyon sahibi, lokanta sahibi, şef, garson, pansiyon çalışanı, resepsiyon çalışanı, eğlence işletmecileri meslekleri etkilenmiştir.	1	
		Yolların düzeltilip turizmin gelişmesi şef, aşçı, resepsiyon, garson, petrol operatörü meslekleri etkilenmiştir.	1	
		Yeni halinde işletme açılmış turizm artmıştır buna bağlı olarak restoran için aşçı garson, konaklayacakları otel için pansiyon görevlisi meslekleri etkilenmiştir.	1	
		Turizm gelişmiş, yollar düzelmiş, garson, aşçı, resepsiyonist, çekici vb meslekler etkilenmiştir.	1	
		Yollar açıldı, turizm gelişti, Kartepe canlandı.	1	
		Lastikçi, şef, yol açıcı, aşçı, otel müdürü meslekleri etkilenmiştir.	1	

		Ulaşım düzenlenmiş, yeni pansiyon ve büfeler açılmıştır. Otelde çalışanlar, şef, garson meslekleri etkilenmiştir. Kartepe canlanmış. Aşçı ve otelde çalışan meslekler etkilenmiştir. Yollar tamir edilmiş. Şoför mesleği etkilenmiştir.	1 1 1	
	Turizm ve Hizmet	Turizm gelişmiştir, insanlar beslenme ve konaklanma gibi ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Otel çalışanları, benzinci ve büfe meslekleri etkilenmiştir. Yollar eski haline gelmiştir ve aşçı mesleği etkilenmiştir. Yolların tamir edilip, canlı hale dönüşmesi esnaf, benzinci, garson ve şef mesleklerini etkilenmiştir.	1 1 1	5

		Yollar tıkanmış ardından açılmış. Şoför, aşçı vb. meslekler etkilenmiştir.	1	
		Yollar ve restoranlar açılmış.Turizm meslekleri ve teknik sorunlarla ilgilenen meslekler etkilenmiştir.	1	
	Turizm	Yolda sorun yaşayan ailenin lokanta açıp problemi çözüme kavuşturmasıyla lokantacılık, şef aşçı, lastikçi, garson gibi meslekleri etkilenmiştir.	1	4
		Belediyenin yolları yapması üzerine otel hizmetlisi ve garson meslekleri etkilenmiştir.	1	
		Turizm gelişmiş, Kartepe canlanmış.	1	
		Otel hizmetçisi, esnaf, garson, lastikçi, çekici ve resepsiyon meslekleri etkilenmiştir.	1	
		Kötü hava şartları gözlemlenmiş, restoranlar açılmış Şoför mesleği etkilenmiştir.	1	
	Hayvancılı k- Tarım	Mevsimlik nüfus değişimleri yaşanmıştır.Tüccar, Şoför (Tır,Taksi, Ambulans, Tren) meslekleri etkilenmiştir.	1	2
		Çoban, şoför vb. meslekler etkilenmiştir.	1	

	Turizm- Ulaşım- Ticaret	Restoran açıldı. Ulaşım etkilendiği için şoför mesleği etkilendi.	1	1
	Turizm- Ticaret- Madencilik	Yollar yapılmış, restoran açılmış.Tırcı, taksici, şoför meslekleri etkilenmiştir.	1	1
	Turizm- Ulaşım- Ticaret- Hizmet	Restoran açılmış, madenci (petrol) mesleği etkilenmiştir.	1	1
	Tarım- Turizm	Restoranlar açılmıştır. Şoför ve tüccar meslekleri etkilenmiştir.	1	1
	Turizm- Hizmet- Tarım	Yaşanan olaylardan sonra restoran ve işletmeler açılmıştır. Ambulans şoförü, memur ve tır şoförü meslekleri etkilenmiştir.	1	1
	Turizm- Hizmet- Madencilik-Ulaşım	Yoğun kar yağışından ulaşım etkilenmiştir. Otobüs ve taksi şoförü meslekleri etkilenmiştir.	1	1
	Hayvancılık Hayvancılık	Yaşanan hava olayları sonucu bakkalcılık ve bankacılık meslekleri etkilenmiştir.	1	1

	Tarım	Oteller ve restoranlar açılmış. Çiftçi, ambulans şoförü meslekleri etkilenmiştir.	1	1
--	-------	---	---	---

Tablo 3’e göre ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamına etkisini belirleme etkinliği on üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Bu kategoriler 9 kişi “Turizm-Hizmet-Ticaret”, 5 kişi “Turizm-Hizmet”, 4 kişi “Turizm”, 2 kişi “Ticaret”, 2 kişi “Hayvancılık-Tarım”, 1 kişi “Tarım”, 1 kişi “Hayvancılık”, 1 kişi “Turizm-Hizmet-Madencilik-Ulaşım”, 1 kişi “Turizm- Hizmet-Tarım”, 1 kişi “ Tarım-Turizm”, 1 kişi “ Turizm- Ulaşım- Ticaret-Hizmet”, 1 kişi “ Turizm-Ticaret-Madencilik” , 1 kişi “ Turizm-Ulaşım-Ticaret” kategorileridir.

Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı etkinliğe katılım sağlamıştır. Ders esnasında yapılan etkinliklerde öğrencilerin genel olarak birbirlerinden etkilendikleri, etkinlikte yazacakları cevapların hemen hemen birbirine benzer nitelikte olup, kendileri oluşturacakları hikâye etkinliğinde farklılıklarını yansıtmışlardır.

Öğrencilere “Kartepe’de meydana gelen bu değişim hangi ekonomik faaliyettir?” sorusu yöneltilmiştir.

KÖ2 “turizm, hizmet, ticaret.” şeklinde cevap vermiştir. Öğrencinin verdiği cevaplara göre, muhtemelen bölgede turistik faaliyetlerde artış, hizmet sektöründeki gelişmeler ve ticaretin canlanması gibi ekonomik değişimleri ifade etmektedir. Bu tür bir değişim, genellikle turistik yerlerde altyapı iyileştirmeleri, yeni işletmelerin açılması veya bölgedeki ticaretin genişlemesi gibi faktörlere bağlı olabilir.

EÖ9 “turizm, ticaret, madencilik.” şeklinde cevap vermiştir. Öğrencinin verdiği cevaplara göre, bölgede turistik faaliyetlerin yanı sıra madencilik sektöründeki etkinliklerin ve ticaretin önemli olduğunu göstermektedir. Turizm, bölgedeki turistik cazibe noktalarının gelişimi ve ziyaretçi sayısındaki artışla ilişkilidir. Madencilik, bölgedeki doğal kaynakların ekonomik değerinin artması anlamına gelebilir. Ticaret ise bölgedeki ekonomik faaliyetin genişlemesini ve ticaret hacminin artmasını ifade edebilir. Bu cevaplar, Kartepe'deki ekonomik değişimlerin çeşitli sektörler arasında meydana geldiğini göstermektedir.

Öğrencilere “Kartepe’de ne gibi değişimler yaşanmıştır?” sorusu yöneltilmiştir.

KÖ1 “Turizm gelişmiştir insanlar beslenme ve konaklama ihtiyaçlarını oradan karşılamışlardır böylece turizm artmıştır.” şeklinde cevap vermiştir. Bu cevap, öğrencinin

Kartepe'de yaşanan değişimlere odaklanan turizm odaklı bir bakış açısı sunduğunu göstermektedir.

EÖ11 “Yollar değişmiştir.” şeklinde cevap vermiştir. Bu cevap, öğrencinin Kartepe'de alt yapı ve ulaşım alanında gerçekleşen değişikliklere odaklandığını göstermektedir.

Öğrencilere “Kartepe’de yaşanan bu değişimler hangi meslekleri etkilemiştir.” Sorusu yöneltilmiştir.

KÖ17 “Garson, aşçı, resepsiyonist, çekici vb.” şeklinde cevap vermiştir. Bu cevap, Kartepe'de turizmdeki değişimlerin özellikle konaklama ve yeme-içme sektörlerinde çalışan meslek gruplarını etkilediğini göstermektedir.

EÖ20 “Şef, aşçı, resepsiyonist, garson, petrol operatörü.” şeklinde cevap vermiştir. Bu cevaplar, Kartepe'de turizm, konaklama, yeme-içme sektörleri yanı sıra enerji sektöründeki meslekleri de etkileyen çeşitli değişikliklerin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4

Ekonomik Faaliyetlerin İnsanların Sosyal Yaşamına Etkisini Belirlemesinde Hikâye Yazma Etkinliğine Dair Bulgular

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonominin Sosyal Etkisi	Olumlu	Hizmet	9	21
		Turizm	5	
		Hayvancılık	5	
		Tarım	2	

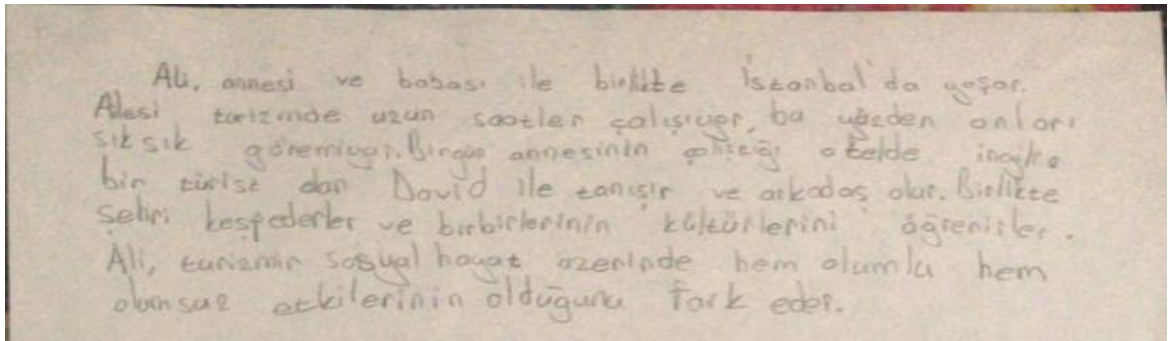
	Olumsuz	Hizmet	6	13
		Turizm	2	
		Hayvancılık	2	
		Madencilik	1	
		Ulaşım	1	
		Tarım	1	

Tablo 4'e göre ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamına etkisini belirlediği hikâye etkinliğinde olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Kategoriler içinde 9 kişi hizmet, 5 kişi turizm, 5 kişi hayvancılık, 2 kişi tarım ekonomik faaliyetlerinin olumlu etkisinden bahsederken; 6 kişi hizmet, 2 kişi turizm, 1 kişi madencilik, 1 kişi ulaşım, 1 kişi tarım ve 1 kişi de hayvancılık ekonomik faaliyetlerinin olumsuz etkisinden bahsetmiştir.

Sınıfta bulunan 30 öğrencinin 27'si etkinliğe katılım sağlamıştır. Değerlendirmeler 27 öğrencinin verileri baz alınarak yapılmıştır. Bazı ekonomik faaliyetler her iki kategoride de değerlendirilmiştir. Hikâye etkinliğinde öğrenciler özgün hikayelerini yansıtmışlardır.

Öğrencilerden bir ekonomik faaliyet seçmelerini ve bu ekonomik faaliyetin sosyal yaşantıya ne gibi etkileri olduğuna dair hikâye yazmaları istenmiştir.

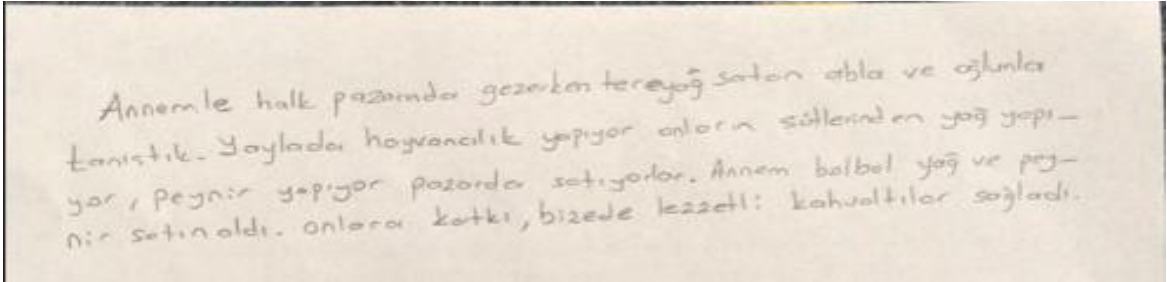
KÖ2 Turizm ekonomik faaliyetinin olumlu etkisinden hem de olumsuz etkisinden söz etmiştir.

Görsel 10. Hikâye Etkinliği Örneği

Etkinlikte öğrenci tarafından yaratılmış Ali karakterinin annesi ve babasının turizm sektöründe uzun saatler çalışması, ailenin bir araya gelme sürelerini kısıtlayabileceğini, bu durum da turizmin aile bağları üzerinde olumsuz bir etkisi olarak değerlendirilebileceğinden söz edilmiştir. Aile bireyleri, çalışma saatleri nedeniyle birbirleriyle yeterince vakit geçiremeyeceklerinden diğer bir taraftan, Ali'nin İngiliz turist David ile tanışması ve birlikte şehri keşfetmeleri, turizmin sosyal etkileşim ve kültürel alışveriş açısından olumlu bir yanını yansıttığı üzerinde de durulmuştur. Öğrencinin hikayesinde Turizm faaliyetleri, farklı kültürlerle tanışma ve insanlar arasında anlayışın artmasına katkı sağlayabilir. Ali ve David'in dostluğu, bu tür kültürel etkileşimin bir örneğidir. Böylelikle hikâye, turizmin sosyal hayat üzerindeki çift yönlü etkilerini vurgular. Öğrencinin vurgusuna göre; insanlar arasında kültürel alışverişin artması ve dostlukların oluşması olumlu yanlar iken, aile birliğinin zayıflaması ve uzun çalışma saatlerinin aile hayatını etkilemesi olumsuz yanlardır. Bu hikâye, turizmin hem bireyler arasındaki bağları güçlendirebileceğini hem de aile dinamiklerini zorlayabileceğini göstermektedir.

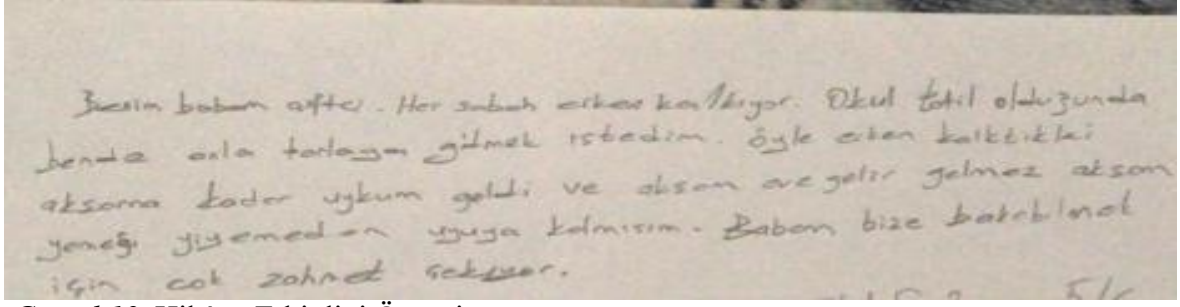
EÖ9 Hayvancılık ekonomik faaliyetin olumlu etkisinden söz etmiştir.

Görsel 11. Hikâye Etkinliği Örneği

Öncelikle, yaylada hayvancılık yapan ailenin sütünden tereyağı ve peynir yapması, yerel üretiminin önemini vurgular. Bu tür küçük ölçekli üreticiler, geleneksel yöntemlerle ürettikleri ürünleri pazarda satışa sunarak hem yerel ekonomiye katkı sağlarlar hem de tüketicilere doğal ve lezzetli ürünler sunarlar. Annemle yapılan bu etkileşim, doğrudan üreticilerle tüketiciler arasındaki bağı güçlendirir. Tüketiciler, ürünlerin nasıl üretildiğini, nereden geldiğini ve üreticinin emeğini gördükleri için daha bilinçli tercihler yapabilirler. Bu da tüketicilerin yerel üreticilere destek olmalarını sağlar. Ayrıca, annenizin aldığı tereyağı ve peynirle yapılan kahvaltılar, bu ürünlerin doğallığı ve tazelikleri sayesinde lezzetli olmuştur. Bu da hayvancılık sektörünün, kaliteli ve sağlıklı gıda ürünleri üreterek insanların yaşam kalitesine olumlu bir katkıda bulunabileceğini göstermektedir.

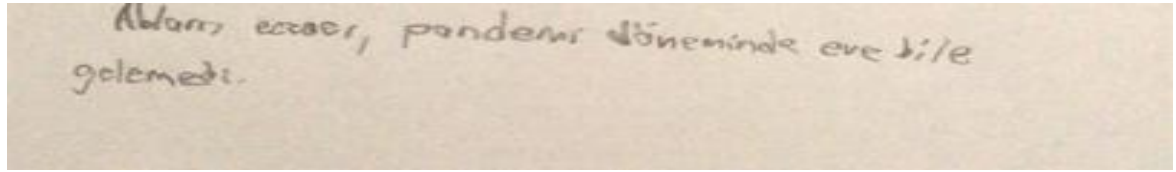
KÖ13 Tarım ekonomik faaliyetinin olumsuz etkisinden söz etmiştir.

Görsel 12. Hikâye Etkinliği Örneği

Öncelikle, babanın erken kalkma ve gün boyunca tarla işleriyle uğraşma durumu, çiftçilik mesleğinin ne kadar emek gerektiren bir alan olduğunu gösteriyor. Tarım sektörü, mevsimsel değişikliklere ve hava koşullarına bağlı olarak oldukça zorlu bir süreçtir. Hikâyede belirtilen gibi, tarım işleri bazen aile bireylerini de etkileyebilir. Özellikle çocuklar, babalarının tarla işleri için çıktıkları zahmeti gözlemleyerek ve kendi yaşamlarında hissederek bu sektörün zorluklarını anlayabilirler. Tatilde bile, tarım işlerinin devam etmesi, ailenin birlikte vakit geçirmesini zorlaştırabilir. Ayrıca, babanın ailenin geçimini sağlamak için bu kadar fazla emek harcaması, tarım sektöründeki gelir belirsizlikleri ve ekonomik zorluklarla da bağlantılı olabilir. Bu hikâye, tarım sektöründeki çiftçilerin sadece fiziksel değil, aynı zamanda ekonomik açıdan da büyük çabalar sarf ettiklerini vurguluyor.

EÖ11 Hizmet ekonomik faaliyetinin olumsuz etkisinden söz etmiştir.

Görsel 13. Hikâye Etkinliği Örneği

Öğrencinin bu hikayesi, pandeminin hizmet sektöründeki etkilerini yansıtıyor. Ablanın eczacı olarak çalıştığı sektör, sağlık hizmetleri açısından kritik bir rol oynar. Ancak, pandemi sürecinde bu sektörde çalışanlar, birçok zorlukla karşı karşıya kaldılar. Ablasının eve bile gelememesi, meslektaşlarıyla birlikte sağlık çalışanlarının büyük bir fedakârlık içinde olduğunu gösteriyor. Pandemi, özellikle sağlık sektöründeki çalışanları, sürekli bir risk altında bırakmıştır. Aynı zamanda, hizmet sektöründe çalışan birçok kişi, işlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kaldı veya işlerini uzaktan yapma zorunluluğuyla karşılaştı. Bu hikâye,

pandeminin sadece sağlık sekt6r6n6 değil, aynı zamanda hizmet sekt6r6n6 de olumsuz etkilediğini g6steriyor. İnsanların g6nl6k yaşamlarındaki bu değişiklikler, ekonomik olarak bir6ok aileyi etkiledi ve bir6ok kişiye yeni zorluklarla karşı karşıya bıraktı.

G6rsel 14. Market Alışverişi Etkinliği

D6rd6nc6 kazanım kapsamında 6đrencilerden, edindikleri bilgilerden yola 6ıkararak uygulama yapmaları amacıyla, araştırmacının 6nceden anlaşma yaptığı okul yakınlarında bulunan bir zincir markete ziyaret yapılmıştır. 6đrencilerden, alışveriş 6ncesi, alışveriş sırası ve alışveriş sonrasında yapmaları gerekenler şeklinde sınıf i6erisinde 6đrendiklerini sınıf dışı etkinlikte uygulamaları istenmiştir.

Tablo 5

6đrencilerin Market Alışverişi Sırasında Sergiledikleri Davranış Bulguları

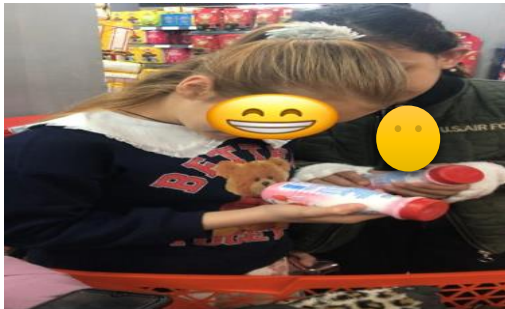
TEMA	ALT TEMA	DAVRANIş	f	TOPLAM
T6keticiler Davranışları	Alışveriş 6ncesi	B6t6e oluşturma	20	32
		Alışveriş 6antası	6	
		Alışveriş listesi	6	

	Alışveriş Sırasında	Fiyat sorgulama	27	107
		Son kullanma tarihi	25	
		Fiyat karşılaştırma	15	
		Kalite bakma	15	
		Ödeme sırası	10	
		Mevsim sebze-meyvesi	5	
		Gramaj karşılaştırma	5	
		İade bilgisi	3	
	Alışveriş Sonrası	Fiş kontrolü	15	15

Tablo 5'e göre kullanılan ürünlerin üretim, dağıtım, tüketim ağı etkinliğinde öğrencilerden alışveriş yapmaları istenmiş ve bu alışveriş öncesi, sırası, sonrası yapılan davranışlar incelenmiş, kayıt altına alınmıştır. Alışveriş öncesi, alışveriş sırası ve alışveriş sonrası olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Kategoriler içinde 32 kişi alışveriş öncesi hazırlığı davranışı sergilerken, 107 kişi alışveriş sırasında sergilenen davranışı sıralamıştır, 15 kişi de alışveriş sonrası sergilenmesi gereken davranışta bulunmuştur. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı etkinliğe katılım sağlamıştır.

Öğrencilerden alışveriş öncesi, alışveriş sırası ve alışveriş sonrasında yapmaları gerekenler şeklinde sınıf dışı etkinlikte öğrendiklerini uygulama yapmaları istenmiştir. Alışverişleri sırasında öğrencilere;

“Nelere dikkat ederek alışveriş yapıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Görsel 15. Market Alışverişi Etkinliği

KÖ1 “Son kullanma tarihine” şeklinde cevap vermiştir. Öğrencinin "Son kullanma tarihine" odaklanarak alışveriş yapması, sağlıklı ve bilinçli tüketim alışkanlıklarını yansıtan olumlu bir tutumdur. Bu cevap, öğrencinin ürünlerin tazeliğine ve kalitesine önem verdiğini gösteriyor. "Son kullanma tarihi" kontrolü yapmak, özellikle gıda ürünleri gibi tüketim ürünlerinde bozulma veya sağlık riskini önlemek adına oldukça önemlidir. Bu bilinçli yaklaşım, öğrencinin çevresine ve kendi sağlığına duyarlı olduğunu gösterir. Son kullanma tarihine dikkat etmek, israfı önlemek, gıda güvenliğini sağlamak ve tüketicinin daha sağlıklı seçimler yapmasına yardımcı olabilir. Alışveriş sırasında bu tür detaylara dikkat etmek, sadece bireyin sağlığına değil, aynı zamanda genel olarak sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını destekleyerek çevresel etkileri de azaltabilir. Son kullanma tarihine dikkat etmek, tüketicilerin daha bilinçli ve sürdürülebilir tüketim alışkanlıkları geliştirmelerine yardımcı olabilir.

EÖ5 “Gramajına bakıyorum, fiyatları aynıydı ama bu iki gram fazlaydı” şeklinde cevap vermiştir. Öğrencinin alışveriş sırasında "gramajına bakmak" şeklinde bir önceliği olması, tüketicinin ekonomik ve mantıklı alışveriş yapma konusunda bilinçli bir tutum sergilediğini göstermektedir. Bu cevap, öğrencinin maddi kaynakları etkili bir şekilde kullanma ve değerlendirme konusunda dikkatli olduğunu yansıtmaktadır. Gramaj kontrolü yapmak, özellikle aynı fiyat aralığındaki ürünler arasında kıyaslama yaparak daha avantajlı olanı seçmeyi sağlar. Bu tür bir alışveriş yaklaşımı, bireylerin bütçelerini daha etkili yönetmelerine ve aldıkları ürünlerden maksimum fayda sağlamalarına yardımcı olabilir. Aynı zamanda, bu cevap, tüketicinin kalite ve miktar arasında dengeli bir seçim yapma kabiliyetini de yansıtmaktadır. Hem fiyat hem de gramaj gibi faktörlere dikkat etmek, alışverişin sadece maliyetle ilgili değil, aynı zamanda ürünün sağladığı miktar ve değerle de ilgili olduğunu gösterir. Sonuç olarak, bu öğrencinin alışverişteki bilinçli yaklaşımı, maddi kaynakları etkili bir şekilde kullanma ve değerlendirme konusundaki sağlıklı bir tüketici davranışını temsil ediyor.

KÖ3 “Listeye göre” diyerek alışveriş listesini göstermiştir. Öğrencinin alışveriş listesine göre alışveriş yapma yaklaşımı, organize ve bilinçli bir tüketici davranışını yansıtmaktadır. Bu, öğrencinin alışveriş öncesinde ihtiyaçlarını belirleyip bir liste oluşturarak alışverişe başladığını gösteriyor. Alışveriş listesi kullanmak, birçok avantaj sunar. İlk olarak, tüketiciyi gereksiz harcamalardan korur ve sadece ihtiyaç duyulan ürünlere odaklanmayı sağlar. Bu, bütçe planlaması ve tasarruf yapma açısından önemlidir. Ayrıca, alışveriş listesi sayesinde

unutulan ürünleri hatırlamak daha kolaydır. Bu yaklaşım aynı zamanda zaman yönetimi konusunda da etkilidir. Alışveriş listesi, tüketiciye sadece ihtiyacı olan ürünleri hızlı bir şekilde bulma ve alışverişi daha verimli hale getirme konusunda yardımcı olabilir. Öğrencinin alışveriş listesi kullanma tercihi, genel olarak bilinçli tüketici alışkanlıklarını yansıtarak, alışveriş sürecini daha kontrollü ve düzenli bir şekilde yönetme çabasını göstermektedir.

“Neden alışveriş listesi hazırladınız?” sorusu yöneltilmiştir.

Görsel 16. Market Alışverişi Etkinliği

EÖ6 “Evdeki ihtiyaçları unutmamak için” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencinin "evdeki ihtiyaçları unutmamak için" alışveriş listesi hazırlaması, bilinçli ve planlı bir alışveriş yaklaşımını yansıtmaktadır. Bu cevap, alışveriş listesi kullanmanın önemini ve bu listenin oluşturulmasındaki temel amaçları anlamış olduğunu göstermektedir. Evdeki ihtiyaçları unutmamak için alışveriş listesi hazırlamak, gereksinimleri belirlemenin yanı sıra bütçe kontrolü sağlamak ve gereksiz harcamaları engellemek açısından da etkilidir. Aynı zamanda, alışveriş listenin kullanılması, tüketiciyi planlı ve odaklı bir şekilde alışveriş yapmaya yönlendirir. Bu tutum, öğrencinin bütçe dostu bir alışveriş yapma konusundaki bilincini yansıtarak israfı önlemeye odaklanmasını göstermektedir. Ayrıca, alışveriş listesi sayesinde alışveriş sırasında karar verme sürecini hızlandırarak zamanı daha verimli kullanmayı da içerir. Sonuç olarak, öğrencinin alışveriş listesi hazırlama nedeni, evdeki ihtiyaçları belirleyip unutmamak ve daha bilinçli, organize bir alışveriş yapma amacını yansıtmaktadır. Bu, alışveriş sürecini daha düzenli ve etkili hale getirerek tüketiciye pek çok avantaj sağlar.

“Neden yanına alışveriş çantası aldın?” sorusu yöneltilmiştir.

Görsel 17. Market Alışverişi Etkinliği

KÖ10“doğal olduğu için geri dönüşüm yapıyorum” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencinin "doğal olduğu için geri dönüşüm yapıyorum" şeklindeki cevabı, çevre dostu bir alışveriş yaklaşımını ve geri dönüşüm bilincini yansıtmaktadır. Alışveriş çantası kullanımı, tek kullanımlık plastik torbaların kullanımını azaltarak çevresel etkileri en aza indirme çabasını gösterir. Bu tutum, öğrencinin sadece kişisel ihtiyaçlarına odaklanmak yerine çevresel etkileri de göz önünde bulundurarak alışveriş yapma anlayışını ifade eder. Alışveriş çantası kullanmak, tek kullanımlık plastiklere olan bağımlılığı azaltarak sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarına katkı sağlar. Ayrıca, bu cevap, genç neslin çevre bilinci konusundaki farkındalığını ve bu bilinci günlük alışveriş alışkanlıklarına kazandırma çabasını yansıtmaktadır. Geri dönüşümün teşvik edildiği ve sürdürülebilirlik prensiplerinin önemli olduğu bir dönemde, bu tür alışveriş tercihleri, bireyin çevresel sorumluluklarını yerine getirmeye yönelik bir adım olabilir. Sonuç olarak, öğrencinin alışveriş çantası kullanma nedeni, doğal ve geri dönüşüme uygun olmasıyla çevre dostu bir tercih yapma bilincini yansıtmaktadır. Bu, çevresel sürdürülebilirlik adına olumlu bir davranış örneği olarak değerlendirilebilir.

“Aldıklarımızı iade işlemi için ne gereklidir?” sorusu yöneltmiştir.

Görsel 18. Market Alışverişi Etkinliği

KÖ5 “Fiş” cevabını vermiştir. Öğrencinin tüketici hakları ve iade işlemleri konusunda bilinçli bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Fiş, bir alışverişin kanıtıdır ve tüketicinin satın aldığı ürünleri ve ödemeyi gerçekleştirdiğini gösteren bir belgedir. Alışveriş sırasında alınan fiş, alınan ürünleri ve bu ürünlerin fiyatını kontrol etmek, olası bir iade durumunda gerekli bilgiye sahip olmak açısından önemlidir. Bu cevap, öğrencinin alışveriş sürecinde sorumluluk sahibi bir tüketici olma konusundaki bilincini gösteriyor. Tüketicinin, aldığı ürünleri fiş üzerinden kontrol etmesi, yanlış veya kusurlu ürünleri tespit etmesine ve gerektiğinde iade veya değişim işlemlerini başlatmasına yardımcı olabilir. Bu tutum, tüketicinin haklarını bilmek ve kullanmak konusundaki bilinç düzeyini gösterir. Aynı zamanda, bu yaklaşım, alışverişin sadece ürünleri satın almakla sınırlı olmadığını, aynı zamanda alışveriş sonrası hizmetlerin ve tüketici haklarının da önemli olduğunu vurgular.

Görsel 19. Kule-Denge Oyunu Etkinliği

Beşinci kazanım kapsamında öğretmen, öğrencileri 9’arlı, 4 gruba bölerek her bir gruba renk verir ve grupların renkleriyle onlar için hazırlanmış kartları cevaplamalarını ister. Sorularını doğru cevaplayan grup yerlerini alır. Kancalı blokları ipleri açarak ve gererek birbirine takmaya çalışarak kulesini dikmeye başlar önce kulesini dikebilen grup şampiyon olur.

Tablo 6

Öğrencilerin Kule-Denge Oyunu Kapsamında Ekonomik Faaliyetlere Yönelik Bulgular

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOP LA M
------	-------------	--------	---	----------------

Ekonomik Faaliyetler	Ülkemizde Ekonomik Faaliyet Bölgeleri	Arıcılık yapılan bölge Karadeniz	2	10
			1	
		Balıkçılığa uygun bölge Karadeniz	1	
		Ormancılığa uygun bölge Karadeniz	1	
		Büyükbaş hayvancılığa uygun bölge D. Anadolu Bölgesi	1	
		Küçükbaş hayvancılığa uygun bölge D. Anadolu		
		Seracılığın geliştiği bölge Akdeniz	1	
		Sanayinin geliştiği bölge Marmara	1	
		Haşhaş, üzüm, zeytin, tütün üretiminde öne çıkan bölge Ege	1	
		Yaz turizminin geliştiği yer Akdeniz	1	
	Ülkemizde Ekonomik Faaliyet Türleri	madencilik, sanayi, turizm	1	5
		Erzurum-Kars meraları için büyükbaş hayvancılık faaliyeti	1	
		Göç alan yerde öne çıkan ekonomik faaliyetler; turizm, madencilik sanayi, ulaşım	1	
		D. Anadolu’da kurulmaya uygun fabrika hayvancılığa yönelik fabrikalar	1	
		Zonguldak’ta gelişen ekonomik faaliyet madenciliktir.	1	

	Ülkemizde Ekonomik Faaliyeti Etkileyen Faktörler	Fabrika kurulurken; iklim, yeryüzü şekilleri, sermaye, işgücü.	1	2
		Tahıl ürünlerinin İç Anadolu'dan karşılanması sebebi iklimdir.	1	

Tablo 6'ya göre kule-denge oyununda oynanan ekonomik faaliyet ile ilgili soruların ülkemizde ekonomik faaliyet bölgeleri, ülkemizde ekonomik faaliyet türleri, ülkemizde ekonomik faaliyeti etkileyen faktörler olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. 10 soru “ekonomik faaliyet bölgelerinden”, 5 soru “ekonomik faaliyet türlerinden ve 2 soru da “ekonomik faaliyeti etkileyen faktörlerden” sorulmuştur.

Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı etkinliğe katılım sağlamıştır. Aynı soru birden fazla grupta sorulmuştur. Genel olarak sorulara doğru cevaplar gelene kadar kuleyi dikemeyecekleri heyecan içerisinde sorulara doğru cevaplar vermek için acele ettikleri güzel bir iş birliği oyunu olmuştur.

4. Gruba sorulan “Tahıl ürünlerinin İç Anadolu'dan karşılanması sebebi nedir?” sorusuna aşağıdaki gibi cevap vermişlerdir.

4.Grup: "İklim" cevabı, tahıl ürünlerinin İç Anadolu bölgesinden karşılanması sebeplerinden birini açıklamaktadır. İklim, tarım ürünleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve belirli bitkilerin belirli iklim koşullarında daha iyi yetişmesini sağlar. İç Anadolu'nun iklim koşulları, özellikle buğday, arpa ve diğer tahıl ürünleri için uygun olabilir.

3. Gruba sorulan “Göç alan yerde öne çıkan ekonomik faaliyetlerdir?” sorusuna aşağıdaki gibi cevap vermişlerdir.

3.Grup: “Turizm, Madencilik, Ulaşım, Sanayi.”

Turizm: Turizm, bir bölgeye gelen turistler aracılığıyla ekonomik canlanma sağlayabilir. Bu, otelcilik, restoranlar, rehberlik hizmetleri gibi sektörlerde iş imkanlarının artmasına ve ekonominin çeşitlenmesine katkıda bulunabilir.

Madencilik: Madencilik, bir bölgedeki doğal kaynakların kullanılmasıyla ilgili bir ekonomik faaliyettir. Ancak, madencilik faaliyetleri çevresel etkileri beraberinde getirebilir.

Ulaşım: Ulaşım, bir bölgenin ticaretini ve ekonomik etkileşimini artırabilir. İyi bir ulaşım ağı, mal ve hizmetlerin daha etkili bir şekilde taşınmasına olanak tanır.

Sanayi: Sanayi, üretim ve imalat sektörlerini içerir. Göç alan yerlerde sanayi, genellikle işgücüne olan talep ve altyapının uygunluğu nedeniyle önemli bir ekonomik faaliyet olabilir.

Bu faaliyetler, bir bölgenin ekonomik yapısını çeşitlendirebilir ve istihdam yaratabilir.

2. Gruba sorulan “Ülkemizde seracılığın geliştiği bölge neresidir?” sorusuna aşağıdaki gibi cevap vermişlerdir.

2. Grup: “Akdeniz Bölgesi.” Bu cevap, genellikle Akdeniz Bölgesi'nin iklim koşullarının seracılık için uygun olması ve tarım üretimine olan katkısı nedeniyle doğru bir yanıttır. Akdeniz Bölgesi'nin iklimi, özellikle kışın ılıman ve yazın sıcak geçen bir iklimdir. Bu iklim, seracılık için uygun bir ortam sağlar. Seracılık, özellikle sebze ve meyve üretiminde, bölgedeki tarım ekonomisi için önemli bir sektördür.

1. Gruba sorulan “Ülkemizde balıkçılığa uygun bölge neresidir?” sorusuna aşağıdaki gibi cevap vermişlerdir.

1. Grup: “Karadeniz Bölgesi.” Bu cevap, genellikle Karadeniz'in zengin deniz kaynakları ve iklimi nedeniyle balıkçılık açısından önemli bir bölge olduğu gerçeğini yansıtmaktadır. Karadeniz, tuzlu su balıkları açısından zengin bir ekosisteme sahiptir ve bu da balıkçılık faaliyetleri için uygun bir ortam sağlar. Bölgedeki kıyı şeridi ve iç denizlerde yapılan balıkçılık, bölgedeki ekonomi için önemli bir sektördür.

Tablo 7

Etkinliklere İlişkin Duygu Düşünce Tablosu

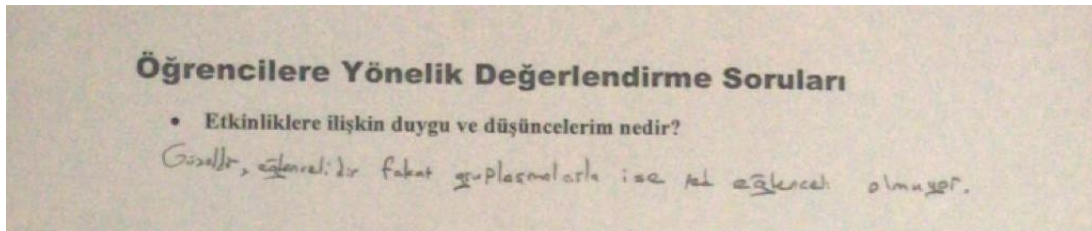
TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Olumlu	Eğlenceli, bilgilendirici, güzel, adil, iyi, öğretici, mutlu edici	25	28
		Kaliteli vakit	1	
		Dışarı çıkılan etkinlikler daha iyi	1	
			1	

		Ders işlemekten iyi		
	Olumsuz	Adaletsiz	2	4
			1	
		Zahmetli	1	
		Grup oyunları eğlencesiz		

Tablo 7’ye göre uygulanan etkinliklere yönelik öğrencilerin duygu ve düşünceleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Olumlu kategoriler içerisinde 25 kişi etkinlikleri “eğlenceli, bilgilendirici, güzel, adil, öğretici, mutlu edici”, 1 kişi “kaliteli vakit”, 1 kişi “dışarı çıkılan etkinlikler iyi” ve 1 kişi de “ders işlemekten iyi” şeklinde ifade ederken; olumsuz kategoriler içerisinde 2 kişi “adaletsiz”, 1 kişi “zahmetli” ve 1 kişi de “grup oyunlarını eğlencesiz” şeklinde ifade etmiştir. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır. Bazı söylemler her iki kategoride de değerlendirilmiştir.

“Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?” sorusu yöneltilmiştir.

KÖ1 “Güzeldir, eğlencelidir fakat gruplaşmalarda ise pek eğlenceli olmuyor” şeklindeki cevabı hem olumlu, hem de olumsuz kategorisinde değerlendirilmiştir.

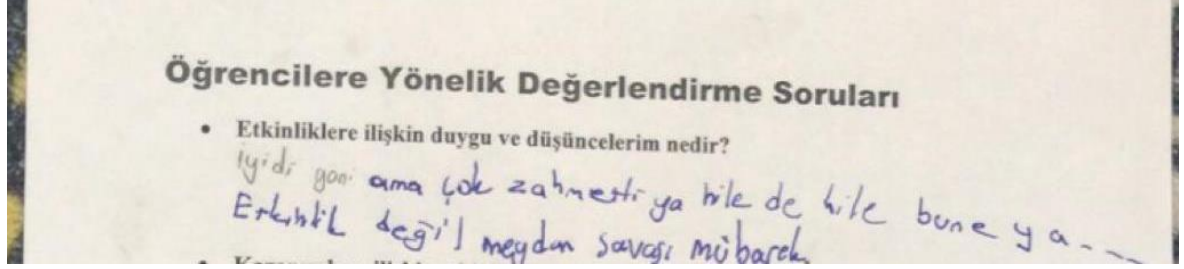

Görsel 20. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kağıdı

"Güzeldir, eğlencelidir" yanıtın bu kısmı, öğrencinin etkinliklere olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu gösterir. Etkinliklerin genel olarak öğrenci için keyifli ve hoş bir deneyim

olduğunu ifade eder. "Fakat gruplaşmalarda ise pek eğlenceli olmuyor" bu kısmı ise, öğrencinin gruplaşmalı etkinliklerden pek keyif alamadığını belirtir. Grup içindeki dinamiklerin öğrenci için sıkıcı veya rahatsız edici olduğunu gösterir.

EÖ7 “İyidi yani ama çok zahmetli ya bile de bide bu ne ya... Etkinlik değil meydan savaşı mübarek” şeklindeki cevabı olumsuz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Görsel 21. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"İyidi yani ama çok zahmetli ya bile de bide bu ne ya... Etkinlik değil meydan savaşı mübarek" Bu kısım, öğrencinin etkinlikle ilgili olumsuz duygularını ifade eder. "Zahmetli" ve "meydan savaşı" ifadeleri, öğrencinin etkinliği stresli ve zorlayıcı bir deneyim olarak algıladığını gösterir.

Tablo 8

Kazanımlara İlişkin Etkinlik Öncesi Bildiklerimin Etkinlikleri Uygulama İçin Yeterlilik Tablosu

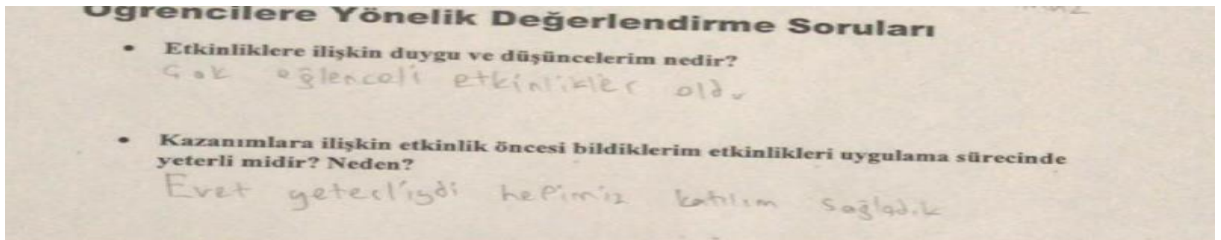
TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Yeterli	Bilgilerimi pekiştirdi	9	26
		Öncesinde öğrendiklerim yardımcı oldu	5	
		Bilineni ve bilinmeyeniyi test etme	4	
		Zorlanmadım	2	
		Hepimiz katılım sağladık	1	
		Yaşayarak öğrendim	1	
		Öğrendim ve unutmadım	1	
		Güzel, eğlenceli	1	

		Sınıf ortamı sebebiyle dersten soğudum	1 1	
	Ortalama	-	-	
	Yetersiz	Öğrenişin ve bilginin sonu yok Genel tekrara ihtiyaç var -	1 1 1	3

Tablo 8'e göre öğrencilerin kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildikleri etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli, yetersiz ve ortalama olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Yeterli kategoriler içerisinde 9 kişi etkinlikleri sadece yeterli bulmuş ve açıklama yapmamış, 5 kişi "bilgilerimi pekiştirdi", 4 kişi "öncesinde öğrendiğim bilgiler", 2 kişi "bilineni ve bilinmeyi test etme" 1 kişi "güzel eğlenceli", 1 kişi "zorlanmadım", 1 kişi "hepimiz katıldık", 1 kişi "yaşayarak öğrendim", 1 kişi "öğrendim ve unutmadım" ve 1 kişi de "sınıf ortamı sebebiyle dersten soğudum" şeklinde ifade ederken; yetersiz kategoriler içerisinde 1 kişi yetersiz bulmuş fakat açıklama yapmamış. 1 kişi "öğrenişin ve bilginin sonu yok", ve 1 kişi de "genel tekrara ihtiyaç var" şeklinde ifade etmiştir. 1 kişi de ortalama kategorisinde cevap vermiş fakat herhangi bir açıklama da bulunmamıştır. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır.

"Etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir?" sorusuna

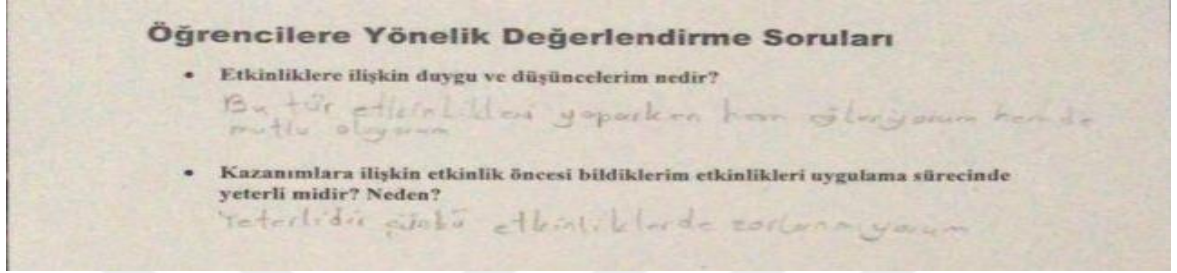
KÖ13 "Evet yeterliydi, hepimiz katılım sağladık" ifadesi yeterli kategorisinde değerlendirilmiştir.

Görsel 22. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kağıdı

"Evet yeterliydi" yanıtın bu kısmı, öğrencinin etkinlik öncesinde edindiği bilgilerin uygulama aşamasında yeterli olduğunu düşündüğünü ifade eder. Bu, öğrencinin hazırlıklı ve bilgili olduğunu gösterir. "Hepimiz katılım sağladık" kısmı ise öğrencinin, etkinlikte grup olarak etkileşimli bir öğrenme ortamında aktif bir rol oynadığını belirtiyor.

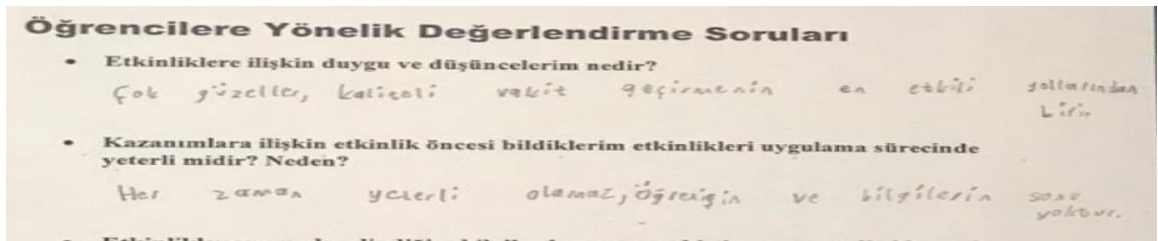
EÖ13 “Yeterlidir çünkü etkinliklerde zorlanmıyorum” ifadesi yeterli kategorisinde değerlendirilmiştir.

Görsel 23. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kağıdı

"Yeterlidir çünkü etkinliklerde zorlanmıyorum" bu ifade, öğrencinin etkinliklerde karşılaştığı zorlukların olmadığını ve bu nedenle etkinlik öncesinde sahip oldukları bilgilerin yeterli olduğunu belirtir. Bu, öğrencinin rahat bir öğrenme deneyimi yaşadığını gösterir. "Etkinliklerde zorlanmıyorum" öğrenci, kendi deneyimine dayanarak değerlendirme yapmaktadır. Bu, öğrencinin kendi öğrenme sürecini anlamasını ve etkinliklerin kendisi için ne kadar etkili olduğunu değerlendirmesini içerir. Etkinliklerin öğrencilere uygunluğunu ve öğrenme hedeflerine ulaşma etkisini değerlendirmek, eğitim süreçlerini geliştirmek ve öğrencilere daha etkili bir öğrenme deneyimi sunmak açısından önemli bir adımdır. Bu öğrencinin rahatlıkla etkinlikleri tamamlayabilmesi, hazırlıklı olduğunu ve öğrenme hedeflerine uygun bir şekilde ilerlediğini göstermektedir.

EÖ3 “Her zaman yeterli olmaz, öğrenişin ve bilgilerin sonu yoktur.” ifadesi yetersiz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Görsel 24. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kağıdı

"Her zaman yeterli olmaz, öğrenişin ve bilgilerin sonu yoktur." bu ifade, öğrencinin öğrenmenin sürekli bir süreç olduğunu ve her zaman tam anlamıyla yeterli olamayabileceğini belirtmektedir. Öğrencinin, öğrenmeye yönelik sürekli gelişimsel bakış açısını yansıtmaktadır. Bu ifade, öğrencinin kendini her zaman tam anlamıyla bilgili hissetmeyebileceğini ve öğrenme sürecinde eksiklikler olabileceğini ifade eder. Bu, öğrencinin belirli bir özgüven eksikliği veya öğrenme sürecindeki belirsizlikleri yansıtabilir.

KÖ6 "Hayır." ifadesi yetersiz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Etkinlikte çok eğlendim.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Hayır.

Görsel 25. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Hayır." bu ifade, öğrencinin etkinlik öncesi sahip olduğu bilgilerin uygulama aşamasında yeterli olmadığını belirtmektedir. Öğrenci, eksiklikleri ya da zorlanmaları vurgulamaktadır. Cevapta nedenler belirtilmemiştir, bu nedenle öğrencinin neden yeterli olmadığını veya hangi konularda zorlandığını anlamak zor. Daha fazla detay eklenmesi, öğrencinin ihtiyaç duyduğu konularda belirginleşmeye yardımcı olabilir. Bu cevap, öğrencinin belirli konularda daha fazla destek veya açıklama ihtiyacı olabileceğini gösterir.

Tablo 9

Etkinliklerin Kazanımlar İçin Yeterlilik Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Yeterli	-	6	30
		eğlenerek öğretici	5	
		pekiştirici	4	
		kalıcılık sağladı	4	
		bilgilendirici	3	
		etkinlikler öğrendiklerimi test etme imkanı sağladı.	2	
		konu iyi kavrandı	2	
		sıkıntı yok	1	
		uygulamalı öğrenme sağlandı	1	
		sınavda yüksek not alındı	1	
		yazı yazarak öğrenme daha kalıcı	1	
	Yetersiz	-		1

Tablo 9'a göre öğrencilerin kazanımları anlama sürecinde etkinlikleri yeterli ve yetersiz olmak üzere iki kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Yeterli kategoriler içerisinde 6 kişi etkinlikleri sadece yeterli bulmuş ve açıklama yapmamış, 5 kişi “eğlenerek öğretici”, 4 kişi “pekiştirici”, 4 kişi “kalıcılık sağladı”, 3 kişi “bilgilendirici”, 2 kişi “öğrenileni test etme imkanı sağladı”, 2 kişi “konu iyi kavrandı”, 1 kişi “sıkıntı yok”, 1 kişi “uygulamalı öğrenme sağlandı”, 1 kişi “sınavdan yüksek not alındı” ve 1 kişi de “yazı yazdığımızda daha kalıcı” şeklinde ifade ederken; yetersiz kategoriler içerisinde 1 kişi yetersiz bulmuş fakat açıklama yapmamıştır. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır.

“Etkinlikler sırasında edinilen bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli midir?” sorusuna

KÖ5 “Oldu çünkü eğlenceli olunca daha iyi anlıyorum.” ifadesi yeterli kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Etkinlikler çok eğlenceliydi.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Yeterliydi çünkü öncelikli sınıflarda az çok öğrenmişim.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Oldu çünkü eğlenceli olunca daha iyi anlıyorum.

Görsel 26. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Eğlenceli olunca daha iyi anlıyorum." bu ifade, öğrencinin etkinliklerin eğlenceli bir şekilde tasarlandığını ve bu nedenle öğrenme sürecini daha keyifli hale getirdiğini belirtir. Eğlenerek öğrenme, motivasyonu artırabilir ve öğrenilen bilgilerin daha kalıcı hale gelmesine katkıda bulunabilir. Etkinliklerin, bilgilerin hafızada kalıcılığını artırdığını ifade ediyor. Bu, etkinliklerin öğrenme sürecindeki etkili bir rol oynadığını ve öğrencinin bilgileri uzun süre hatırlamasına yardımcı olduğunu gösterir. Etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmesi ve eğlenceli olması, öğrenme deneyimini daha etkili ve keyifli hale getirebilir. Aynı zamanda, aklında kalıcılığın arttığını belirtmek, etkinliklerin öğrenme hedeflerine ulaşmada başarılı olduğunu gösterir.

EÖ11 “Olmaz” ifadesi yetersiz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

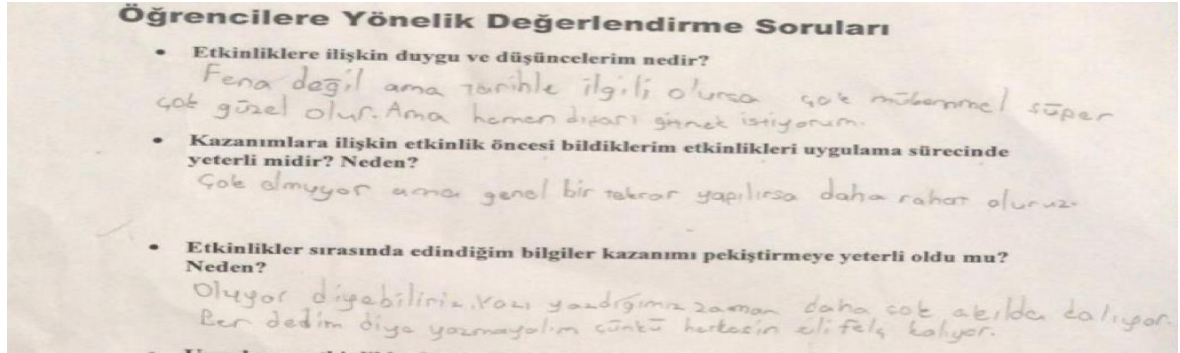
- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Güzel
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Ortalama
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Olmaz

Görsel 27. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Olmaz" bu ifade, öğrencinin etkinliklerin bilgi pekiştirmeye yeterli olmadığını düşündüğünü belirtmektedir. Öğrenci, edinilen bilgilerin yeterince güçlendirilmediği veya kalıcı hale getirilmediği düşüncesini ifade etmektedir. Cevapta neden belirtilmemiştir, bu

nedenle öğrencinin neden etkinliklerin yeterli olmadığını düşündüğünü anlamak zor. Öğrenciden daha fazla detay veya öneri almak, eksiklikleri belirlemek ve bu konuda geliştirmeler yapmak için yardımcı olabilir. Bu cevap, etkinliklerin bilgi pekiştirmeye yönelik olarak gözden geçirilmesi, güçlendirilmesi veya çeşitlendirilmesi gerektiğini işaret edebilir.

EÖ9 “Oluyor diyebiliriz. Yazı yazdığımız zaman daha çok akılda kalıyor. Ben dedim diye yazmayalım çünkü herkesin eli felç kalıyor.” ifadesi yeterli kategorisinde değerlendirilmiştir.

Görsel 28. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Oluyor diyebiliriz." bu ifade, öğrencinin etkinliklerin bilgi pekiştirmeye yönelik olarak genellikle etkili olduğunu düşündüğünü belirtmektedir. Bu, etkinliklerin öğrenmeye olumlu bir katkı sağladığını gösterir. "Yazı yazdığımız zaman daha çok akılda kalıyor." öğrenci, yazı yazmanın bilgileri daha iyi pekiştirdiğini ifade ediyor. Bu, öğrencinin kendi öğrenme tercihleri ve stratejileri hakkında bilgi veriyor. "Ben dedim diye yazmayalım çünkü herkesin eli felç kalıyor." öğrenci, mizahi bir ifadeyle konuya dikkat çekiyor. Ancak bu ifade, öğrencinin belki de bazı durumlarda yazmanın zor olabileceğini düşündüğünü gösteriyor. Yazma etkinlikleri gibi öğrenme stratejileri, öğrencilere öğrenilen bilgileri pekiştirmek ve hatırlamak konusunda yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrencinin mizahi ifadesi, etkinliklerin öğrenciler üzerinde nasıl bir etki bıraktığını anlamak açısından da önemlidir.

Tablo 9

En İlginç Etkinlik Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Kule Oyunu	Eğlenceli ve heyecanlı	2	9
		Hem oynadık hem öğrendik	2	
		Bazılarının etkinlik sonucu malubiyetinden memnun olmayıp ağlama durumu	2	
		Kulenin dikiliş amacını anlamadım	1	
		-	1	
		Dengeli ve anlamlı	1	
	Market Etkinliği	-	6	9
		Eğlenceli ve garip.	1	
		Abur cubur aldım.	1	
		Beklemiyordum.	1	
	Hepsi	Güzel ve İlginç	2	3
		Neden sosyal dersinde oyun oynuyoruz, diğer derslerde oynamıyoruz ?	1	
	Torba Oyunu	-	2	2
	Kutu Oyunu	Kutulara bir şey yazıp atmak	1	2
		-	1	
	-	Yok	2	2
	Hikaye Yazma Etkinliği	Beklemiyordum.	1	1

	Görüne Oyunu	Hiç yapılmamıştı	1	1
	Başka bir etkinlik (Hayvanat Bahçesi)	İçerisinde vaat edilen futbol sahası yoktu.	1	1

Tablo 10’ a göre öğrencilere uygulanan en ilginç gelen etkinlikler kutu oyunu, market etkinliği, kule oyunu, hikâye yazma etkinliği, torba oyunu, görüşme oyunu, hepsi, yok, başka bir etkinlik şeklinde dokuz kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Kutu oyunu kategorisi içerisinde 1 kişi kutu oyunu etkinliğini ilginç bulmuş fakat bir açıklama yapmamıştır. 1 kişi de “kutulara bir şeyler yazıp atmak” şeklinde ifade etmiştir. Market etkinliği kategorisinde 6 kişi market etkinliğini ilginç bulmuş fakat bir açıklama yapmamıştır. 1 kişi “eğlenceli ve garip”, 1 kişi “beklemiyordum” 1 kişi de “abur cubur aldım” şeklinde ifade etmiştir. Kule Oyunu kategorisinde 2 kişi “eğlenceli ve heyecanlı”, 2 kişi “hem oyun oynadık hem öğrendik”, 2 kişi de “etkinlik sonucu memnuniyetsizlikten doğan ağlama durumu” 1 kişi “kulenin dikiliş amacını anlamadım”, 1 kişi “dengeli ve anlamlı” şeklinde ifade etmiştir. 1 kişi kule oyununu ilginç bulmuş fakat bir açıklama yapmamıştır. 1 kişi hikâye yazma etkinliğini ilginç bulmuş ve “beklemiyordum” şeklinde ifade etmiştir. 2 kişi torba oyununu ilginç bulmuş fakat bir açıklama yapmamışlardır. 1 kişi görüşme oyununu ilginç bulmuş ve “hiç yapılmamıştı” şeklinde ifade etmiştir. 2 kişi etkinliklerde ilginç gelen bir şey olmadığından “yok” şeklinde ifade etmiştir. 2 kişi ise tüm etkinlikleri ilginç bulmuş hepsi kategorisinde “güzel ve ilginçti” aynı kategoride 1 kişi de “neden sosyal dersinde oyun oynuyoruz da diğer derslerde oynamıyoruz” şeklinde ifade etmiştir. 1 kişi başka bir dönemde yaptıkları başka bir etkinliği hatırlayarak hayvanat bahçesi etkinliğini ilginç bulduğunu söylemiştir. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır.

Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden? Sorusuna

KÖ4 “Dışarıda oynadığımız oyun ilgimi çekti çünkü hem oyun oynadık hem de konuyla ilgili şeyler öğrendik” ifadesi kule oyunu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Etkinlikler zevkliydi ve çok eğlenceliydi.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Yeterlidir. Öncesinde öğrendiklerim bana yardımcı oldu.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Evet, edindim. Markete gittiğimizde her şeyi öğrendim.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Dışarıda oynadığımız oyun ilgi çekti. Çünkü hem oyun oynadık hem de konuyla ilgili şeyler öğrendik.

Görsel 29. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Dışarıda oynadığımız oyun ilgimi çekti" öğrenci, dışarıda oynanan oyunun ilgisini çektiğini belirtiyor. Bu, etkinliğin öğrencinin dikkatini çektiğini ve onun için keyifli bir deneyim olduğunu gösterir. "Hem oyun oynadık hem de konuyla ilgili şeyler öğrendik" öğrenci, oyun oynarken aynı zamanda konuyla ilgili bilgiler öğrendiğini vurguluyor. Bu, etkinliğin eğlenceli olmasının yanı sıra öğrenmeye de katkı sağladığını gösterir. İfade, "kule oyunu" kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu, belirli bir oyun türünün öğrencinin ilgisini çektiğini ve onun için anlamlı bir etkinlik olduğunu gösterir. Öğrencilerin ilgisini çekmek ve öğrenmeyi eğlenceli hale getirmek için farklı stratejileri değerlendirmelerine yardımcı olabilir. Bu öğrencinin deneyimi, açık hava oyunlarının ve etkileşimli öğrenme yöntemlerinin öğrenciler arasında ilgi uyandırabileceğini gösteriyor.

EÖ14 “Bana ilginç birşey olmadı” ifadesi hepsi kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Severim, bence çok güzel.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Evet, yeterli olabilir.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Yeterli oldu, arkadaşlarım ve ben öğrendik.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Bana ilginç birşey olmadı.

Görsel 30. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Bana ilginç bir şey olmadı" bu ifade, öğrencinin uygulanan etkinliklerden hiçbirinin ilgisini çekmediğini ve onun için anlamsız olduğunu belirtmektedir. Cevapta neden belirtilmemiştir, bu nedenle öğrencinin neden hiçbir etkinliğin ilgisini çekmediği veya onu motive etmediği konusunda daha fazla bilgiye ihtiyaç vardır. Bu bilgi, etkinlikleri geliştirmek veya öğrencinin ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermek için kullanılabilir. Çünkü bu öğrencinin geri bildirimi, etkinliklerin öğrencilere hitap etmekte veya ilgilerini çekmekte başarısız olduğunu gösteriyor olabilir.

Tablo 10

Etkinlik Eleştiri Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Olumlu	Çok zevkli ve güzel	5	11
		Eğlenerek öğrenmek güzel	2	
		Aslı hoca varken iyi oldu, keşke daha çok gelse	2	
		-	2	
		-	-	
	-	-	11	11
	Olumsuz	Sonunda vaat edilen ödülün verilmemesi	3	9
		Soru-cevap şeklinde yapılsaydı daha iyi olurdu.	1	
		Adaletsiz bir oyundu	1	
		Sınıf kalabalıktı	1	
		Rekabet ve hırs duygusunu öne çıkardı	1	

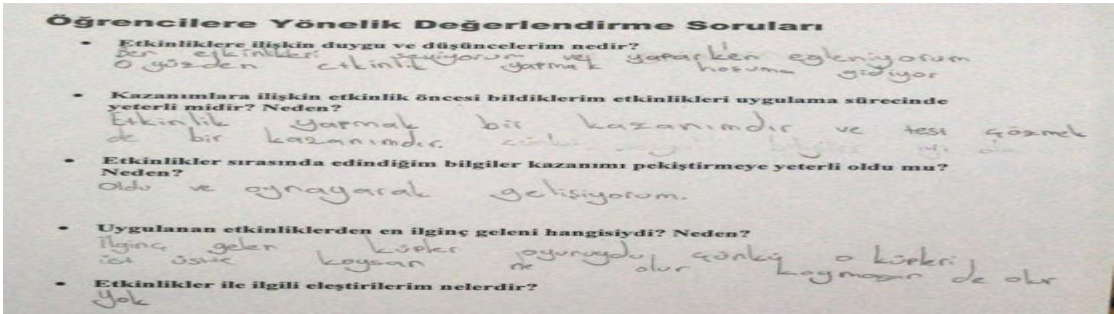
		Çok talep vardı	1	
		Sıkıcı	1	

Tablo 11'e göre uygulanan etkinliklere yönelik öğrencilerin eleştirilerini olumlu, olumsuz ve ve cevapsız bırakanlar olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Olumlu kategoriler içerisinde 5 kişi etkinlikleri “çok zevkli ve güzel”, 2 kişi “eğlenerek öğrenmek güzel”, 2 kişi “Aslı Hoca varken iyi oldu, keşke daha çok gelse” şeklinde ifade ederken; 2 kişi de etkinlikleri olumlu yönde değerlendirmiş fakat bir açıklama yapmamıştır. Olumsuz kategoriler içerisinde 3 kişi “sonunda vaat edilen ödülün verilmemesi”, 1 kişi “soru-cevap şeklinde yapılsa daha iyi olurdu” ve 1 kişi “adaletsiz bir oyun”, 1 kişi “sınıf kalabalık”, 1 kişi “rekabet ve hırs duygusunu öne çıkardı”, “çok talep vardı” ve 1 kişi de “sıkıcı” şeklinde ifade etmiştir. 11 kişi de etkinliklerde eleştirecek bir şey bulamamıştır.

Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır. Bazı söylemler her iki kategoride de değerlendirilmiştir.

Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir? Sorusuna

KÖ14 “Yok” ifadesiyle etkinliklerde eleştirmemiştir.

Görsel 31. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Yok" öğrenci, etkinliklerle ilgili geribildirimde bulunmamıştır. Cevap oldukça kısa ve geneldir, bu nedenle öğrencinin ne tür etkinliklerden bahsettiği veya neden herhangi bir eleştiri yapmadığı konusunda daha fazla ayrıntıya ihtiyaç duyulabilir.

EÖ7 "Markete gittiğimizde maşallah herkez saldırdı sanırdın covid-19 var da stoklar biticek." İfadesi olumsuz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
iyidir ama çok zahmetli ya bile de k/c buna ya --
Etkinlik değil meydan savaşı mübarek
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Yeterliydi ama arkadaşlarım sağ olsun sosyalde soldurdu
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
İvanlık yeterliydi, yani sıkıntı yok
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
En son bir yaptığımız etkinlikleri kalmak en güzeldi.
ama bir kaç arkadaş gözünden -- ama en güzel baya
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Markete gittiğimizde maşallah herkez saldırdı
Sanırsan covid-19 var da stoklar biticek

Görsel 32. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

Öğrencinin verdiği cevap, etkinliklerle ilgili bir eleştiri içermiyor gibi görünüyor; bunun yerine, bir alışveriş deneyimine dair bir anıyı paylaşıyor. İfade, öğrencinin bir market ziyareti sırasında yaşadığı yoğunluktan bahsediyor ve bu durumu bir eleştiri olarak değil, bir gözlem veya anı olarak sunuyor. Ancak, sorunun içeriği ve beklentinin etkinliklerle ilgili eleştirilere yönelik olduğu düşünülürse, öğrencinin bu alışveriş deneyimiyle ilgili yorumu doğrudan etkinliklere dair olumsuz bir eleştiri içermemektedir denilebilir.

Tablo 12

Etkinliklerin Uygulanmamış Olma Durumu Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Olumlu	Ders sıkıcı olurdu	6	29
		Öğrendiklerimi pekiştiremezdim	5	
		Üzülürdüm	4	
		Dersi sevdirdi	3	
		Yazılıdan düşük alırdım	2	
		Bilgiler unutulabilirdi	2	
		Eğlenemezdik	2	
		Kötü olurdu	2	
		Büyük kayıp çok faydalandım	1	
		Rahat anlaşıldı	1	
		Ceset torbası	1	
	Olumsuz	Değişen bir şey olmazdı	1	1

Tablo 12’ye göre uygulanan etkinliklerin uygulanmamış olmasına yönelik öğrencilerin olumlu ve olumsuz iki kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Olumlu kategoriler içerisinde 6 kişi “ders sıkıcı olurdu”, 5 kişi “öğrendiklerimi pekiştiremezdim”, 4 kişi “üzülürdüm” , 3 kişi “dersi sevdirdi” 2 kişi “yazılıdan düşük alırdım”, 2 kişi “ kötü olurdu”, 2 kişi “bilgiler unutulabilirdi”, 2 kişi “eğlenemezdik”, 1 kişi “büyük kayıp çok faydalandım” , 1 kişi “ rahat anlaşıldı”, 1 kişi “ceset torbası” şeklinde ifade ederken; olumsuz kategoriler içerisinde 1 kişi “değişen bir şey olmazdı.” şeklinde ifade etmiştir. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır.

Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...Sorusuna

KÖ3 “Kötü olurdu. Eğlenemezdik” ifadesi olumlu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Eğlenceli ama "Geometri Kulübü" oyununda aldığım zevk ve heyecan için.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Evet. Çünkü iyi eğitti ve unuttu.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Evet. Çünkü geometri kulübündeki zorlukları öğrendiklerimi pekiştirdi.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Geometri kulübündeki Çarkı hayranı serisi ve eğlenceliydi.
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Geometri kulübündeki bu kazanımlık ve halleden yapıp ilereye geçemeli. Çok sıkı bir düzeniydi.
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
Kötü olurdu. Eğlenceliydi.

Görsel 33. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Kötü olurdu. Eğlenceliydik" bu ifade, öğrencinin etkinliklerin yapılmamış olması durumunda olumsuz bir sonuç beklediğini ve etkinliklerin eğlenceli olduğunu düşündüğünü gösteriyor. Öğrenci, etkinliklerin eğlenceli olduğunu ve bu sayede keyif aldıklarını belirtiyor. Bu, etkinliklerin öğrencilere pozitif bir deneyim sağladığını ve olumlu bir etki yarattığını gösterir. Eğlenceli ve öğretici etkinlikler, öğrencilerin öğrenme deneyimini geliştirebilir ve motivasyonlarını artırabilir.

EÖ16 "Bir şey olmazdı" ifadesi olumlu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Güzel
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Evet
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Evet
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Çarkı ve Bana?
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Bir şey yapamadık
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
Bir şey olmazdı.

Görsel 34. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Bir şey olmazdı" bu ifade, öğrencinin etkinliklerin yapılmamış olmasının genel olarak olumlu bir etki yaratmayacağını düşündüğünü gösteriyor. Cevap oldukça kısa olduğu için, öğrencinin neden bu şekilde düşündüğü konusunda daha fazla ayrıntıya ihtiyaç duyulabilir.

Tablo 11

Etkinliklerin Beklentiyi Karşılama Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	-	-	2	2
	Olumlu	- Beklentimin fazlası oldu İyiydi Beklediğimden daha eğlenceli Hem öğretici hem eğlendirici Güzel vakit geçirdim Heyecanlı ve mutlu etti %95	8 6 6 2 2 1 1 1	27
	Olumsuz	İftara gidemedim üzüldüm Beklentimi karşılamıyor Beklentim yoktu	1 1 1	3

Tablo 13'e göre uygulanan etkinliklerin öğrencilerdeki beklentileri karşılamaya yönelik olumlu, olumsuz ve ve cevapsız bırakanlar olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Olumlu kategoriler içerisinde 8 kişi etkinlikleri olumlu yönde değerlendirmiş fakat bir açıklama yapmamıştır. 6 kişi "beklentimin fazlası oldu", 6 kişi "iyiydi", 2 kişi "hem öğretici hem eğlendirici", 2 kişi "beklediğimden daha eğlenceli", 1 kişi "güzel vakit geçirdim", 1 kişi "heyecanlı ve mutlu etti", 1 kişi "%95", şeklinde ifade ederken; Olumsuz kategoriler içerisinde 1 kişi "iftara gidemedim üzüldüm", 1 kişi "beklentimi karşılamıyor" ve 1 kişi "beklentim yoktu" şeklinde ifade etmiştir. 2 kişi de soruya cevap vermemiştir. Sınıfta bulunan 30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır. Bazı söylemler her iki kategoride de değerlendirilmiştir.

Etkinliklerin beklentinizi karşılama durumu nedir? Sorusuna

KÖ8 “Evet karşıladı” ifadesi olumlu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Öğrenmeyi eğlenceli kılan etkinlikler.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Evet yeterli oldu.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Evet oldu. Etkinliklerle bilgiler aklımda daha fazla yattı.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Bütün oyunlar güzel ve ilginçti.
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Eleştirim yok çünkü hepisi güzeldi.
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
Üzülürdüm.
- Etkinliklerin beklentilerinizi karşılama durumunuzu değerlendiriniz.
Evet karşıladı.

Görsel 35. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"Evet karşıladı" bu ifade, öğrencinin etkinliklerden memnun olduğunu ve beklentilerinin karşılandığını belirtiyor. Bu, öğrencinin etkinlikleri olumlu bir şekilde değerlendirdiğini gösterir. Verilen cevap oldukça kısa olduğu için, öğrencinin hangi özelliklerin veya etkinliklerin beklentilerini karşıladığı konusunda daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulabilir.

EÖ9 “Şimdi açık konuşayım. Tam karşılanmıyor. Ama son günlerde iyi gidiyor.” İfadesi hem olumlu hem de olumsuz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Fena değil ama zorla ilgili olursa çok mükemmel süper çok güzel olur. Ama hemen dışarı çıkarak istiyorum.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Çok olmuyor ama genel bir tekrar yapılırsa daha rahat oluruz.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Olmuyor diyebilirsiniz. Yeni yansıma zaman daha çok şekilde geliyor. Ben dedim öyle yazmamam statü herkesin elifale kalıyor.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Şu an aklıma ne gelen etkinlik hayranat bahçesine sınırsızla, o olabilir. Nedeni ise rengarenk ama bize futbol sahası olduğunu söylüyorlardı.
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Bazıları sıkıcı oluyor çünkü gereği sayılar olmuyor.
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
Çok bir şey değişmezdi ama çok farklılık.
- Etkinliklerin beklentilerinizi karşılama durumunuzu değerlendiriniz.
Şimdi açık konuşayım. Tam karşılanmıyor. Ama son günlerde iyi gidiyor.

Görsel 36. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

Öğrencinin "Etkinliklerin beklentinizi karşılama durumu nedir?" sorusuna verdiği cevapta, öğrenci açık ve dürüst bir dil kullanarak beklentilerinin tam anlamıyla karşılanmadığını ifade etmiştir. Ancak, olumlu bir nokta olarak "son günlerde iyi gidiyor" ifadesini eklemiştir. Bu ifade, öğrencinin başlangıçta beklentilerini karşılayamadığı bir dönemden geçmiş olabileceğini, ancak daha sonraki bir zamanda durumun olumlu bir yönde değiştiğini

göstermektedir. Öğrencinin değerlendirmesi, etkinliklerin başlangıçta belki istediği kadar etkili olmadığını, ancak daha sonra olumlu bir yönde geliştiğini gösteriyor olabilir.

Tablo 12

İlave Eklenecekler Tablosu

TEMA	ALT TEMA	SÖYLEM	f	TOPLAM
Ekonomik Faaliyetler	Yok	-	17	17
	Olumlu	Aslı Hoca iyiki bizim sınıfa geldi, keşke yeniden gelse	4	11
		Etkinliklerin öğrenmeye faydası çok büyük	2	
		Teşekkür	2	
		Hem öğretici, hem eğlendirici	1	
		Yeterli olmuş	1	
		Ders işlemekten çok gezdik	1	
	Olumsuz	İftar ödülü gerçekleşsin	3	3

Tablo 14'e göre uygulanan etkinliklere ilave öğrencilerin olumlu, olumsuz ve yok veya cevapsız bırakanlar olmak üzere üç kategoride yoğunlaştığı görülmektedir. Olumlu kategoriler içerisinde 4 kişi "Aslı Hoca iyiki bizim sınıfa geldi, keşke yeniden gelse", 2 kişi "teşekkür", 2 kişi "etkinliklerin öğrenmeye faydası çok büyük", 1 kişi "hem öğretici hem eğlendirici", 1 kişi "yeterli olmuş", 1 kişi "ders işlemekten çok gezdik" şeklinde ifade ederken; 17 kişi de soruyu ya boş bırakmış ya da yok şeklinde değerlendirmiştir. Olumsuz kategoriler içerisinde 3 kişi "iftar ödülü gerçekleşsin" şeklinde ifade etmiştir. Sınıfta bulunan

30 öğrencinin tamamı katılım sağlamıştır. Bazı söylemler her iki kategoride de değerlendirilmiştir.

İlave etmek istediklerim... Bölümüne

KÖ9 “Bu etkinlikler hem eğlenceli hem de öğretici” İfadesi olumlu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
Çok güzel etkinlikler yaptık. Bu çok hoşuma gitti.
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Bence yeterli. Her zaman gündüğünce sağlarız.
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Bence yeterli.
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
Marşlar gitmenle çok ilginçti.
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Elaştirim yok.
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı..Bilgilerim ne pekiştirilirdi?
- Etkinliklerin beklentilerinizi karşılama durumunuzu değerlendiriniz.
Bence yeter güzel 😊
- İlave etmek istediklerim...Bu etkinlikler hem eğlenceli hem de öğretici.

Görsel 37. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kağıdı

"Bu etkinlikler hem eğlenceli hem de öğretici" bu ifade, öğrencinin etkinlikleri olumlu bir şekilde değerlendirdiğini gösteriyor. Etkinliklerin öğrenci için hem eğlenceli hem de öğretici olması, etkinliklerin amacına ulaştığını gösterir. Etkinliklerin hem eğlenceli hem de öğretici olması, öğrencinin deneyimini dengeli ve tatmin edici kılar.

EÖ7 “İlave etmek istediğim bişey yok ders işlemekten çok gezdik zaten...” İfadesi olumsuz kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
İyidir yani ama çok zahmetli ya bile de hiç bune ya...
Erkinlik değil meydan savaşı mübarek
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
Yeterlidir ama arkadaşlarım sağ olsun sosyalde soldurde
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
Şuanlık yeterlidir, yani sıkıntı yok
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
En soner yaptığımız etkinlikler kaldırmak en güzeliydi.
ama bir kaç arkadaş gözünden... ana en güzel bugula
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
Markeze gittiğimizde mağallak herkez saldırdı
Sanırsan covid-19 var da stoklar bitizcek...
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
Valla Sosyal dersinden öğreniriz...
- Etkinliklerin beklentilerinizi karşılama durumunuzu değerlendiriniz.
B: beklentin yoktu zaten kendi kendine ne olacağını artırmış
- İlave etmek istediklerim...
İlave etmek istediğim birşey yok ders işlenmekten çok
gezdik zaten...

Biraz kötü yazdığım için özür dilerim
(Okuyamadığınızı görürseniz daha iyi.)

Görsel 38. Değerlendirme Sorusu Örnek Cevap Kâğıdı

"İlave etmek istediğim bir şey yok, ders işlemekten çok gezdik zaten..." bu ifade, öğrencinin etkinliklerle ilgili olumsuz bir görüş belirttiğini ve daha fazla ders işlenmesi gerektiğini düşündüğünü gösteriyor. Öğrenci, ders işleme ve gezme dengesini olumsuz bir şekilde değerlendiriyor. Bu, öğrencinin ders işleme aktivitelerinden daha fazla geziye odaklanılmasını istediğini belirtiyor. Cevap oldukça kısa olduğu için, öğrencinin neden bu şekilde hissettiğini anlamak için daha fazla ayrıntıya ihtiyaç duyulabilir. Öğrencinin neden daha fazla ders işleme ihtiyaç duyduğunu veya gezilere karşı olumsuz bir tutum sergilediği anlaşılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve tartışma

Önceki bölümde araştırmanın bulguları paylaşılmıştır. Bu bölümde ise elde edilen sonuçlar, literatürdeki diğer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılarak tartışılacak ve önerilerde bulunulacaktır.

Bu araştırmada SBDÖP’nda yer alan ekonomi okuryazarlık becerisi 5.sınıf sosyal bilgiler dersi öğrencilerine “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yer alan kazanımlar doğrultusunda ekonomik okuryazarlık becerisini eğitsel oyunlar aracılığı ile kazandırması açısından öğretme-öğrenme süreçlerindeki verimliliğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından tasarlanan ve uygulanan eğitim etkinlikleri, eğitsel oyun ve etkinlikte ekonomik okuryazarlık becerisine ilişkin elde edilen sonuçlara başlıklar altında yer verilmiştir. Tasarlanan ve uygulanan birçok eğitsel oyun, etkinlikler sonucunda ise öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı becerilerini, ekonomik faaliyetler, ekonomik faaliyet bölgeleri, bölgelere göre meslek seçimleri, ekonomik faaliyetlerin sosyal hayata etkisi, bilinçli tüketici, ülkemizde ekonomik faaliyeti etkileyen faktörler vb. ile ilgili etkinlikleri değerlendirdikleri görülmektedir. Araştırmada ekonomi okuryazarlığına yönelik eğitsel oyunların, öğrencilerin ekonomik okuryazarlık becerilerini değerlendirmelerinde ve öğrenmelerinde etkili olduğu gözlemlenmiştir. Karabacak (1996), sosyal bilgiler derslerinde eğitsel oyunlarla desteklenen öğrencilerin bilgi ve kavrama düzeylerinin, eğitsel oyunlarla desteklenmeyen öğrenci grubuna göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Bu durum, bu araştırmadan elde edilen sonucu da destekler niteliktedir.

Eğitsel oyunlar ve etkinlikler, derse olan ilgiyi artırarak öğrencilerin sıkılmalarını engeller. Araştırmaya katılan öğrenciler, eğitsel oyunlarla düzenlenen etkinliklerin eğlenceli olduğunu ve ders sırasında sıkılmadıklarını belirtmişlerdir. Can (2017) araştırmasında, öğrencilerin eğitsel oyunların eğlenceli olduğunu ve dersleri sıkıcılıktan uzaklaştırdığını ifade ettiklerini belirtmiştir. Nur (2019) ise düzenlenen eğitsel oyunların öğrenciler tarafından keyifli, yaratıcı ve başarılı olarak değerlendirildiğini vurgulamıştır. Bir diğer araştırmada, Özbal (2009) eğitsel oyunlarla yapılan öğretimin geleneksel öğretimden daha

etkili olduğunu gösteren sonuçlara ulaşmıştır. Sonuçlar, bu araştırmadan elde edilen sonucu da destekler niteliktedir.

Eylem süreci boyunca gerçekleştirilen eğitsel oyunlar sayesinde ekonomik faaliyetler, ekonomik faaliyet bölgeleri, bölgelere göre meslek seçimleri, ekonomik faaliyetlerin sosyal yaşama etkisi, bilinçli tüketici, ülkemizdeki ekonomik faaliyetleri etkileyen unsurlara ilişkin örneklerde çeşitli yanıtlar ve kalite açısından ilerlemeler gözlemlenmiştir. Öğrencilerin görüşlerine dayanarak elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerde ekonomik okuryazarlık becerilerinin geliştiği belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, eğitsel oyunlar kullanılarak yapılan sosyal bilgi öğretiminin, ekonomik okuryazarlığın algılarındaki ilerlemeye katkı sonuçları anlaşılmıştır.

Uygulama sürecinde eğitimsel oyunlarla desteklenerek yapılan etkinliklerin, ekonomi okuryazarlığı becerisinin geliştiği belirlenmiştir. Eylem sürecinin devamında ekonomi okuryazarlığına ilişkin düzey düzey düzeyde iken, eylem süreci sonrasında bu düzeyde uygulamanın yükselişe geçtiği var olmuştur. Başka bir deyişle sınıfın tamamı etkinliklerin uygulanmamış olma durumunda öğrendiklerinin pekiştiremeyeceğini, yazılıdan düşük alacağını, bilgilerin unutulabileceğini, dersin sıkıcı olacağını vb. durumlardan söz etmişlerdir. Etkinliklerin sonrasında uygulanan etkinlikler için yeterlilik tablosunda sınıfın genelinin eğlenerek öğrettiğini, etkinliklerin öğrendiklerini test etme imkânı sağladıklarını, konunun iyi kavrandığını, uygulamalı öğrenme sağladığını ve sınavda daha yüksek not alındığını vb. sonuçlarına varılmıştır. Karamustafaoğlu ve Kaya (2013) araştırmasında, düzenlenen oyun ve etkinliklerin ders konularının anlaşılmasında ve yeni bilgilerin edinilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu, bu araştırmadan elde edilen sonuçları da destekler niteliktedir.

Eğitsel oyunların beceri kazandırmadaki katkısının incelendiği bu çalışmada, eğitsel somut etkinlik planlarının sunulması, soyut düzeydeki becerilerin kazandırılmasını kolaylaştırmıştır.

Eğitsel oyunların bir eğitim aracı olarak kullanılması sonucunda, insanların eğlenerek öğrenmesi, derse olan ilgilerinin artması ve kalıcı öğrenmenin faaliyet gösterdiği ortaya çıkmıştır. Altınbulak, Emir ve Avcı (2006) çalışmasında, sosyal bilgiler derinlemesine öğrenilmiş oyunların kullanımının kalıcılığı üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Eğitsel oyunları ile yoğunlaştırılmış öğretimlerin, birden fazla duyu organını harekete

geçirerek daha kalıcı öğrenmelerine zemin hazırladıkları ve öğrenme süreçlerinin daha etkin olduğu belirlendi. Bu durum, bu yapısal değişkenlerin yapısındadır.

Eğitsel oyunları, ülkelerin akademik başarılarına ve bilgilerin kalıcılığının etkisi olduğu gibi motor gelişiminin kazanılmasında da önemli bir yere sahiptir. Koç (2017) çalışmasında, eğitsel oyunların motor becerilerindeki kazanımındaki süreleri incelemiş ve uygulanan eğitimsel oyunların temel motor gelişimindeki olumlu sıcaklık tespitleri vardır. Genel olarak, eğitilen oyunların bilgi, beceri ve değer kazandırmada olumlu etkileri görülmektedir. Sonuçlar, bu programların bulgularını da içeren niteliktedir.

Sonuç olarak, eğitsel oyunlarla yoğunlaştırılan öğretimin öğrencilerin ekonomi okuryazarlığı becerilerini geliştirmede olumlu katkısı olduğu ve bu beceriyi günlük hayatta sergiledikleri süreç içerisinde yapılan etkinliklerde görülmüştür.

1.Etkinliklere yönelik sonuç ve tartışma

a) Kutu oyunu

Etkinliklerin uygulanmasından önce öğrenciler derste hazır hale getirilmiştir. Uygulanan ilk eğitsel oyunla öğrencilerin ekonomik faaliyetlere ilişkin çağrışımlarını anlamaya yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre, öğrencilerin verdiği cevapların sekiz farklı kategoriye yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. En dikkat çekici bulgu ise öğrencilerin çoğunluğunun "turizm" kategorisini tercih etmiş olmasıdır; bu kategori 26 katılımcı tarafından seçilmiştir. Öte yandan, "ormancılık" kategorisinin sadece 3 katılımcı tarafından tercih edilmiş olması dikkat çekicidir. Bu durumun çeşitli nedenlere dayanabileceği düşünülmektedir. Yaşadıkları bölgede turizmin ekonomiye daha fazla katkı sağladığına inanan öğrenciler, bu faaliyeti daha önemli ve dikkat çekici bulabilirler. Turizm, genellikle medya ve tanıtım aracılığıyla daha fazla vurgu alır. Öğrenciler, turizmle ilgili daha fazla bilgiye maruz kalmış olabilirler. Yani öğrenciler arasında genel olarak turizm konusunda daha fazla bilgi sahibi olma eğiliminde olabilirler. Turizm, birçok kişi için daha somut ve tanıdık bir kavram olabilir. Veya öğrencilerin bireysel deneyimleri ve aile geçmişleri, turizme yönelik bir ilgi oluşturmuş olabilir. Belki de birçoğu tatil ve seyahat konusunda olumlu deneyimlere sahip olabilirler. Birçoğunun aynı kategoriye yönelmiş olmaları ve hemen hemen aynı söylemlerde bulunmaları “ekonomi okuryazarlığı” becerisine henüz yeterli olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin Hayat Bilgisi ve Matematik derslerinden

edindikleri bu beceriye sahip olmaları beklenmektedir. Araştırmanın sonucu Sarıgül'ün (2014) çalışmasındaki “üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşüktür.” sonucuyla, Barmaki (2015) tarafından yapılan çalışmada "üniversitenin ekonomik okuryazarlık düzeyindeki sonuç düşüğe yakındır" sonucuyla, Çam ve Barut (2015) tarafından elde edilen "üniversitenin finansal okuryazarı değildir" sonucuyla son olarak, Er ve Taylan (2017) tarafından yapılan çalışmada "lise süreçlerinin gelişmelerine ilgilerinin az olduğu ve temel finansal operasyon hakkında yeterli güçlere sahip olabileceği" sonuçlarıyla örtüşmektedir. Genel bir sonuç olarak bu bulgular, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere yönelik algılarını anlamak ve öğretim materyallerini bu algılara göre düzenlemek açısından önemli bir katkı sunmaktadır.

b) Bölgelere göre meslekler

Bu eğitsel oyunda öğrencilerin farklı bölgelere göre meslek tercihlerini belirlemeye yönelik yapılan etkinlik sonuçlarını incelenmektedir. Bulgular, öğrencilerin genel olarak yaşadıkları bölgeye odaklandıklarını ve meslek tercihlerini çoğunlukla bu bağlamda değerlendirdiklerini göstermektedir. Özellikle "Marmara" bölgesi, öğrenciler arasında en fazla tercih edilen bölge olmuştur, bu da öğrencilerin meslek tercihlerinde yaşadıkları yerel çevrenin etkili olduğunu göstermektedir. "Turizm" kategorisinin en fazla tercih edilen meslek grubu olması, öğrencilerin turistik bölgelere duydukları ilgiyi yansıtmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin genellikle kendi konfor alanlarından çıkmak istemedikleri ve bilindik bölgelerde iş imkanları aradıkları görülmüştür. Bu eğitsel oyunda öne çıkan diğer bir bulgu, öğrencilerin verilen cevapların doğruluğu veya yanlışlığı üzerinde çok fazla durmamış olmalarıdır. Bu durum, öğrencilerin daha çok kendi bakış açıları ve deneyimleri üzerinden meslek tercihlerini değerlendirdiklerini göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin tercih ettikleri bölgeleri belirlerken duygusal ve kişisel bağlarının önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Meslek seçimlerinin, bireyin kendi kimliği, ailevi durumu ve konfor alanlarıyla sıkı bir bağ içinde olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmanın sonuçları, Turan ve Kayıkcı'nın (2019) araştırmasına paralel olarak, “lise son sınıflarda kariyer seçiminin etkili olan unsurları arasında kişisel tercihler, aile, arkadaşlar, yakın çevre (komşular, akrabalar), okul ve çalışanlar (rehberlik servisi) ile medya ve sosyal medyanın etkileri bulunmaktadır” şeklinde ortaya konmuştur. Genel sonuç olarak bu bulgular, öğrencilerin meslek tercihlerini anlama ve rehberlik hizmetlerini daha etkili bir şekilde sunma konusunda eğitimciler ve rehberlik uzmanları için önemli ipuçları sunmaktadır.

c) Ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal yaşamına etkisi

Bu eğitici etkinlik, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere bağlı olarak yaşanan değişimlere yönelik algılarını ve bu değişimlerin meslek grupları üzerindeki etkilerini incelemektedir. Bulgular, öğrencilerin genel olarak turizm, hizmet, ticaret gibi ekonomik faaliyetlere odaklandığını ve bu faaliyetlerin birbirleriyle sık sık etkileşim içinde olduğunu göstermektedir. Özellikle "Turizm-Hizmet-Ticaret" kategorisi, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere dair algılarında önemli bir yer tutmaktadır. Etkinlik sonuçlarına göre, öğrenciler Kartepe'deki ekonomik değişimleri genellikle turizm, ticaret ve madencilik faaliyetleri üzerinden değerlendirmişlerdir. Turizmin gelişimi, bölgede konaklama, yeme-içme sektörleri ve ulaşım alanında meslek gruplarını etkilemiştir. Ayrıca, ticaretin canlanması ve madencilik faaliyetlerinin artışı da belirli meslek gruplarını etkilemiş ve yeni iş fırsatları yaratmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplar, genellikle birbirine benzer olup, etkinlik sırasında kendi hikayelerini oluştururken farklılıklarını yansıttıkları gözlemlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin genel olarak birbirlerinden etkilendiklerini ve kendi bakış açılarından yola çıkarak ekonomik faaliyetlere dair düşüncelerini oluşturduklarını göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışma, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere bağlı olarak yaşanan değişimlere dair algılarını ve bu değişimlerin meslek grupları üzerindeki etkilerini anlamak adına katkı sunmuştur. Bu bulgular, rehberlik hizmetleri ve eğitim programlarının öğrencilere ekonomik faaliyetlerin sosyal yaşamlarına etkilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir ve meslek seçimleri konusunda öğrencilere daha etkili rehberlik sunulmasına katkı sağlayabilir. Araştırmanın sonucu Turan ve Kayıkçı (2019)'nın çalışmalarına göre, “çağdaş eğitimin bir parçası olarak mesleki faaliyet faaliyetleri içeren PDR hizmetleri boyunca onların ve sanayilerinin keşiflerini; kapasiteleri, ilgileri, ayrıntıları, değerleri ve kişilik özelliklerinin meslek seçimlerinde bulunmalarını, mesleğe hazırlanmalarını, Aynı şekilde, Toy'un (2012) çalışmasında da “ortaöğretimin ekonomiyle ilgili konuları içermesini amaçladığını ve bu kişilerin yaşadıkları için öğrenci görüşlerine başvurulduğuyla ortaya çıkmaktadır.” 122 kişi ile gerçekleştirilen araştırma sonucu, ortaöğretimde meslekler ve temel ekonomi kavramlarını tanıma, tasarruflu olma, tüketim bilinci kazanma ve üretkenlik gibi bazı değerler ve dağılımları yeterli düzeyde kazandırdığı çalışma, sonucuyla örtüşmektedir.

d) Hikâye yazma etkinliği

Bu eğitici hikâye etkinliği, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere dair algılarını ve bu faaliyetlerin sosyal yaşantıları üzerindeki etkilerini anlamak adına değerli bir deneyim sunmaktadır. Katılımcıların olumlu ve olumsuz kategorilerde yoğunlaşan hikayeleri, ekonomik faaliyetlerin çok yönlülüğünü yansıtmaktadır. Bulgular, öğrencilerin genel olarak turizm, hizmet, hayvancılık ve tarım gibi ekonomik faaliyetlere odaklandığını, bu faaliyetlerin hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olduğunu göstermektedir. Turizm, hayvancılık, tarım ve hizmet gibi çeşitli ekonomik faaliyetlerin değerlendirildiği bu hikayeler, her bir sektörün bireylerin günlük yaşamlarına farklı şekillerde etki edebileceğini göstermektedir. Olumlu kategoride yer alan hikayeler, yerel üretimin önemini vurgularken, olumsuz kategorideki hikayeler ise bazı sektörlerdeki zorlukları ve ekonomik belirsizlikleri ortaya koymaktadır. Hayvancılık ve tarımın olumlu etkileri, yerel üretimin önemini vurgulayarak tüketicilere doğal ve kaliteli ürünler sunma potansiyelini ortaya koymaktadır. Ancak, çiftçilik mesleğinin zorluğu ve belirsizlikleri, aile yaşantısını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu durumlar, ekonomik faaliyetlerin sadece ekonomik boyutta değer, aynı zamanda sosyal ve kültürel boyutlarda da değerlendirilmesi gerekliliğini göstermektedir. Turizm ve hizmet sektörlerindeki olumlu ve olumsuz etkiler, bireyler arasındaki sosyal bağların güçlendirilmesinden aile birliğinin zayıflamasına kadar geniş bir yelpazede gözlemlenmiştir. Özellikle yakın dönemde yaşanan salgın hastalığın etkisiyle hizmet sektöründe çalışanların yaşadığı zorluklar, sosyal yaşamın ve ekonominin birbirine nasıl entegre olduğunu gösteren çarpıcı bir örnektir. Sağlık çalışanlarından, çiftçilere; turizm sektöründen, aile bireyleri arasındaki iletişimi etkileyen durumlara kadar geniş bir yelpazede değerlendirilen hikâyeler, ekonomik faaliyetlerin toplumun farklı kesimleri üzerindeki etkilerini gözler önüne sermektedir. Sonuç olarak, bu eğitsel etkinlik, öğrencilerin gözünden ekonomik faaliyetlerin sosyal yaşama etkilerini anlama amacını taşımaktadır. Bu bağlamda, bu hikâye etkinliği, öğrencilerin ekonomik faaliyetlere dair duyarlılıklarını artırmak, sosyal yaşamın karmaşıklığını anlamalarına katkıda bulunmak ve gelecekteki meslek seçimleri konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olmak adına önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Razon (1983, s.24-25) çalışmasına göre, İlkel toplumlarda meslek seçimi, günümüzde olduğu kadar güç bir iş değerildi, çünkü cinsiyet, mensup olunan aile, klan veya sosyal sınıf, bireyin mesleğini belirleyen faktörlerdi. Günümüzde meslek seçiminin çoğunlukla bilinçli bir şekilde yapılmadığı, hatta gelişigüzel yapıldığı pek çek dış etmenin de bireyin bir

mesleğe atılmasında etkili olduğu görülmektedir. Her insan, yaşının belirli dönemlerinde geleceğe yönelik planlar, projeler yapar, hangi mesleklerin kendisine uygun olacağını düşünür. Bazı insanlar küçük yaştan itibaren ne olmak istediklerini, hangi alanda çalışmayı arzu ettiklerini belirtirler. Aile veya çevre koşullarının, bu bireylerin meslek seçimini etkiledikleri görülür.

Araştırma sonucu Uyguç'un çalışmasından çıkan sonuca (2003) göre, değer sistemlerindeki farklılıkları bilmek toplumun sosyal ve aile yapısının anlaşılmasını sağlar. Asıl önemlisi, bireylerin ihtiyaçlarını, beklentilerini ve algılamalarını anlamamıza ve böylelikle bireyler arası iletişimin etkinliğinin sağlanmasına yardımcı olur. Bu bakımdan, bu konuda bilgi sahibi olmak, özellikle, bireyleri yetiştirme ve yönlendirme görevi üstlenmiş kişiler, örneğin, ailede ebeveynler, okulda öğretmenler yani eğitimciler, çalışma hayatında ise yöneticiler, açısından büyük önem taşımaktadır. Zevki değerlere (heyecanlı bir yaşam, mutluluk, olgun sevgi, rahat bir yaşam, zevk, bağımsız) verilen önem derecesinde gelir düzeyinin etkili olması ve gelir düzeyi yüksek öğrencilerin bu değerlere, diğerlerine göre, öncelik vermeleri anlamlı ve tutarlı bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Zira, bu değerlere uygun tavır ve davranışlar sergileyebilmek ekonomik koşullar ile (para ve zenginlik) yakından ilgilidir. Bu sonuç, ayrıca, bireysel değer önceliklerinde, ekonomik zenginliğin (bireysel ve toplumsal düzeyde) etkili olabileceğini göstermesi bakımından önemlidir.

e) Market alışverişi etkinliği

Bu eğitsel oyun, öğrencilere alışveriş süreçlerini dramatize etme ve çeşitli alışveriş davranışlarını gözlemleme fırsatı sağlayarak "ekonomik okuryazarlık" becerisine sahip tüketici davranışlarını anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, öğrencilerin alışveriş öncesi, sırası ve sonrasında sergiledikleri davranışların çeşitli kategorilere yoğunlaştığını göstermektedir. Bu sonuçlardan dikkat çekilecek nokta; istek ve ihtiyaçları ayırt ederek, ikisi arasında bilinçli tüketici tercihlerinde bulunan öğrencilerden, alışveriş öncesinde 32 kişi alışveriş hazırlığı yaparken, alışveriş sırasında 107 çeşitli davranışlar sergilemiş ve alışveriş sonrasında 15 kişi gereken davranışları yerine getirmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrenciler arasında "Son kullanma tarihine dikkat etme," "gramajına bakma," "alışveriş listesi hazırlama," ve "alışveriş çantası kullanma" gibi bilinçli tüketici davranışları gözlemlenmiştir. Özellikle, öğrencilerin sağlıklı tüketim alışkanlıkları oluşturmak adına "son kullanma tarihine dikkat etme" ve ekonomik alışveriş yapma konusundaki deneyim

gösteren "gramajına bakma" davranışları dikkat çekici bulunmuştur. Ayrıca, alışveriş listesi hazırlama ve alışveriş çantası kullanma gibi davranışlar, öğrencilerin planlı ve çevre dostu alışveriş yaklaşımlarını yansıtmıştır. Bu çalışma, Çarıkçı'nın (2019) araştırmasında "ilkokullarda dördüncü sınıflarda para, fiyat ve bütçe kavramlarını duymuş olmalarına rağmen süreklilik hakkında yeterli iklime sahip olmayan" bulgularla örtüşmemektedir. Varcoe, Martin ve Go'nun (2005) çalışmasının sonucundaki "mali eğitim liselerinde okuryazarlık artırdığı, alışveriş yaparken fiyatları karşılaştırdıkları, indirimleri depoladıkları ve geniş kapsamlı aile bütçesi ve harcamaları nasıl harcamaları açısından olumlu görüşlere sahip oldukları" bulgusuyla örtüşmektedir. Genel bir sonuç olarak, bu çalışma, "öğrencilerin alışveriş süreçlerini anlama, tüketici davranışlarını değerlendirme ve bilinçli tüketici alışkanlıkları geliştirme konusundaki potansiyellerini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, eğitimde dramatizasyon ve interaktif oyunların tüketici eğitiminde etkili bir araç olabileceğini göstererek, gelecekteki eğitim stratejileri için değerli bir temel oluşturmaktadır." Otto, Schots, Westerman ve Webley (2006) tarafından yapılan çalışmada, "gerçek hayatta karşılaşılan ekonomik problemlerin basit oyunlar olarak tasarlanarak çocuklara sunulmasıyla, 9 ve 12 yaş arasındaki çocukların para yönetim özelliklerinin bulunduğu gösterilmiş olup, bu çalışmanın çıktıları ile örtüşmektedir.

f) Kule-denge oyunu

Bu eğitsel oyunda araştırmacı, ekonomik faaliyetlerle ilgili kule-denge oyununu kullanarak öğrencilerin ekonomiyle ilgili konulardaki bilgi düzeyini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bulgular, öğrencilerin ekonomik faaliyet bölgeleri konusundaki sorulara odaklanarak coğrafi bölgelerin ekonomik rolleri hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermiştir. Öğrencilerin iklimin tarım faaliyetlerini etkileyen bir faktör olduğunu belirttikleri sorular, çevresel faktörlerin ekonomi üzerindeki etkilerine dikkat çekmiştir. Ekonomik faaliyet türleriyle ilgili sorulara verilen cevaplar, öğrencilerin turizm, madencilik, ulaşım ve sanayi gibi farklı sektörlerin ekonomiye olan katkılarını anladıklarını göstermiştir. Ayrıca, öğrencilerin göç alan yerlerde öne çıkan ekonomik faaliyetleri sıralamaları, ekonomik faktörlerin nüfus hareketleri üzerindeki etkilerini anlamalarını yansıtmaktadır. Her bir grup tarafından verilen cevaplar, Türkiye'nin coğrafi bölgeleri ve bu bölgelerin ekonomik özellikleri arasındaki ilişkileri vurgulamaktadır. Öğrenciler, tarımın İç Anadolu'da, turizmin ise göç alan yerlerde öne çıktığını doğru bir şekilde belirtmişlerdir. Bu durum, coğrafi faktörlerin ekonomik faaliyetleri nasıl etkilediği konusundaki anlayışlarını göstermektedir. Sonuç olarak, bu eğitsel oyun, öğrencilere ekonomik faaliyetlerle ilgili konuları öğrenme ve

anlama fırsatı sağlamış, aynı zamanda kule-denge oyunu aracılığıyla grup içi iş birliği ve bilgi paylaşımını teşvik etmiştir. Yapılan etkinliğin öğrencilerin ekonomik bilinçlerini artırmada etkili olduğunu belirtmektedir. Eğitimde interaktif yöntemlerin ekonomi eğitiminde etkili bir araç olarak kullanılabilirliğini vurgulamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, öğrenci etkinlikleri ve oyun tabanlı öğrenme stratejilerinin ekonomi eğitimindeki etkilerini daha ayrıntılı bir şekilde inceleyebilir. Bu sonuçlar, Go, Varcoe, Eng, Pho ve Choi (2012) tarafından yapılan çalışmada, “finansal eğitim programıyla ilkökul öğrencilerinin finansal bilgilerinde artış olmuş ve öğrenciler olumlu finansal davranışlarda bulunmuşlardır” bulgusuyla örtüşmektedir. Ayrıca Berry, Karlan ve Pradhan (2015) tarafından yapılan çalışmada “finans eğitim programları sonunda beşinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin finansal davranışlar kazandıkları görülmüştür” bulgusu da bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

2.Alt probleme yönelik sonuçlar ve tartışma

a) Etkinliklere ilişkin duygu düşünce

Uygulanan etkinliklere katılan öğrencilerin duygu ve düşüncelerini değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bulgular, öğrenci görüşlerini olumlu ve olumsuz kategorilere ayırmış, bu kategoriler altında çeşitli duygu ve düşüncelerin ifade edildiğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin genel olarak etkinliklere ilişkin olumlu duyguları ifade etmeleri, etkinliklerin “eğlenceli, bilgilendirici, güzel, adil, öğretici ve mutlu edici” olduğunu göstermektedir. Ayrıca, "kaliteli vakit," "dışarı çıkılan etkinlikler iyi" ve "ders işlemekten iyi" gibi ifadeler, öğrencilerin etkinlikleri çeşitli açılardan değerlendirdiğini göstermektedir. Ancak, olumsuz kategoride yer alan bazı öğrenci görüşleri, etkinliklerin “adaletsiz, zahmetli” ve grup oyunlarının “eğlencesiz” olduğu yönündedir. "Meydan savaşı" ifadesi, bir öğrencinin etkinliği aşırı zorlayıcı ve stresli bulunduğunu belirtmektedir. Öğrenciler arasında gruplaşma konusunda farklı düşüncelerin olması, etkinlik tasarımında ve uygulanmasında dikkate alınması gereken bir husustur. Bu çeşitlilik, öğrencilerin farklı öğrenme tarzlarına, grup dinamiklerine ve beklentilere sahip olduğunu gösterir. Sonuç olarak, uygulanan etkinlikler öğrencilerin çeşitli duygu ve düşüncelerini tetiklemiştir. Bu bulgular, eğitimcilerin öğrenci geri bildirimlerini dikkate alarak etkinlikleri daha etkili ve öğrenci odaklı hale getirmelerini sağlayabilir. Bu çalışmadan çıkarılan sonuçlar, Süntar ve Akhan'ın (2010) 7.sınıfta

başladığıyla yaptığı araştırma, “geleneksel yoldan işlenen derslere kıyasla ekonomik okuryazarlık geliştirme ilköğretim düzeyindeki, gelecekte olumlu yönde sona erme” sonuçlarıyla uyumlu bir şekilde devam etmektedir ve çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

b) Kazanımların etkinlikler için yeterliliği

Öğrencilerin kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bilgi düzeyi ile uygulama sürecindeki deneyimlerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bulgular, öğrencilerin etkinlik öncesindeki bilgi düzeylerini yeterli, yetersiz ve ortalama olmak üzere üç kategoride değerlendirdiklerini göstermektedir. Olumlu bir şekilde değerlendiren öğrenciler, etkinlikleri sadece yeterli bulmakla kalmayıp, aynı zamanda bilgilerini pekiştirdiklerini, öncesinde öğrendikleri bilgileri kullandıklarını, bilineni ve bilinmeyenini test ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, etkinliklerin öğrencilerin bilgi düzeyini güçlendirdiği ve öğrenilenleri pratiğe döndürdüğü şeklinde yorumlanabilir. Araştırmanın bu sonucu, Sherraden, Johnson, Guo ve Elliott (2011)’ın araştırmasındaki “Finansal eğitim programına katılan ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşan deney grubu, kontrol grubundaki öğrencilere kıyasla finansal okuryazarlık sınavında belirgin derecede daha yüksek notlar elde etmiştir” sonucuyla örtüşmektedir. Öğrenciler arasında yetersiz bulanlar ise öğrenmenin sürekli bir süreç olduğunu ve her zaman yeterli olunamayabileceğini belirtmişlerdir. Bu, öğrencilerin öğrenmeye yönelik bir sürekli gelişim anlayışına sahip olduklarını ve eksikliklerin doğal olduğunu düşündüklerini gösterir. Ayrıca, bazı öğrenciler etkinliklerden hoşlanmamış olup, genel bir tekrara ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, etkinlik tasarımının öğrenci ihtiyaçlarına uygun olmadığını veya öğrenme sürecinin daha dikkatlice planlanması gerektiğini gösterebilir. Sonuç olarak, bu çalışma öğrencilerin etkinlik öncesi bilgi düzeylerini ve etkinliklerin etkinliğini değerlendirmelerini içermektedir. Elde edilen bulgular, eğitimcilerin öğrenci ihtiyaçlarını daha iyi anlamalarına ve etkinlikleri daha etkili bir şekilde tasarlamalarına katkı sağlamaktadır.

c) Etkinliklerin kazanımlar için yeterliliği

Öğrencilerin etkinlikler sırasında kazandıkları bilgilerin pekiştirmeye yönelik algılarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bulgular, öğrencilerin genellikle etkinlikleri yeterli bulduklarını ve bu etkinliklerin öğrenmeye olumlu katkı sağladığını göstermektedir. Eğlenceli olmanın öğrenme sürecini iyileştirdiğini ifade eden öğrenciler, etkinliklerin

eğlenceli bir şekilde tasarlanmasının öğrenci motivasyonunu artırarak bilgilerin daha iyi pekişmesine katkıda bulunabileceğini belirtmişlerdir. Bu durum, etkinliklerin sadece bilgi aktarımı değil, aynı zamanda öğrenci ilgisini çeken etkileşimli ve keyifli deneyimler olması gerektiğini vurgular. Öğrenciler arasında bazıları ise etkinliklerin bilgi pekiştirmeye yeterli olmadığını düşünmüşlerdir. Bu durum, etkinliklerin tasarımında veya uygulanmasında eksikliklerin olabileceğini gösterebilir. Öğrenci görüşleri, etkinliklerin içeriğini, öğrenci ihtiyaçlarını ve öğrenme stillerini daha dikkatlice göz önünde bulundurmanın önemini vurgular. Ayrıca, öğrencilerin yazma etkinliklerinin bilgiyi daha iyi pekiştirdiği konusundaki görüşleri de dikkat çekicidir. Öğrencilerin kendi öğrenme tercihlerini anlamak, etkinlik tasarımında öğrenci merkezli stratejilerin benimsenmesi açısından önemlidir. Bu sonuçlar Akhan (2010)'ın çalışmasındaki "İlköğretim seviyesinde uygulanan ekonomik okuryazarlık programı, deney grubundaki öğrencilerin başarı seviyelerinde kontrol grubundaki öğrencilere kıyasla bir artış sağlamış ve bu şekilde öğrenciler arasında kalıcı öğrenme gerçekleşmiştir" sonucuyla örtüşmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma, öğrencilerin etkinliklerle ilgili algılarını değerlendirmeye odaklanmıştır. Elde edilen bulgular, öğrenci görüşlerinin dikkate alınmasının ve etkinliklerin öğrenci ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmasının önemini vurgular.

d) En ilginç etkinlik

Öğrencilere uygulanan farklı etkinlik türlerinin ilgi çekiciliği üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Bulgular, öğrencilerin genellikle uygulanan etkinlikleri ilginç bulduklarını ve bu etkinliklerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini göstermektedir. Kule oyunu kategorisinde yer alan öğrenci ifadesi, dışarıda oynanan oyunun ilgisini çektiğini ve aynı zamanda konuyla ilgili bilgiler öğrendiğini vurgulamaktadır. Bu durum, etkinliklerin eğlenceli olmanın ötesinde öğrenci katılımını artırarak öğrenmeye etkili bir şekilde hizmet ettiğini gösterir. Bu tür etkinlikler hem sosyal etkileşimi teşvik ederken hem de konuyla ilgili içeriği pekiştirmeye yönelik bir deneyim sunabilir. Etkinliklerin uygulanması aşamasında, öğrencilerin katılımıyla ilgili olarak, onların ekonomik okuryazarlık yeteneklerine ilişkin etkinlikleri tercih ettikleri sonucuna varılabilir. Bu araştırmanın bulgusu, Schug ve Hagedorn (2005) tarafından yapılan çalışmada "ilkokul öğrencilerinin finansal eğitim programıyla olumlu finansal tutumlar geliştirdikleri" bulgusuyla uyumlu, Batty, Collins ve Odders-White (2015) tarafından yapılan çalışmada "dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin kişisel finans konusunda daha olumlu tutumlara sahip oldukları" bulgusuyla ve Collins, O'Rourke,

Odders-White ve diğerlerinin (2016) yaptığı çalışmada "ilkokul öğrencilerinin finansal eğitim programının sonunda olumlu finansal tutumlar kazandıkları" bulgusuyla örtüşmektedir. Öte yandan, "Bana ilginç bir şey olmadı" ifadesiyle belirtilen durum, bazı öğrencilerin uygulanan etkinliklerden herhangi birini ilginç bulmadığını ve bu etkinliklerin onlar için anlam taşımadığını göstermektedir. Bu durum, etkinliklerin türleri veya tasarımıyla ilgili potansiyel eksiklikleri veya öğrenci beklentilerini yansıtabilir. Daha fazla araştırma ve öğrenci geri bildirimleri, etkinliklerin daha etkili ve öğrenci odaklı hale getirilmesine katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak, öğrencilere uygulanan etkinliklerin ilgi çekiciliği, etkinlik türleri ve tasarımları göz önüne alındığında farklılık gösterebilmektedir. Etkinliklerin hem eğlenceli olması hem de öğrenmeye katkı sağlaması önemlidir.

e) Etkinliklerin eleştirisi

Uygulanan etkinliklere yönelik öğrenci eleştirilerini incelemeyi amaçlamıştır. Bulgular, öğrencilerin genel olarak etkinliklere yönelik eleştirilerini olumlu, olumsuz ve cevapsız bırakanlar olarak üç kategoride yoğunlaştığını göstermektedir. Olumlu kategoride yer alan öğrenci ifadeleri, etkinlikleri keyifli ve güzel bulan öğrencileri yansıtmaktadır. Bu durum, etkinliklerin bir kısmının öğrenciler üzerinde olumlu bir izlenim bıraktığını ve bu etkinliklerin öğrenmeye katkı sağladığını göstermektedir. Olumsuz kategorideki eleştiriler, öğrencilerin bazı durumları olumsuz değerlendirdiğini göstermektedir. Özellikle ödül vaadi sonucunda verilmemesi, soru-cevap formatının tercih edilmemesi, adaletsizlik algısı, sınıf kalabalığı ve rekabet/hırs duygularının öne çıkması gibi eleştiriler, etkinlik tasarımlarında dikkate alınması gereken alanlara işaret etmektedir. Cevapsız bırakan öğrencilerin sayısı da dikkat çekicidir. Bu durum, bazı öğrencilerin etkinliklere dair herhangi bir eleştiri veya geri bildirimde bulunamamış olabileceğini göstermektedir. Buna göre uygulanan etkinliklerin çeşitliliği, katılımcı sayısı, ödül sistemi ve etkinlik formatları gibi unsurların gözden geçirilmesi ve öğrenci beklentilerine daha uygun hale getirilmesi gerektiği söylenebilir.

f) Etkinliklerin uygulamamış olma durumu

Uygulanan etkinliklerin yapılmamış olması durumunda öğrenci beklentilerini ve algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Katılımcıların geri bildirimleri, olumlu ve olumsuz iki ana kategori etrafında yoğunlaşmaktadır. Olumlu kategoride yer alan öğrenci ifadeleri, etkinliklerin

yapılmamış olması durumunda dersin sıkıcı olacağı, öğrenilen bilgilerin pekiştirilemeyeceği, hatta dersin sevdiremediği durumlarına işaret etmektedir. Bu ifadeler, öğrencilerin etkinlikler aracılığıyla dersin daha etkili ve ilgi çekici hale geldiği algısına sahip olduklarını gösterir. Eğlence, motivasyon ve bilgi pekiştirme gibi faktörler, olumlu bir etkinlik deneyimi sunmanın önemli unsurları olarak öne çıkmaktadır. Olumsuz kategorideki öğrenci ifadesi ise etkinliklerin yapılmamış olmasının bir değişiklik yaratmayacağı yönündedir. Ancak, bu ifade oldukça genel ve detaysızdır, bu nedenle öğrencinin düşüncesini daha iyi anlamak için daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulabilir. Sonuç olarak, uygulanan etkinliklerin olumlu bir etki yarattığı, öğrencilere dersi daha ilgi çekici ve öğretici hale getirdiği görülmektedir. Bu sonuçlar, öğretim yöntemlerinin ve etkinlik tasarımlarının öğrenci memnuniyetini ve öğrenme başarısını nasıl etkileyebileceği konusunda eğitimciler ve müfredat geliştiricileri için önemli ipuçları sunabilir. Sonuçlar Borden, Lee, Serido ve Collins'in (2008) çalışmasında, "finansal eğitim programının ardından üniversite öğrencilerinin olumlu mali davranışlarının belirgin bir şekilde arttığı ve daha riskli mali davranışların azaldığı gözlemlenmiştir" sonucu ile örtüşmektedir.

g) Etkinliklerin beklentiyi karşılaması

Bu çalışma, uygulanan etkinliklerin öğrenci beklentilerini karşılamaya yönelik algılarını ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Katılımcıların geri bildirimleri, olumlu, olumsuz ve cevapsız olmak üzere üç ana kategoride yoğunlaşmıştır. Olumlu kategoride yer alan öğrenci ifadeleri, etkinliklerin genel olarak olumlu bir izlenim bıraktığını ve beklentilerin çoğunu karşıladığını göstermektedir. "Beklentimin fazlası oldu", "İyiymi", "Hem öğretici hem eğlendirici" gibi ifadeler, öğrencilerin etkinliklerden memnun kaldığını ve olumlu bir deneyim yaşadığını ortaya koymaktadır. Olumsuz kategorideki öğrenci ifadeleri ise bir öğrencinin beklentilerinin tam anlamıyla karşılanmadığını belirtmektedir. Ancak, bu olumsuzluk ifadesine rağmen, öğrenci "Şimdi açık konuşayım. Tam karşılanmıyor. Ama son günlerde iyi gidiyor." ifadesiyle, etkinliklerin başlangıçta beklentilere tam olarak cevap veremediğini ancak zaman içinde olumlu bir gelişme gösterdiğini ifade etmektedir. Sonuç olarak, öğrenci görüşleri etkinliklerin genel olarak olumlu bir etki yarattığını, göstermektedir. Bozkurt (2017, s.62)'un çalışmasına göre "eğitici oyunların öğrencilerin motivasyonunu yükselttiği, derslere olan ilgilerini artırdığı ve öğrencilerin yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığı gözlemlenmektedir." ve bahsi geçen bulgular bu tez çalışması ile örtüşmektedir. Bu sonuçlar, etkinlik tasarımının ve uygulamasının öğrenci

memnuniyetini nasıl etkileyebileceğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Etkinliklerin zaman içinde nasıl gelişebileceği ve öğrenci deneyimlerini nasıl etkileyebileceği üzerine yapılan bu inceleme, eğitimciler ve müfredat geliştiricileri için önemli ipuçları sağlamaktadır.

h) İlave

Uygulanan etkinliklere yönelik öğrenci görüşlerini ve beklentilerini anlamayı amaçlamıştır. Elde edilen veriler, öğrenci görüşlerini olumlu, olumsuz ve cevapsız bırakanlar olmak üzere üç kategoride yoğunlaştırmıştır. Olumlu kategorideki öğrenci ifadeleri, özellikle "Aslı Hoca iyiki bizim sınıfa geldi, keşke yeniden gelse" ve "Bu etkinlikler hem eğlenceli hem de öğretici" gibi olumlu değerlendirmeler, etkinliklerin öğrenciler tarafından olumlu bir şekilde algılandığını göstermektedir. Öğrenciler, etkinliklerin öğrenmeye faydalı olduğunu, eğlenceli olduğunu ve Aslı Hoca'nın sınıfa katkı sağladığını belirtmişlerdir. Olumsuz kategorideki öğrenci ifadesi, "İftara gidemedim üzüldüm" ifadesiyle benzer bir şekilde, öğrencinin belirli bir ödülün gerçekleşmemesi nedeniyle olumsuz bir deneyim yaşadığını göstermektedir. Bu tür olumsuz geri bildirimler, etkinliklerin öğrenci beklentilerini karşılamada ve ödüllerin düzenlenmesinde dikkate alınması gereken konuları vurgulamaktadır. Çalışmanın sonucu öğrenci görüşleri, uygulanan etkinliklerin genel olarak olumlu bir etki yarattığını ancak belirli öğrenci beklentilerini karşılamada bazı zorluklarla karşılaşıldığını göstermektedir. Patterson (2002) ve Highsmith (1990)'ın çalışmalarının sonuçlarına göre "öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmalarda, ekonomi ile ilgili dersleri öğretirken olumsuz, endişeli ve isteksiz bir tutum sergiledikleri belirlenmiş" olup, çalışmaların sonuçlarının birbirleriyle örtüştüğü görülmektedir. Bu sonuçlar, etkinliklerin öğrenci beklentilerine daha iyi uyum sağlamak ve öğrenci memnuniyetini artırmak için bu bulgular, etkinliklerin tasarımında ve uygulanmasında dikkate alınması gereken önemli noktaları vurgulamaktadır.

3. Öneriler

Araştırmanın bu bölümde elde edilen bulgulardan hareket edilerek şu öneriler sunulmuştur:

- Bu çalışmada becerilerin öğretimi 5. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Diğer ilkokul ve ortaokul seviyelerinde de benzer bir araştırma gerçekleştirilebilir ve bu araştırmalarda dijital eğitsel etkinlikler de kullanılabilir.

- Bu araştırmada ekonomi okuryazarlığı üzerine odaklanılmıştır. Öğretim programındaki diğer okuryazarlıklara dair de uygulamalı çalışmalar yapılabilir.
- Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ve buna göre hazırlanmış olan ders kitaplarında ekonomi konularına daha fazla ağırlık verilebilir ve bu konuların günlük hayatla ilişkilendirilmesi sağlanabilir. Sadece Sosyal Bilgiler dersinde değil, diğer derslerde de ekonomi okuryazarlığına ilişkin çalışmalar yapılabilir.
- Öğretmen adaylarına ve öğretmenlere eğitsel oyunlar hazırlama ve uygulama konusunda eğitimler verilebilir. Bu eğitimler, Eğitim Fakülteleri ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sunulabilir.

KAYNAKÇA

- Akhan, N. E. (2013). Adım adım ekonomi okuryazarlığı: Sosyal Bilgiler dersleri için alternatif yollar. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (14), 1-36. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.569>
- Akhan, N. E. (2009). *Sosyal Bilgilerde ekonomi konularının öğretimi. Sosyal Bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık. Erişim Adresi: <https://depo.pegem.net/9786054282029.pdf> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Akhan, N. E. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler öğrencilerinde ekonomi okuryazarlığının durumu ve geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 279671).
- Akhan, N. E. ve Hayta, N. (2014). İlköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde ekonomi okuryazarlığının geliştirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181(181), 205-230. <https://Doi.Org/10.20296/Tsad.56323>
- Akyüz, Z. (2009). *İlköğretim çağındaki öğrencilerin tüketim davranışları ve tüketicilik bilinç düzeyi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 234438).
- Altınbulak, D., Emir, S. ve Avcı, C. (2006). Sosyal Bilgiler öğretiminde eğitsel oyunların erişime etkisi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2),35-51. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhayefd/issue/8788/109832> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Altunel, S., 2022. *Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunlar yoluyla kök değerlerin kazandırılması: bir eylem araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/toplumsalbilimler/issue/81606/1398417>(Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Aracı, H., 2004. *Okullarda beden eğitimi: öğretmenler ve öğrenciler için*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 9-26. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29183/312492> (Erişim Tarihi:12.06.2024)

- Ay, T. S., & Yavuz, Ü. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerini kazandırmaya yönelik gerçekleştirdikleri uygulamalar. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 6(2), 31-63.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Barmaki, N. (2015). *Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 414558).
- Batty, M., Collins, J. M. ve Odders-White, E. (2015). Experimental evidence on the effects of financial education on elementary school students' knowledge, behavior, and attitudes. *Journal Of Consumer Affairs*, 49(1), 69-96. <https://doi.org/10.1111/joca.12058>.
- Bayhan, P., Yükselen, A. ve Kaysılı, B. K. (2007). Çocukların ekonomiyle ilgili kavramlara yönelik algılarının yaşlara göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32 (143), 3-12. Erişim Adresi: <file:///C:/Users/ecosgun4/Downloads/825-5615-1-PB.pdf> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Berry J, Karlan D ve Pradhan M (2015) The impact of financial education for youth in ghana. No. W21068, *National Bureau Of Economic Research*. <http://doi.10.1.1.717.6035>.
- Bilgili, A. S. (2008). *Sosyal Bilgilerin temelleri*. Ankara: Pegem Yayınevi. Erişim Adresi: <https://depo.pegem.net/9786055885427.pdf> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Borden, L., S. Lee, J. Serido ve D. Collins (2008). Changing college students financial knowledge, attitudes and behavior through seminar participation. *Journal Of Family And Economic Issues*, 29 (1), 23-40. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10834-007-9087-2>(Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Butler, J. (2013). Situating ethics in games education. *Canadian Journal of Education*, 36(4), 93-114. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/canajeducrevucan.36.4.93> (Erişim Tarihi:12.06.2024)

- Can, S. (2017). *Fen Bilimleri dersi maddenin değişimi ünitesinde eğitsel oyunların kullanılmasının 5.sınıf öğrencilerinin akademik başarı ve derse karşı tutumuna etkisi*. (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No.469644).
- Collins J. M, O'Rourke C, Odders-White E, Et Al. (2016). Evaluating experiential financial education in elementary classrooms. *Working Paper*. Retrieved from: https://cfs.wisc.edu/2016/04/28/myce_early_findings/ (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Çağlar, S. (2022). *Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumun sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonu yordaması: ortaokul öğrencileri üzerinde ilişkisel bir çalışma*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 771446).
- Çalışkan, H. ve Biter, M. (2019). Sosyal Bilgiler derslerinde eğitsel oyunlarla değerler eğitimi: bir eylem araştırması. *Journal Of Interdisciplinary Education: Theory And Practice*, 1(1), 1-28. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/709509> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Çam, A. V. ve Barut, A. (2015). Finansal okuryazarlık düzeyi ve davranışları: Gümüşhane Üniversitesi önlisans öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 7(4), 63-72. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/84126> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Çangır, M. (2008). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde eğitsel oyun yönteminin uygulanma durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 220551).
- Çarıkçı, O. (2019). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin finansal farkındalık düzeyinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 133-157. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/754982> (Erişim Tarihi:12.06.2024)
- Çelik, B. ve Akyüz, M. Adam Smith'in ulusların zenginliği kitabında Tatarlar ve Araplar bahsi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/41371246/Adam_Smith_in_Uluslar%C4%B1n_Zenginli%C4%9Fi_Kitab%C4%B1nda_Tatarlar_Ve_Araplar_Bahsi (Erişim Tarihi:12.06.2024)

- Çoban, B. ve Nacar, E. (2008). *İlköğretim 2. kademe eğitsel oyunlar*. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Ankara; PegemA Yayıncılık
Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books/about/Planlamadan_de%C4%9Ferlendirme_%C3%B6%C4%9Fretme_s.html?id=6LUstAEACAAJ&redir_esc=y (Erişim Tarihi: 12.06.2024)
- Deniz, S. (2001). Bireyin meslek seçimini etkileyen kaynaklar: yeni teknolojilerden internet. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6). Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/217395> (Erişim Tarihi: 12.06.2024)
- Elliot, J. (1991). *Action Research For Educational Change*. Buckingham: Open University Press.
- Er, B., ve Taylan, A. E. (2017). Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 297-317. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/399487> (Erişim Tarihi: 12.06.2024)
- Erden, M. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım.
- Ersoy, S. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin tüketici eğitimine yönelik bilgi ve tutum düzeyleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 209 Erişim Adresi: <https://toad.halileksi.net/wp-content/uploads/2022/07/tuketici-egitimine-yonelik-bilgi-ve-tutum-olcegi-toad.pdf> (Erişim Tarihi: 12.06.2024)
- Ertürk, E. (2006). *Ders kitaplarında toplum, yurttaşlık, vatanseverlik ve ekonomi anlayışının dönüşümü: 1997 ve 2004 ilköğretim Sosyal Bilgiler ders kitapları üzerine bir içerik analizi* ((Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 204403).
- FODER (Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği), <http://www.fo-der.org/edit-post/> (Erişim Tarihi: 14.02.2024).
- FODER (2016) *Tüzük*, <https://www.fo-der.org/tuzuk/adresinden> (Erişim Tarihi: 14.02.2024).
- Go, C. G., Varcoe, K., Eng, T., Pho, W. ve Choi, L. (2012). Money savvy youth: evaluating the effectiveness of financial education for fourth and fifth graders. San Francisco, CA:

- Federal Reserve Bank of San Francisco*. Retrieved from: <https://pdfs.semanticscholar.org/a81c/e34ed84a6ca08d8b2d6b61058e5563cbd7f5.pdf> (Erişim Tarihi: 14.02.2024).
- Golafshani, N. (2003). Understanding reliability and validity in qualitative research. *The qualitative report*, 8(4), 597-606. doi:10.46743/2160-3715/2003.1870
- Gökmen, H. (2012). *Finansal Okuryazarlık*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Güven, M., 2008. *Programda öğretim-öğrenme süreci*. Öğretim ilke ve yöntemleri, Maya Akademi, Ankara.
- Güvenç, H. (2017). Öğretim programlarımızda finansal okuryazarlık. *İlköğretim online*, 16(3), 935-948. Erişim Adresi: <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.330233> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. Suny Press. Retrieved from: https://books.google.com.tr/books/about/Doing_Qualitative_Research_in_Education.html?hl=tr&id=78POEAAAQBAJ&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Hazar, Z., ve Altun, M., 2018. Eğitsel oyunlara yönelik öğretmen görüşleri ve yeterliliklerinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 52-72. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbubesbd/issue/38083/382797> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Hesapçıoğlu, M., 1998. *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Jakos, F. and Verber, D. (2017). Learning basic programming skills with educational games: a case of primary schools in Slovenia. *Journal Of Educational Computing Research*, 55 (5), 673-698 <https://doi.org/10.1177/0735633116680219>
- Karabacak, N. (1996). *Sosyal Bilgiler dersinde eğitsel oyunların öğrencilerin erişi düzeyine etkisi* (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 52769).
- Karabağ, G. Ve Aydoğan, O. (2015). Oyun yöntemiyle tarih öğretiminin öğrenci erişisine ve kalıcılığa etkisi. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4 (1), 67-88 <https://doi.org/10.17497/tuhed.185623>

- Karadeniz, H. (2019). *Beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde misafirperverlik değerindeki değişim ve sürekliliğe ilişkin değerlendirmeleri* (Doctoral Dissertation, Sakarya Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 535683).
- Karamustafaoğlu, O. ve Kaya, M. (2013). Eğitsel oyunlarla "yansımalar ve aynalar" konusunun öğretimi: Yansımali Koşu Örneği. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 3(2), 41-49. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.730393>
- Kaya, S. ve Elgün, A. (2014). Eğitsel oyunlarla desteklenmiş Fen öğretiminin ilkokulu öğrencilerinin akademik başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 329-342. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/209871> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Keskin, A (2022). *Bilgisayar destekli eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen Sosyal Bilgiler dersinin akademik başarıya etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 763237)
- Koç, M. C. (2017). *İlkokul çağındaki çocukların temel motor beceri gelişiminde eğitsel oyunların etkisi*. (Doktora tezi, Dumlupınar Üniversitesi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 484857).
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M.N. Ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Journal Of Kazim Karabekir Education Faculty*, 16, 324–342. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/31587> (Erişim Tarihi: 12.06.2024)
- Koka, V. (2018). *Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan bilgisayar destekli eğitsel oyunların öğrencilerin ders başarısına olan etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 505026).
- Korkmaz, Ş. C. (2018). *Okul öncesi dönemde değerler eğitimi: Ekonomi odaklı etkinlikler bağlamında bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya. Erişim Adresi: <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/74706/T07802.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Leet, D. R., Charkins, R. J. ve Lang, N. (1998). *Personal decision making*. New york: National council on economic education. Retrieved from:

https://books.google.com.tr/books/about/Personal_Decision_Making.html?id=ABelJmPtbkC&redir_esc=y (Erişim Tarihi: 13.06.2024)

Makela, C. J. ve Peters, S. (2004). Consumer education: creating consumer awareness among adolescents in botswana. *International journal of consumer studies*, 4 (28). <https://doi.org/10.1111/j.1470-6431.2004.00402.x>

Malterud, K. (2001). Qualitative research: Standards, challenges, and guidelines. *The Lancet*, 358(9280), 483-488. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(01\)05627-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(01)05627-6)

Mandell, L. (2008). Financial literacy of high school students. *In handbook of consumer finance research* (pp.163-183). New york: springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-0-387-75734-6_10

Marshall, C. ve Rossman, GB (2014). *Nitel araştırma tasarımı*. Sage yayınları.

Mayring, P. (2011). *Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş Nitel Düşünce İçin Bir Rehber*. Çevirenler: Adnan Gümüş, M. Sezai Durgun. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Memişoğlu, H. (2023). Okuryazarlığın korunmasına ilişkin sosyal bilgilerin değiştirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9 (4), 276-296.

Merriam, S.B. (2015). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Merriam, S. B., and Grenier, R. S. (2019). Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis. San Francisco, CA: *Jossey-Bass Publishers*. Retrieved from: <file:///C:/Users/ecosgun4/Downloads/L-G-0012076548-0035415881.pdf>
Erişim Tarihi:13.06.2024

Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. Thousand Oaks, CA: Sage. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler e-dergisi*. (359-371). Retrieved from: <https://vivauniversity.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/11/milesandhuberman1994.pdf> (Erişim Tarihi:13.06.2024)

Millî Eğitim Bakanlığı. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Yayınları.

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher educator*. Columbus, OH: Merrill.
- Murphy, S. ve Walsh, J. (1989). Economics and the Real-Life Connection. *Social Studies And The Young Learner*. 2(1), 6–8.
- Norton, L. (2009). *Öğretme ve öğrenmede eylem araştırması: Üniversitelerde pedagojik araştırma yürütmek için pratik bir rehber*. Routledge.
- Nur, G. Y. (2019). *Madde ve ısı ünitesinin öğretiminde eğitsel oyunları kullanmanın öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkisi ve sürece yönelik öğrenci görüşleri*. (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi). Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 587561).
- Odabaş, N. (2003). *Tüketici olarak ilköğretim öğrencilerinin tüketim faaliyetleri sırasındaki çevre bilinci düzeylerinin incelenmesi ve bir eğitim modelinin uygulanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 133739)
- Otto, A. M., Schots, P. A., Westerman, J. A. ve Webley, P. (2006). *Children's use of saving strategies: An experimental approach*. *Journal of Economic Psychology*, 27(1), 57-72. Retrieved from: <https://doi.org/10.1016/j.joep.2005.06.013>.
- Öktem, G. (2006). *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan Kavramları Anlama ve Kazanma Düzeyleri*. (Yüksek lisans tezi). Gaziosmanpa Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat. (Tez No: 189152)
- Özbal, B. (2009). *İlköğretim okullarındaki yabancı dil öğretiminde eğitsel oyunların yeri ve önemi*, (Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi). Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:249669)
- Özdemir, F. (2016). *Ortaokul Sosyal Bilgiler derslerinde savaş ve barış kavramlarına yer verilmiş durumlarının öğretmenlerin bakış açılarıyla değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:454686)
- Patterson, J. (2002). Slavery revisited: Using economics reasoning to teach about the past and present. *The Social Studies*. 93(1), 40-43. doi: 10.1080/00377990209599879

- Pehlivan, H. (1997). *Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin sosyal bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Tez No: 63857)
- Preston, R. C. ve Herman, W. L. (1974). *Teaching Social Studies in The Elementary School*. New York: Holt, Rinehart. Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books/about/Teaching_Social_Studies_in_the_Elementary.html?id=x1gkAQAAMAAJ&redir_esc=y (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Razon, N. (1983). *Meslek seçimi ve mesleğe yöneltme*. Eğitim ve Bilim, 8(43).
- Ruben E. (2012). *İktisat öğretimi üzerine bir yazın taraması*. Ulusal iktisat eğitimi. Erişim Adresi: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/81659/1/719789079.pdf> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Sarıgül, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 207-224. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/427561> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Schug, M. C. ve Armento, B. J. (1985). Teaching economics to children. Mark C. Schug (Ed.). Economics in the school curriculum k-12 (s. 33-43). Washington: *The Joint Council on Economic Education ve The National Education Association Publications*.
- Schug, M. C. (1985). Introduction. Mark C. Schug (Ed.), Economics in the school curriculum k-12 (s. 6-7). Washington: *The Joint Council on Economic Education ve The National Education Association Publications*. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED267002.pdf> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- Schug MC ve Hagedorn EA (2005) The Money Savvy Pig™ goes to the big city: Testing the effectiveness of an economics curriculum for young children. *The Social Studies* 96(2): 68– 71. <https://doi.org/10.3200/TSSS.96.2.68-71>.
- Seiter, D. M. (1989). *Teaching and Learning Economics*. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED304396.pdf> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- Sert, P. (2002). *İlköğretim Öğrencilerinin Tüketici Davranışları*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. (Tez No: 113267)
- Sharan B. M. (2015). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75. <http://dx.doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>
- Sherraden, M. S., Johnson, L., Guo, B. ve Elliott, W. (2011). Financial capability in children: Effects of participation in a school-based financial education and savings program. *Journal of Family and Economic Issues*, 32(3), 385-399. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10834-010-9220-5>.
Erişim Tarihi:(13.06.2024)
- Silverman, D. (2016). *Qualitative research*. Sage. Retrieved from: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-assets/75407_book_item_75407.pdf
Erişim Tarihi:(13.06.2024)
- Smith, A. (2000). *The Wealth of Nations*. New York: The Modern Library Retrieved from: https://earlymoderntexts.com/assets/pdfs/smith1776_1.pdf
Erişim Tarihi:(13.06.2024)
- Staubs, M. O. (2007). *Economics Education: Attitudes and Practices of Elementary and Middle Grade Teacher Candidates*. Degree of Doctor of Philosophy in the Department of Elementary Education in the Graduate School of the University of Alabama. Alabama: Tuscaloosa.
- Su, T., Cheng, M. T. and Lin, S. H. (2014). Investigating the effectiveness of an educational card game for learning how human immunology is regulated. *CBELife Sciences Education*, 13 (3), 504-515. DOI: 10.1187/cbe.13-10-0197
- Süntar Akhan, N. E. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler öğrencilerinde ekonomi okuryazarlığının durumu ve geliştirilmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. (Tez No: 279671)
- Şantaş, F. ve Demirgil, B. (2015). Ekonomi okuryazarlığı düzeyinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 46-60. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/382959> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- Tansel A. (2005). İktisat eğitimi ve bilimsel aşırma üzerine. Ankara: *Turkish Economic Association*. Erişim Adresi: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/81704/1/71854840X.pdf>
(Erişim Tarihi:13.06.2024)

- Taylor, M. (2002). Action research in work place education: A hand book for literacy instructors. Ottawa, ON: *Partnerships in Learning*. Erişim Adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED462557.pdf> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- TDK (Türk Dil Kurumu). (2007). *Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu Etkileşimli Yoğun Diski*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Erişim Adresi: <https://tdk.gov.tr/yayinlar/yayinlar-yayinlar/turk-dil-kurumu-yayinlari/> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- TDK. (2010). *Türkçe Sözlük* (On birinci baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Erişim Adresi: <https://tdk.gov.tr/yayinlar/yayinlar-yayinlar/turk-dil-kurumu-yayinlari/> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- Tezcan, Ö., Ada, S., ve Baysal, Z. (2016). Eğitimde eylem araştırmaları. Kocaeli Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(2). Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kosbed/issue/43168/524851> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Toy, H. (2012). *İlköğretimin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı ekonomiyle ilgili eğitsel nitelikler konusunda öğrenci görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 311784)
- Tufan, S. (2019). *2018 tarihli Sosyal Bilgiler öğretim programı ve 4-7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında ekonomi okuryazarlığı*. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 583333). (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi).
- Tupper, J., A. (2008). Interrogating Citizenship And Democracy In Education: The Implications For Disrupting Universal Values. Doing Democracy: Striving For Political Literacy And Social Justice. NewYork: *Peter Lang Publishing*.
- Turan, Ü. ve. Kayıkcı, K. (2019). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Okul Rehberlik Hizmetlerinin Rolü, *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, 2019, ss. 14-33, DOI:10.19160/ijer.514256
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB). (2015). Aylık bülten. Erişim Adresi: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d4c2f827000449738dfd68b2f787a1a3/TCMB_Bulten_37.pdf?MOD=AJPERESveCACHEID=ROOTWOR_KSPACE-d4c2f827-0004-4973-8dfd-68b2f787a1a3-m3fb9ej (Erişim Tarihi: 22.05.2024)

- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB). (2020). *Herkes için ekonomi*. Erişim Adresi: <https://herkesicin.tcmb.gov.tr>. (Erişim tarihi:22.05.2024)
- Uluçay, C. (2019). *Öğretmen adaylarının tarih okuryazarlığı algı düzeylerinin incelenmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 583761).
- Uyguç, N. (2003). Cinsiyet, Bireysel Değerler Ve Meslek Seçimi: *D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi*. *Cilt:18 Sayı:1, ss:93-103*. Erişim Adresi: [file:///C:/Users/emirhanomez/Desktop/C__NS__YET,%20B__REYSEL%20DE__ERLER%20VE%20MESLEK%20SE____M__\[%23242919\]-211320.pdf](file:///C:/Users/emirhanomez/Desktop/C__NS__YET,%20B__REYSEL%20DE__ERLER%20VE%20MESLEK%20SE____M__[%23242919]-211320.pdf) (Erişim Tarihi:15.08.2024)
- Uygun, E. ve Erdoğan, O. (2005). *Küresel bunalım ve iktisat eğitimi*. Ankara: Tek Yayınları.
- Ünal, S., Düğür, Y. S. ve Söylemez, C. (2015). Ekonomi Okuryazarlığı ve Kredi Kartı Tutumunun Rasyonel Kredi Kartı Kullanımına Etkisi: Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*. 10(1): 31- 52. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/oguiibf/issue/56487/785408> (Erişim Tarihi:13.06.2024)
- Varcoe, K. P., Martin, A., Devitto, Z. ve Go, C. (2005) Using financial education curriculum for teens. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 16 (1), 63-71. Retrieved from: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2255109. (Erişim Tarihi: 13.06.2024)
- Yeşilkaya, İ. (2013). *7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi "zaman içinde bilim" ünitesinin eğitsel oyun yöntemi ile öğretimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 326663).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, G. (2016). *Vatandaşlık yeterlikleri bağlamında ortaokul ekonomi okuryazarlığı standartlarının belirlenmesi ve öğretim programlarındaki yerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 435392).
- Yılmaz, M. (2014). *Değerler Eğitimi ve Okul Etkinlikleri*. İstanbul: Dem Yayıncılık
- Qian, M. and Clark, K. R. (2016). Game-based Learning and 21st century skills: A review of recent research. *Computers in Human Behavior*, 63, 50-58. Retrieved from: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.chb.2016.05.023> (Erişim Tarihi: 13.06.2024)

EKLER

Ek-1: Etik Kurul İzni

KARAR

43. Aslı YAMAN'ın “ Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunlarla Ekonomi Okuryazarlığı Öğretimi ” başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler Aslı YAMAN'ın “ Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunlarla Ekonomi Okuryazarlığı Öğretimi ” başlıklı çalışmasının Etik açıdan **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Ek-2: İl Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama Araçları Kullanım İzni

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-29065503-44-76148940
Konu : Anket Uygulama İzin Talebi
(Aslı YAMAN)

12/05/2023

VALİLİK MAKAMINA

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi EABD Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Aslı YAMAN'ın "Üretim, Dağıtım, Tüketim' Öğrenme Alanında Ekonomi Okuryazarlığı Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinliklerle Onların Bakış Açısını Denetimlerle Değerlendirmek" konulu çalışma yapma talebi Sakarya Üniversitesi Rektörlüğünün 75379888 sayılı yazıları ile bildirilmiştir.

Söz konusu çalışmanın ekteki değerlendirme formunda belirtilen okullarda eğitim öğretimin aksamamasına mahal vermeden gönüllülük esasına dayalı olarak, okul yönetiminin belirleyeceği zaman ve şartlarda 2022-2023 eğitim öğretim yılında uygulanması, çalışmada sadece ekteki mühürlü soruların kullanılması ve yasal gerekliliğin ilgili okul müdürlüğünce yerine getirilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Murat KARASU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge gıverili olarakta ila imzalanmıştır.

Adres : Resmi Daireler Kampüsü B Blok 54200 Adapazarı/SAKARYA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-ehys>

Bilgi için : Volkan AKGÜL

Telefon No : 0(264) 251 36 14

Unvan : Programcı

E-Posta : istatistik54@meh.gov.tr

İnternet Adresi : sakarya.meh.gov.tr

Faks : 2642 513611

Kep Adresi : mehsul@ol.kap.tr

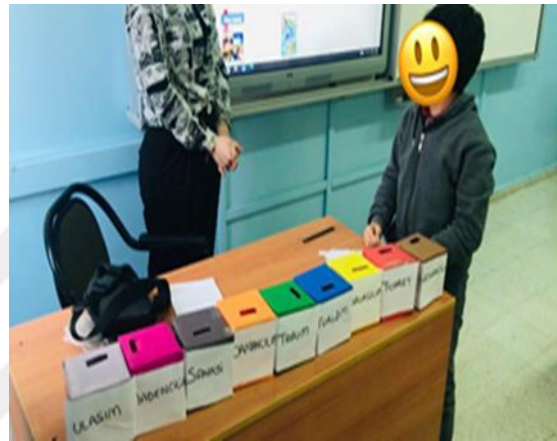
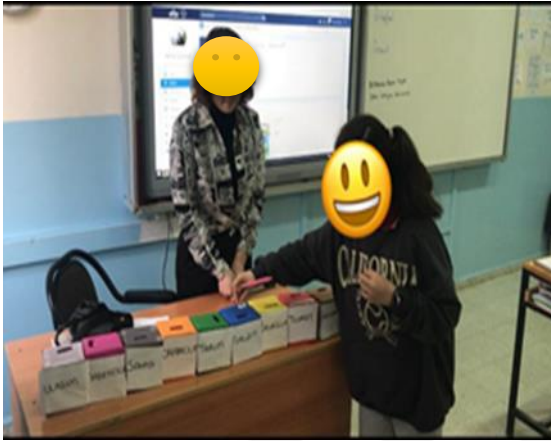
Bu belge elektronik ortamda ila imzalanmıştır. Belge doğruluğunu mehsul@ol.kap.tr adresinden 7c-FR-3699-3926-391C-21057 ile teyit edilebilir.

Ek-3: Ders Süreci Uygulanılan Etkinlikler

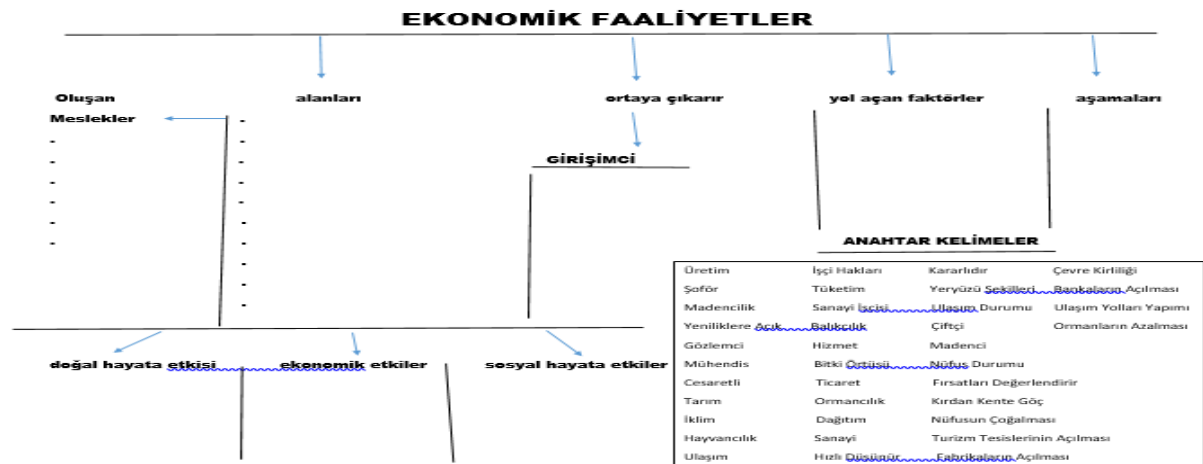
Kutu Oyunu Etkinliği

Öğretmen sınıfa üzerinde ekonomik faaliyetler yazılı ve içerisine kâğıt atılabilecek düzeyde bir kesik olan renkli 9 kutu ve boş kâğıtlar getirir. Sırasıyla öğrencilerden bu kutuların içerisine ekonomik faaliyetlerin çağrıştırdığı kelimeler yazıp atmaları istenir. Dersin sonunda kutular tek tek açılıp içerisindeler sınıfta sesli bir şekilde okunur.

Kavram Haritası Etkinliği

Önceden hazırlanan kavram haritası etkinliği öğrencilere bir sonraki derse getirmek üzere, ev ödevi verilir. Kâğıdın altındaki kelimeleri uygun yerlere yazmaları istenir.

Torba Oyunu Etkinliği

Ön yüzeyi boş magnetlere meslekler yazılarak, bir torba içerisine atılır. Sırasıyla öğrencilere torba içerisinden bir magnet seçtirilip, magnet üzerinde yazan mesleğin rolüne girmeleri istenir. Arkası demirden hazırlanan Türkiye Bölgeler Haritası üzerine seçtiği mesleği, görev yapmak istediği bölgenin üzerine yapıştırır ve nedenini sesli bir şekilde açıklar.

Hikâye Yazma Etkinliği

Ön yüzünde hikâye olan etkinlik kâğıdı sınıfta okunur. Altında hikâye ile bağlantılı sorular sınıfta cevaplandırılır. Daha sonra öğrencilerden kâğıdın arkasına bir ekonomik faaliyet seçmeleri ve bu ekonomik faaliyetin insan hayatını nasıl etkilediğine dair hikâye yazmaları istenir.

ETKİNLİK

Emirhan her kış kartopu oynamak karda eğlenmek için ailesiyle birlikte kendi evine yakın olan Kartepe'ye gitmektedir. Bu kış yoğun kar yağışından kaynaklı Kartepe'de yollar bozulmuş ve yolda kalmışlar. Çok üzülmüş- çok susamış ve çok acıkmışlar fakat çevrelerinde ne konaklayacakları, ısınacakları bir yer ne de kurslarını doyuracakları bir şey bulamamışlar. Yardım çağırıp arabada beklemişler. Emirhan ve ailesi buradaki eksikliklerin farkına varıp bu alana gelen misafirlerin konaklayacakları bir pansiyon ve bir de restoran açmışlar. Bu kış gelen misafirler ve turistler de bu sayede artmıştır. Bu artışı farkına varan belediyede yollarda düzeltmeler yapmıştır. Artık Kartepe çok daha canlı ve eğlenceli bir yer haline almıştır. Emirhan ve ailesi de buradan gelir elde etmişlerdir.

Yukarıda okuduğunuz metinden yola çıkarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Kartepe'de meydana gelen bu değişim hangi ekonomik faaliyettir?
Turizm, hizmet ve ticaret
2. Kartepe'de ne gibi değişimler yaşanmıştır?
Yollar düzeltilmiş, pansiyon açılmıştır.
3. Kartepe'deki yaşanan bu değişimler hangi meslekleri etkilemiştir?
Şef, aşçı, temizlikçi, garajcı, petrol operatörü

Yapılan etkinlik çalışmasındaki örnek olaydan yola çıkarak sizlerden, bir ekonomik faaliyeti seçmenizi ve bu ekonomik faaliyetin bizim için sosyal yaşamımıza ne gibi etkileri olduğuna dair hikâye yazmanızı beklemekteyiz. Hepinize kolaylıklar dilerim...

Emirhan'ın ailesi her gün erkenden kalkarak bağınlarını yanına gider. Uzun bir yoldan sonra meraya varır ve orada koyunları otlatırlar. Koyunların bakımını yapar, böylece diğer koyunların evine gider. Akşam işlerini hallederek erkenden uyur.

Böyle böyle kurban zamanına kadar koyunlarını bağın Ali kurbanı birçok koyununu satır ve koyunlarını sattığı fiyattan daha az miktarda koyunları alarak onları meraya götürmeye başlar.

Ali böyle geçinmeye çalışır.

ETKİNLİK

Emirhan her kış kartopu oynamak karda eğlenmek için ailesiyle birlikte kendi evine yakın olan Kartopu'ya gitmektedir. Bu kış yoğun kar yağışından kaynaklı Kartopu'ya yollar bozulmuş ve yolda kalmışlar. Çok açmış, çok susamış ve çok acımışlar fakat çevrelerinde ne konaklayacakları, ısınacakları bir yer ne de karınlarını doyuracakları biraz soluklanacakları bir yer bulamamışlar. Yardım çağırıp arabada beklemişler. Emirhan ve ailesi buradaki eksikliğin farkına varıp bu alana gelen misafirlerin konaklayacakları bir pansiyon ve bir de restoran açmışlar. Bu kış gelen misafirler ve turistler de bu sayede artmıştır. Bu artışın farkına varan belediyede yollarda düzeltmeler yapmıştır. Artık Kartopu çok daha canlı ve eğlenceli bir yer halini almıştır. Emirhan ve ailesi de buradan gelir elde etmişlerdir.

Yukarıda okuduğunuz metinden yola çıkarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Kartopu'da meydana gelen bu değişim hangi ekonomik faaliyettir?

~~~~~

~~~~~

2. Kartopu'da ne gibi değişimler yaşanmıştır?

~~~~~

~~~~~

3. Kartopu'daki yaşanan bu değişimler hangi meslekleri etkilemiştir?

~~~~~

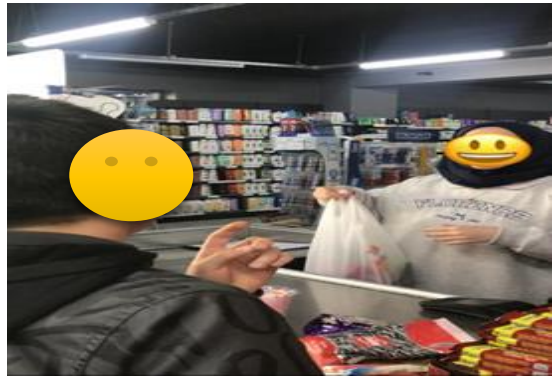
~~~~~

Yapılan etkinlik çalışmasındaki örnek olaydan yola çıkılarak sizlerden, bir ekonomik faaliyeti seçmeniz ve bu ekonomik faaliyetin bizlerin sosyal hayatımıza ne gibi etkileri olduğuna dair bilgiler yazmanız beklenmektedir. Hepinize kolaylıklar dilerim...

Market Etkinliği

Okulun yakınlarındaki daha önce anlaşma yapılan markete öğrenciler götürülerek bilinçli tüketici draması yapmaları istenir. Bu alışverişte öğrenciler tarafından sergilenen davranışlar öğretmen tarafından kayda alınır.

Kule- Denge Oyunu Etkinliği

Öğretmen sınıfı 9'arlı 4 gruba ayırır ve bir torbanın içerisinde 36 tane soru hazırlar. Önceden hazırlanmış kule- denge oyunu ekipmanları okul bahçesinde düzenek haline getirilir. Bu düzenek oluşturulacak olan kulenin dengesini sağlamak adına kullanılan mini bir kare yükselti şeklindedir. Ucu kancalı vinç ağızı görevi gören 8 tane ipi olan sistem, üstünde kanca olan 5 bloğu her bilinen soru karşılığında yerleştirme yapılır. Altında boşluklar olan bloklar zaten kolay bir şekilde düşmeden kalmaktadır. Buradaki amaç öğrencilerin iş birliği içerisinde oyun oynarken bir yandan soruları bilmeleri bir yandan da takım ruhuyla zamanla yarışmalarıdır.

Sorular;

1. Başlıca ekonomik faaliyetlerden 3 tanesi nedir?
2. Tarım imkanı iyi olan bölge neresidir?
3. Tarım imkanı iyi olmayan bölge neresidir?
4. Ülkemizde ormancılığa uygun bölge neresidir?
5. Ülkemizin turizme uygun bölge neresidir?
6. Ülkemizin balıkçılığa uygun bölge neresidir?
7. Ülkemizin madencilığa uygun bölge neresidir?
8. Ülkemizin büyükbaş hayvancılığa uygun bölge neresidir?
9. Ülkemizin küçükbaş hayvancılığa uygun bölge neresidir?
10. Ülkemizde sanayinin en çok geliştiği bölge neresidir?
11. Ülkemizde en çok çay ve fındığın yetiştiiği yer neresidir?
12. Ülkemizin en çok muz yetiştiiği yer neresidir?
13. Ülkemizde seracılık en çok kullanıldiğı yer neresidir?
14. Ülkemizde kağıt fabrikası için en uygun bölge neresidir?
15. Erzurum-Kars tarafındaki meralar hangi faaliyeti geliştirmiştir?
16. Buğday-arpanın yetiştiiği hangi bölgede bisküvi fabrikası kurulması uygundur?
17. Ülkemizde arıcılığın yaygın olduğu bölge neresidir?
18. Zonguldak'ta gelişen ekonomik faaliyet nedir?
19. Petrol rafinesi için uygun il hangisidir?
20. Doğu Anadolu'da kurulacak uygun fabrika nedir?
21. Taş kömürü fındık deniz balıkçılığı yapılan bölge
22. Tahıl ürünlerinin İç Anadolu'da karşılanması sebebi nedir?
23. Taş kömürü çıkarılan il neresidir?

24. Arıcılık yapılan il neresidir?
25. Portakal limon üretimi yapılan bölgemizde meyve tarımının yanında yapılan ekonomik faaliyetler nelerdir?
26. Büyük şehirlerin etrafında gelişen hayvancılık nedir?
27. Marmara'da yapılan hayvancılık nedir?
28. En fazla balıkçılık yapılan bölge hangisidir?
29. Tütün, incir, üzüm, haşhaş ve zeytin üretiminde ilk sırada yer alan bölgemiz neresidir?
30. Toplumun beslenme ihtiyacını karşılayan meslek nedir?
31. Akdeniz bölgesinde 3 tane öne çıkan meslek gurubu nedir?
32. Günümüzde göç alan yerlerde öne çıkan ekonomik faaliyet nedir?
33. Bir yere fabrika kurulurken nelere dikkat edilir?
34. Yaz turizminin geliştiği yerler nerelerdir?
35. Güney Anadolu'da yetiştirilen tarım ürünleri nelerdir?
36. Kış turizminin geliştiği yerler nerelerdir?

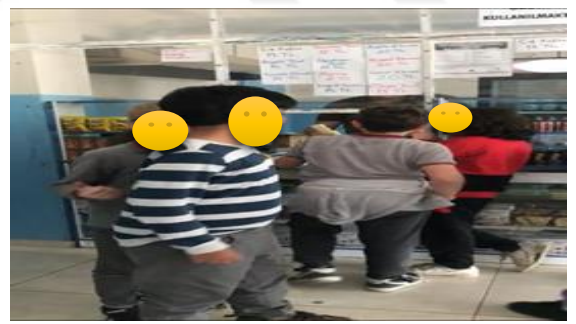
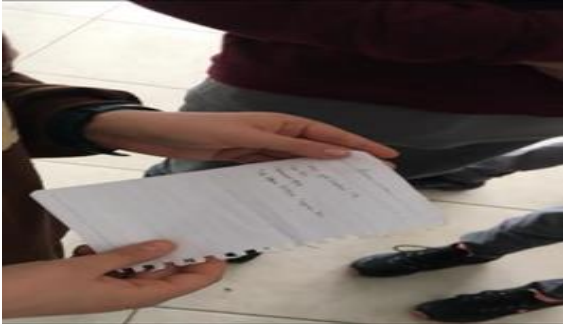

Kantin Alışverişi Oyun Etkinliği

Öğretmen, sınıfı 9'arlı 4 gruba ayırmış ve gruplardan birini lider seçer. Seçtiği öğrenci velilerini önceki dersten sınıfa telefon getirmeleri için bilgilendirir ve sonraki ders için izin alır. Öğrencilere okul içerisinde yapabilecekleri haklarını ve bilinçli tüketici için gerekli bazı görevler verilir. Görevleri tamamlarken video veya fotoğraf çekmeleri istenir.

Görevler;

- Kantinden aldığınız bir ürünün sct'sinin fotoğrafını çekin.
- Bir gün içerisinde kantinden aldıklarınızı alışveriş listesi halinde yazın ve fotoğrafını çekin.
- Kantinciye fiyat sorarken kendinizi videoya çekin.

Ek-4: Öğrencilere Yönelik Değerlendirme Soruları

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

- Etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerim nedir?
- Kazanımlara ilişkin etkinlik öncesi bildiklerim etkinlikleri uygulama sürecinde yeterli midir? Neden?
- Etkinlikler sırasında edindiğim bilgiler kazanımı pekiştirmeye yeterli oldu mu? Neden?
- Uygulanan etkinliklerden en ilginç geleni hangisiydi? Neden?
- Etkinlikler ile ilgili eleştirilerim nelerdir?
- Bu etkinlikler yapılmamış olsaydı...
- Etkinliklerin beklentilerinizi karşılama durumunuzu değerlendiriniz.
- İlave etmek istediklerim...